Q 1322

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁS SZAKSZERVEZET LAPJA

XLI. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM ● 1997. SZEPTEMBER

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT TÖRTÉNETI INTÉZET KÖNYVTÁRA

PERBEN – HARAGBAN

Időről időre találkozunk szóban, vagy írásban a szakszervezeti vagyonért hol csendben, hol látványos vádaskodások közepette folyó csatározás híreivel, de talán a fél kezem elég volna, hogy megszámoljam, hányan ismerik az egész rémes történetet. Miután minden régi szakszervezeti tagnak használati jog formájában legalább egy téglányi jussa van erre a vagyonra, úgy gondoltuk, elérkezett az ideje, hogy csokorba kössük mindazt, ami tudható; úgy rakjuk sorba az eseményeket, hogy mindenki legalább nagyjából megérthesse, mi, miért történt, történik. A bonyolult útvesztőben tekergő krónika összeállításában *dr. Gogolyák Ágnes*, a Postás Szakszervezet jogi szakértője volt a kalauzunk, aki egyre inkább reménykedik benne, hogy csak lesz kiút a labirintusból.

(Folytatás a 2. oldalon.)

A NORVÉG POSTÁS JÓL KERES

Augusztus 7. és 14-ike között szakszervezetünk vendégül látta a Norvég Postatisztek Szakszervezetének tíz tagú küldöttségét. A norvég kollégák többsége területi titkár. Dr. Berta Gyula szervezetpolitikai szakértő és Buják Ágnes közgazdasági szakértő érdeme, hogy kitűnő program várta a norvégokat. Voltak Pécsett, ahol a Pécsi Postaigazgatóság TSZB titkára Pecze Pál kalauzolta őket. Megismerték a 3-as tanpostát, előadásokat hallgattak meg az aprófalvas igazgatóság mindennapi gondjairól és megkóstolhatták a Bagolyvár étterem főztjét. Budapesten a Magyar Posta felépítéséről, működéséről hallhattak és rövid tájékoztatást kaptak a magyar történelemről. A tíz tagú küldöttség volt a Balatonnál és szabadidős programjaik idején megnézhették a főváros nevezetességeit. A zsúfolt program miatt csak az utolsó előtti napon sikerült mikrofonvégre kapni *Monica Nymoent* a norvég postatisztek szakszervezetének titkárát aki exkluzív interjút adott lapunknak Norvégiáról s a norvég postások helyzetéről.

(Folytatás a 2. oldalon.)

KÉTSZER AD, KI GYORSAN AD

A bajba jutottaknak a gyors segély duplán számít. Ezt ismerte fel Doros Béla, a Posta Rt. vezérigazgatója. Döntése alapján a Sajtó- és Reklámosztály, valamint a Postaszállítási Igazgatóság a lengyelek kérésétől számított két napon belül megszervezte és útnak indította a postások segélyszállítmányát. A magyar kollégák öt tonna különböző gyermektápszert és ötezerötszáz liter ásványvizet vittek a bajba jutott wroclawiaknak. A Mezőfi csapat a több mint kétszáz kilométeres utat a zord útviszonyok miatt tizennyolc óra alatt tette meg. A két milliónyi segélyt a helyi postás szakszervezet aktivistái osztották szét a bajba jutottaknak. Szükség is volt erre, hiszen a gyönyörű város felét elöntötte a víz, és a félmilliós településen negyvenezren váltak hajléktalanná.

Udvarhelyi

HOTEL AQUA – GYULA, PART U. 7/C. TEL.: 66/463-146. OLCSÓ ÜDÜLÉS GYULÁN

SZOBAÁRAK:
1 ágyas: 700 Ft
2 ágyas: 1200 Ft
6 ágyas: 2200 Ft
pótágy: 400 Ft

ÉTKEZÉS:
Reggeli: 280 Ft
Ebéd: 370 Ft
Vacsora: 380 Ft

FÉLPANZIÓ:
1 ágyas: 1.360 Ft/fő
2 ágyas: 2.520 Ft/2 fő
pótágyas: 1.060 Ft/fő (gyermek részére 10 éves kortól)
pótágyas: 800 Ft/fő (gyermek részére 10 éves korig)

TELJES PANZIÓ:
1 ágyas: 1.370 Ft/fő
2 ágyas: 3.260 Ft/2 fő
pótágyas: 1.430 Ft/fő (gyermek részére 10 éves kortól)
pótágyas: 1.020 Ft/fő (gyermek részére 10 éves korig)

A gyulai Várfürdőt egész Európában jól ismerik. A gyógyvíz alkáli-hidrogénkarbonátos hévíz. Az év minden napján 8–19 óráig nyitvatartó Várfürdő Magyarország egyik legismertebb gyógyfürdője 8,7 hektáros parkkal, 8 szabadtéri és 9 fedett medencével várja vendégeit. Eredményesen kezelik a gyulladásos megbetegedések által kiváltott fájdalmakat. (Főleg idült ízületi gyulladás, gereincbántalmak, sérüléseket követő mozgáskorlátozottság esetén alkalmazzák.) A medencék 20-38°C-os vízhőmérsékleten biztosítják a kellemes kikapcsolódást, a sportolást és aktív pihenést.

Karel Čapek: Az ősz

A természet mindig meg tudja lepni az embert. Azt hisszük, lehullanak a levelek, s ezzel mindennek vége, csak kopár ágak maradnak. De ha idő jártával (néhány évtized elég hozzá) jobban körülnézünk, észre vesszük, mi minden maradt a kopár ágakon, mennyi egyéni és jellemző dolog. Kezdjük akár a kérgén, amely lehet barnásvörös, mint a somé, zöld mint a zanóté, sárga, mint a fűzfáé, fehér, mint a nyírfáé, ezüst-szürke, mint a bükké, azonkívül lehet barna, fahéjszínű, okkersárga vagy feketés, sima, feszes, hogy csak úgy csillog, ráncos, barázdált, pikkelyes, repedezett vagy hámló – minden vesszőn megismerszik, miből hajtott ki, mindegyik magán viseli az egész fa vagy bokor jellegét. Hátha még az ágrendszert és a korona felépítését vizsgáljuk! Egy egész szótár kevés hozzá, hogy pontos kifejezést találjunk a növekedés és az ágrendszer minden változatára. Vannak szerteágazó, oldalra nyúló, girbegurba és ádázul meredező ágak, van amelyik egyenesen, van, amelyik könyökszerűen tör elő a törzsből vagy a vázágakból, mások elegáns könnyedséggel, folyamatosan hajtanak ki, egymás mellett, mintha megfésülték volna őket, megint mások merőlegesen szöknek a magasba, és vannak terpedtek is, akadnak csüngő ágak, mereven kiállók, fonadékszerűek, elterebélyesedők, izmosak és csontszikárak vagy üstökszerűek; bársonyosan lágyak és húsosak, vagy kemények és szárazak, mint a rőzse. Minden bokor, minden fa mást hoz létre a maga fajának és fajtájának megfelelően. Csak a lombhullás után vehetjük tüzetesen szemügyre a természetnek ezt a végtelen változatosságát, és még inkább akkor, amikor a fákat, bokrokat belepte a zúzmara.

Pedig még nem szóltam a gyökerekről, arról, hogy ott milyen csodálatos és fajra, fajtára jellemző különbségek vannak színben, növekedésben, a hajszálgyökerek mennyiségében, a fásodásban, sarjképzésben és a gyökérkiterjedésben. Ezt már az ember nem is tudja kellőképp méltányolni, talán csak a teremtő nézi kedvteléssel, és mondja elégedetten, hogy micsoda gyönyörű gyökérkoronája van ennek a fának, amannak a cserjének. Milyen szép föld alatti ország, gondolja hozzá.

De egyáltalán emberi, azaz helytelen szemléletre vall, amikor ilyen és ehhez hasonló balgaságokat mondunk: ősszel a természet sorsába beletörődve elhalálozik. Először is a természetnek jó, mert az esetek túlnyomó részében nem hal meg; másodszor egyáltalán nem esik abba az érzelgős gyengeségbe, hogy csak úgy beletörődne sorsába. Ellenkezőleg, nagyon is aktívan és eltökélten vág neki a télnek, mintha így vélekedne: Micsoda beszéd, fel kell készülnünk! Összeszedjük és mozgósítjuk minden erőnket, hogy ellen tudjunk állni. Áldozatok nélkül persze nem megy; lemondunk minden lombról, levélről, s elraktározzuk a gyökerekben. Lássunk csak a dologhoz, mit sem segít, ha csak nézünk és siránkozunk; minden pillanatban ránk törhet a hideg, nos így már érett fával fogadjuk, amely ki is áll valamit, de arra is képes lesz, hogy újra sarjadjon, új virágot hozzon, mihelyt kievickélünk a nemszeretem télből. Tartsunk ki, és készítsünk össze mindent a tavaszra – ez most a jelszó.

Amint látjuk, ha mond valamit ősszel a természet, az aztán igazán nem beletörődés, hanem inkább férfias bátorítás.

Egy éjjel aztán váratlanul gorombán rálehel mindenre a fagy. Szürkés zúzmara borítja be a fákat. A kopár ágak páratlan szépsége, amit eddig nem eléggé vettünk észre, egyszerre jól láthatóan kirajzolódik. Milyen merev, rideg és szigorú lett egyszeriben minden, csoda, hogy nem csörömpöl vaspálcák, acélhuzalok módjára. Minden kész, minden egyes csupasz, kemény ág páncélos erőd, amelyen belül védi magát az élet. Csupasz ágakról beszélünk, a valóság pedig a védő páncélba öltözött növényvilág.

Fordította: Mayer Judit

PERBEN – HARAGBAN

Folytatás az 1. oldalról

A rendszerváltás környékének szabadságillúziójában a többi érdekvédelmi szervezethez hasonlóan a Postások Szakszervezetének tagsága is nekibuzdult a „profiltisztításnak": ilyen-olyan szempontok szerint 21 szakmai csoportra bomlott, majd – ugyancsak a kor divatját követve – a szövetség létrehozásáról döntöttek. Az 1991-es alakuló kongresszus alapszabályát – amelynek rögzítenie kellett volna a vagyonfölosztás jegyzőkönyvben szereplő módját – huszan írták alá. A máig húzódó problémáknak ez a hiányos szövetségi alapszabály és – feltehetően – a hibás törvényértelmezés a kiindulópontja. Egyebek mellett az akkori törvények szerint szövetségi tagok csak a bejegyzett önálló szakszervezetek lehettek, de ezt nem tekintették mindenkire nézve kötelezőnek. Ma már tisztázhatatlan meggondolás alapján volt, akit bejegyeztettek, volt akit nem, abban a hiszemben, hogy mindenben egyenlőek lesznek az alapszabályból származtatott jogi személyek is – zömmel a kisebb taglétszámú alapszerveztek –, amelyek ugyancsak kaptak bizonyos önállóságot. Ez azonban szintén nem derült ki az alapszabályból, ezt csak 1995-ben sikerült kiböngészni. A kisebbségi frakció megalakulásának sincs írott nyoma, és azt sem jegyeztették be... (Szédelegve a kapott információktól azt már megkérdezni se mertem, hogy eszerint vannak olyan, régebben a Postások Szakszervezetéhez tartozó új tagszakszervezetek, amelyek nem az írott-, hanem csak a szokásjog alapján tekintendők szakszervezetnek? 1995-ben találtak végül valami közbülső megoldást, amellyel ellensúlyozták az elmaradt bírósági bejegyzéseket.)

Megszületett 1991-ben a szakszervezeti vagyon védelmére hozott XXVIII-as törvény, amely kimondta: az üzemi tanácsok választása során szerzett szavazatarány az alapja a vagyonmegosztásnak. (Persze a jogszerűen sehol be nem jegyzett tagszakszervezeteknél ÜT-választást sem tarthattak, ez csak tovább bonyolítja helyzetet.) Kongresszus viszont volt, ahol két lehetséges változatból: telekkönyvi bejegyzés a tulajdoni arányokról, vagy megállapodás az eszmei arányokról az utóbbit választották. Apró szépséghiba, hogy ezt viszont nem hajtották végre. A Postások Szakszervezete jogutódaként a Postás és Hírközlési Dolgozók Szakszervezeti Szövetségét – a PHDSZSZ-t – és a bejegyzett tagszakszervezeteket jelölték meg. Itt is akadt azonban némi bibi: ez nem egyezik meg az alapszabályba foglaltakkal, miszerint a vagyon osztatlan közös tulajdon. Az már csak hab a tortán, hogy ezt oszthatatlannak értelmezi a PHDSZSZ – ilyen fogalom viszont nincs a hatályos magyar jogban...

A Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségévé átalakuló Szakszervezetek Országos Tanácsa – a SZOT – szinte utolsó hivatalos intézkedésével az építtetés költségeit viselő postások tulajdonába adta a balatonboglári és a balatonlellei üdülőket, az ingatlan-nyilvántartásokon tulajdonosként a mai napig az 1990-ben megszűnt Postások Szakszervezete szerepel, ugyanakkor az átadott ingatlanokat a PHDSZSZ-nek jegyezték be. A már hivatkozott, '91-ben hozott XXVIII-as törvény által előírt bejelentési kötelezettség – amelynek viszont eleget tettek – minden további mozgásteret lezárt, így a használati jogot az 1993-as, a tulajdonjogot az 1995-ös ÜT-választás szavazati arányai szerint kellett (volna) megosztani. Egy újabb tanácskozás 1994-ben úgy döntött, hogy a POFÉSZ ingatlanhasználati jogát pénzben megváltják. Ez megtörtént. Jött a tulajdonjog érvényesítését is lehetővé tévő 1995-ös ÜT-választás, amelynek végeredményeként kiderült: a POFÉSZ a vagyon 8,48 százalékának tulajdonára vált jogosulttá, ezt azonban nem lehetett kiadni, mivel a 14 (vagy 15?) tagból álló ingatlanvagyon „apraja" kevesebb ennél az aránynál, a három másik ingatlan: a fővárosi székház és a két balatonparti üdülő viszont egyenként is jóval értékesebb, mint az összvagyon 8,48 százaléka. Hivatalos értékbecslés nincs – elkészíttetése milliókba kerülne – a saját becslések 1,2, illetve 1,6 milliárdban jelölték meg az értéket – az utóbbi természetesen a POFÉSZ véleménye. A 400 milliós különbözettel sem lehet mit kezdeni...

A mindjobban elmérgesedő kapcsolat rendezését a Vagyont Ideiglenesen Kezelő Szervezettől, a VIKSZ-től vártál: mondanák ki, mi legyen a vagyonmegosztás módja. A dodonai döntés jottányit sem mozdította előre az ügyet, előbb megegyezésre szólították föl az érintetteket, majd megismételték a törvény vonatkozó passzusát: fölosztási alap az 1995-ös ÜT-választás szavazataránya. A POFÉSZ 1996 elején úgy döntött, vigye dűlőre a dolgot a bíróság: két átabotában fogalmazott keresetben kérte a VIKSZ határozatának kiegészítését, illetve a vagyonközösség megszüntetését. Hónapokba tellett a pontatlan, hiányos keresetlevelek többszöri módosítása, a hiányzó adatok pótlása, majd rendre halasztani kellett a kitűzött tárgyalásokat, mivel minden alkalommal olyan jogi képviselőt küldött a PHDSZSZ a bíróságra, aki a tárgyalás előtti napon kapta a megbízást, ezért nem tudott fölkészülni. A PHDSZSZ személyre is nevesítve az a Lázár András, aki a ködös múltban az utol szövetségi tanácsülés szavazatai alapján – szerencsére nem egyedül – a közös vagyonra szólóan aláírási, rendelkezési jogot kapott, s ezt, foggal-körömmel őrizendő, nem nagyon törekszik a per menetének gyorsítására. Az 1997 áprilisában hozott részítélet megállapította az 1995 június elsején mindenki által elfogadott tulajdoni arányokat, vagyis a POFÉSZ-é a 8,48, a Postás Szakszervezeté 68,4 százalék; már bírósági papír is van róla, ami azonban nem emelkedhet jogerőre, mert a PHDSZSZ már erre is benyújtotta fellebbezését...

A nem kevés kockázattal járó rendelkezési jog visszavonásáról természetesen a PHDSZSZ kongresszusának kellett dönteni úgy, hogy új elnököt választanak. A Postás Szakszervezet kezdeményezésére – amelynek a kilépési szándéka az elszámolás elmaradása miatt nem valósulhatott meg – az összehívott kongresszus végrehajtotta a személycserét: Meszlényi Ferencet választotta új elnökéül. A közös akarat azonban nem bizonyult elegendőnek, a régi elnök ez ügyben is a bírósághoz fordult, ahol persze még erről sincs döntés.

Mint tudjuk, három a magyar igazság (a ráadás, reméljük, elmarad), így Lázár Andrással (aki rendesen visszaélt döntési jogosítványaival) még egy pere van a Postások Szakszervezetének és sorstársainak, amelynek tárgya a két balatoni üdülő. Ez a történet sem most kezdődött.

A gazdasági iroda kezelte 1996-ig a közös vagyont, amelyből az elnök kivetette az addig önálló elszámolással működő balatoni üdülőket, az üdülőalkalmazottak munkáltatója, az üzemeltetés irányítója Lázár András elnök, illetve az általa később létrehozott kft. lett. Az 1995-ös év a '96-os elszámolás szerint veszteséggel zárult, a hiányt (természetesen?) a közös vagyonból pótolták. Jött az ötlet: keresni kell az üzemeltetéshez értő szervezetet, s javaslat korlátolt felelősségű társaság, azaz kft létrehozásáról szólt. A kft-alapítás előtt kirendelt könyvvizsgáló szinte csak zűrzavart talált az ügymenetben, és több milliós kárt. Amikor azután felelőst kerestek, a vizsgálódás nem jutott eredményre egyebek mellett azért, mert a munkáltató „elfelejtette" elküldeni az üdülővezetőt a bizottsági meghallgatásra. Valahogy elkésett az információ arról is, hogy az üdülővezető GULIED betéti társasága és a PHDSZSZ – 60-40 százalékos tulajdonosi aránnyal – HIR-POSTED – néven 1996 júliusában kft-kénti bejegyzését kérte a cégbíróságon. Hogy ez a kft hogyan gazdálkodik az üdülőkkel, milyen a kihasználtság, eredményes-e az üzemeltetés, egyelőre érdektelen: a per tárgya a kft létjogosultsága, mivel annak alapításához senkinek a hozzájárulását sem kérték. A tények kiderítése, a helyzet rendezése ugyancsak a bíróságra vár...

A vagyonnak a XXVIII-as törvényben foglalt része tehát nincs veszélyben, mindössze a törvény végrehajtásában nincs még megegyezés. A jelenlegi szinte áttekinthetetlen helyzetért az azt előidéző Lázár Andrást megválasztó testületek lennének okolhatóak. Hibásnak bizonyuló döntésük következményeit törvényesen csak a köztudottan igen lassan működő igazságszolgáltatás útján lehet rendezni.

Gedényi Éva

MEDDIG TERJED A BIZALOM?

– A napokban tartott csepeli közmeghallgatáson egy középkorú hölgy a polgármestert kérte meg, hogy tolmácsolja a köszönetet az 1-es postahivatal dolgozóinak a kifogástalan munkáért. E csapatban dolgozik az a fiatalember is, akit most bemutatunk olvasóinknak.

– Udvarias, pontos, megbízható, kedves fiú, – így jellemezték kézbesítőjüket, *Ondrej Zoltánt* a ház megkérdezett lakói. A mindennapos ügyfelek tudják, ez a postás valóban mindig kétszer csenget, a már jól ismert jelzésre ki se néznek a kukucskálón, nyugodtan nyitják az ajtót. Bár megállapodtunk e beszélgetésben, de nálam is kétszer csenget és vár a küszöbön, amíg nem invitálom beljebb.

– Mindig ilyen tartózkodó?

– Hívatlanul soha, sehova nem megyek be. Nekem az a dolgom, hogy átadjam a címzettnek a küldeményt, nem vendég vagyok, hanem egy lakossági szolgáltatást végző részvénytársaság képviselője. A munka pedig annyi, hogy a trécselés már nem fér az időmbe.

– Hogyan lett postás?

– A Kossuth Lajos közlekedésgépészeti szakközépiskolában érettségiztem, 1983-ban. Hivatásos jogosítvánnyal a zsebemben 4500 forint bérért egy szervizben helyezkedtem el. Amikor szólt a barátom, hogy kétezer forinttal többet fizetne a posta, ráadásul azonnal kocsira kerülhetek, jelentkeztem fölvételre.

– Mi történt azóta?

– Kaptam egy öreg Barkast, 1985-ös bevonulásomig járatosként terítettem a küldeményeket a kishivatalokba, hordtam a postát az akkor még működő óriási gyárba, a Csepel Művekbe, szállítottam mindent, amit kellett. 1987 februárjában leszereltem, a jobb időbeosztás miatt átkértem magam a csomagkézbesítésre. Bár hat éves koromtól itt éltem, térkép alapján akkor ismertem meg igazán Csepelt.

– Akkoriban még jóval több volt a rendes, hagyományos csomag, a gondok 1989–90-ben a csomagküldő szolgálatok utánvételes küldeményeivel kezdődtek. Nagyobb lett a felelősség, jóval több a munka. Közben családot alapítottam, kamatmentes vállalati kölcsönnel – és vissza nem térítendő 50 ezer forintos támogatással – belevágtam egy tetőtér-beépítésbe. Házon belüli másodállást, táviratkézbesítést is vállaltam. A sok munka, a „fapados" Barkas miatt egyre többet fájt a derekam, az állandósuló gerincpanaszok miatt megint váltanom kellett: 1993 óta kézbesítőként dolgozom. Most végeztem el a segédtiszti tanfolyamot, postatiszti képzésen szeretném folytatni a tanulást, mert úgy érzem, itt megtaláltam a helyemet.

– Kapcsolata milyen az ügyfelekkel?

– Konfliktusom szerencsére még nem volt, bár kétségtelen, hogy vannak nehéz emberek. Ne tessék kinevetni, de úgy vélem, rajtunk múlik, hogy megőrizzük emberi méltóságunkat. Akadnak, akik megpróbálnak visszaélni a postás tisztességével, tudni kell a határt, meddig terjedhet a bizalom. Bizony észnél kell lenni, hiszen mások pénzét bízzák ránk. Nem egyszer kilopják a küldeményekről szóló értesítést a postaládából: a magunk és az ügyfél érdeke, hogy ragaszkodjunk a szabályok betartásához.

– Volt már nehéz helyzetben?

– Még járatosként dolgoztam, amikor egy jelentősebb összeggel indítottak útnak. Akkoriban ugyan jobb volt a közbiztonság, mégis kivert a veríték, amikor lerobbant az autó. Szerencsére sikerült elhárítani a műszaki hibát, baj nélkül adtuk át a küldeményt. Egyébként a postásnak minden ajtó előtt más helyzetre kell fölkészülnie, de még a lengeruhás címzett se hozhatja zavarba. Gyakran jutunk bizalmas értesülésekhez, a titokvédelmi előírásoknak valóban jó oka van. Munka közben egy percre se felejtse el az ember, hogy azért egy igen nagy cég képviselője; annak a jó hírét rontaná mondjuk az udvariatlansággal, amelytől a kenyérrevalót kapja. Megengedhetetlen az ivás, az ápolatlan megjelenés és ezt nem azért mondom, mert vállalati szabály, hanem magam is így gondolom: időnként nálunk is csenget a postás...

– Tagja a szakszervezetnek?

– Természetesen, úgyszólván a belépésem óta. Régen is kellett, még nagyobb szükség van rá napjainkban. Nemcsak segítséget, de információkat is ad, ami ma talán még a támogatásnál is fontosabb.

Gedényi

A NORVÉG POSTÁS JÓL KERES

Folytatás az 1. oldalról

– Norvégiának több mint 4,4 millió lakosa van. Ebből 2,2 millió a munkavállaló. Ez utóbbiaknak 66 százaléka szakszervezeti tag. Norvégiában két postás szakszervezet működik, az egyik az altiszteké a másik a postatiszteké. Az altisztek szakszervezetének 14 ezer, a postatisztekének 12.500 tagja van. A szervezettség 98 százalékos.

– Milyen erőt képvisel az ottani postás szakszervezet? Mennyire tudja jobb belátásra bírni a munkaadókat? Milyen jogosítványai vannak a szakszervezetnek?

– Mi a kis szakszervezetek közé tartozunk, de mert a norvég postánál viharos változások mennek végbe az utóbbi időben, erőt kell mutatnunk, hogy eredményeket érjünk el. A forgalom visszaesése ugyanis nem jelentheti azt, hogy automatikusan utcára tegyenek embereket.

– Mi a forgalom-visszaesés oka?

– Itt is, mint szerte a világon, az elektronika és az informatika forradalma figyelhető meg. Ma már természetes a hitelkártya, a számítógép, a giró rendszer használata. A forgalom-visszaesés következtében a 2.400 postából 600-at zártak be eddig. A szakszervezetünk nem hagyta magát. Ennek is köszönhető, hogy csak ennyi postát szüntettek meg. Ha belenyugodtunk volna a szakmai vezetők akaratába, akkor 4.000 embert kellett volna elküldeni. Így azonban a többség munkahelyét megvédtük.

– Nálunk Magyarországon nagyon rosszul keresnek a postások, Norvégiában is?

– Nálunk a postások a foglalkozások hierarchiájában a közepes keresetűek közé tartoznak. Egy átlag kézbesítő bére 220.000 korona, bruttó évente.

– Ha ezt buszonöttel megszorozzuk, akkor egy norvég postás évente bruttó 5,5 millió forintot keres. Ha ebből az adót levonjuk, akkor is több mint tízszeresét keresi, mint a magyar postás.

– Mi ezzel a jó keresettel sem vagyunk elégedettek. Több eredményes bértárgyalást folytattunk eddig, nem hagyjuk magunkat. Ha kell sztrájkolunk. De erre nemigen van szükség, mert kiegyezünk. Legutóbb 1989-ben volt nálunk kisebb méretű sztrájk-fenyegetés. A vezetők elfogadták követeléseinket, így nem került sor sztrájkra.

– Hogyan érezték magukat Magyarországon?

– Nagyon jól, csak túl rövid volt az idő, de ha egy mód van rá, visszajövünk.

(Udvarhelyi)

„EGY LEVÉL – EGY IMA"

Új posta Balatonföldváron

Balatonföldváron 1996. augusztus elején kezdődött el az új posta építése. Az építkezés a nyár elején befejeződött, a postások este bezárták hivatalukat, reggel már az új épületben kezdték a munkát.

Pusztai Csabát, a Pécsi Postaigazgatóság beruházási osztályának munkatársát faggatom, miért most vált szükségessé az építkezés?

– A talajviszonyok miatt statikai problémák keletkeztek. Számításaink és az ajánlások mérlegelése után kiderült, hogy praktikusabb uj postát építeni.

– Mennyivel tud többet ez a réginél?

– A tetőbeépítéssel együtt mintegy 500 négyzetméter jobb közérzetet ad az ügyfélnek is, a postásnak is. Megjelent technika, a kisgépek már működnek, így javíthattunk a szolgáltatás minőségén.

– A június 11-i műszaki átadáson találtak kirívó kivitelezési hibákat?

– Semmi olyat, amely késleltetné az üzembe helyezést.

– A műszaki bejáráson megcsodáltam a különleges biztonsági berendezéseket.

– Valóban sokat tud a riasztó. Sok csatornán figyeli az épületet, még akkor is jelez, ha elfelejtik bekapcsolni.

– Ki finanszírozta a beruházást?

– Az építkezés a pótmunkákkal együtt durván nettó 80 millióba került, ezt az állam, a kincstár finanszírozta.

Molnár Istvánnal, a posta tervezőjével is találkoztam a műszaki átadáson.

– Ezt nem lehet rutinból csinálni – mondta a tervező – ahány igazgatóság, ahány hivatal, annyi elvárás. Egyeztetni szoktunk, hogy milyen technológiai irányelveket kell szem előtt tartani, sőt most már az arculat is fontos szempont.

– A belső építészet is az ön munkája?

– Igen! De ezúttal eltértem a megszokottól. Most teljesen szabadon tervezhettem a berendezést.

– A mozgáskorlátozottak számára felhajtó készült. Ez egyáltalán nem megszokott a középületeknél...

– Minden épületemnél gondolok a tolókocsikra, de nem mindenütt valósul meg. Sajnos, nem lett volna szabad küszöböt készíteni. Ezt rosszallom is!

– Bizonyára hallotta a viccelődéseket a homlokzati díszről, miszerint a leveleket egy imával kell bérmentesíteni és hasonlókat...

– Szerencsétlen véletlen, hogy többen vallási jelképre asszociáltak... Van is benne valami. A lakatosmunka sem az elképzelésem szerint valósult meg, ezért nem kifogásolom, hogy ezt a díszítést átalakítsuk, vagy kicseréljük.

F-F

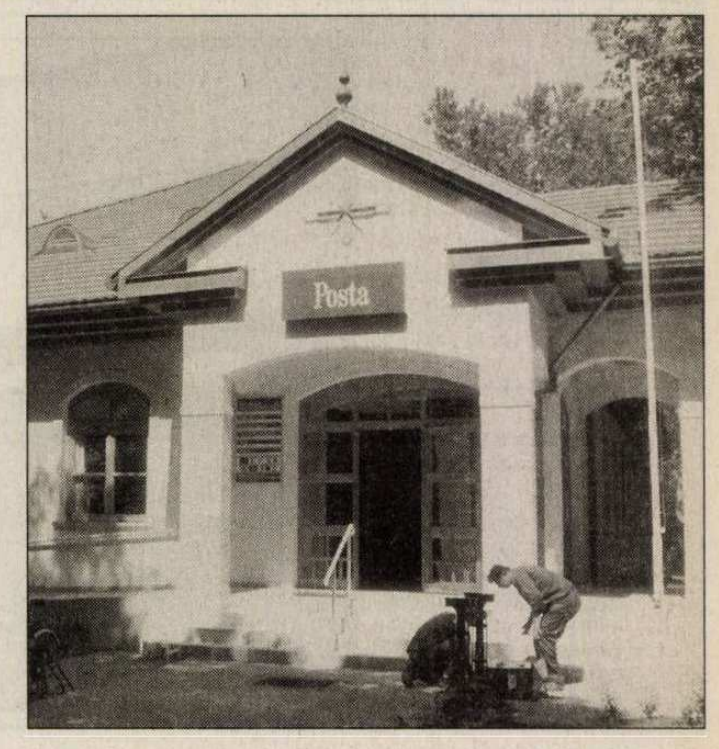

KÁRPÁTI SÁNDOR ROVATA

Erős szakszervezetekre van szükség

BESZÉLGETÉS TARDOS MÁRTONNAL, JUHÁSZ PÁLLAL ÉS DR. CZUCZI MIHÁLLYAL

Milyennek látják a munkavállalók és érdekvédelmi szervezeteik problémáit, tevékenységét? Hogyan kezeli a Szabad Demokraták Szövetsége a munkaügyi szabályozás, az érdekegyeztetés kérdéseit? Mit tesz az SZDSZ a munkavállalói érdekvédelem olyan témaköreiben, mint a foglalkoztatás, a bérügyek, a szociálpolitika, az egészségügy, a nyugdíjasok gondjai? Ezekkel a kérdésekkel kerestem meg *Tardos Mártont*, az SZDSZ ügyvivő testületének tagját, országgyűlési képviselőt, a gazdasági bizottság elnökét, *Juhász Pál* országgyűlési képviselőt, a mezőgazdasági bizottság tagját, és *dr. Czuczi Mihály* országgyűlési képviselőt, a foglalkoztatási bizottság tagját.

– Tudomásul kell vennünk – kezdte válaszait *Tardos Márton* –, hogy a posztszocialista átalakulás hosszú, fájdalmas folyamat, hiszen csökkentek a jövedelmek, apadt a nyugdíjak reálértéke, nem javult az egészségügyi ellátás, szűkebb lett a segélyezés, miként visszaesett a bruttó nemzeti össztermék (GDP) is az elmúlt években. A gazdasági stabilizációval azonban *megindult* egy olyan tendencia, amely javulást hoz. Ennek eredményeként be tudunk ruházni, főként, ha növekszik a termelékenység.

– Ezt úgy lehet érteni, hogy végre kiérünk az alagútból?

– Igen, *vége* a romló életfeltételeknek. Ennek üteme attól függ, milyen mértékű lesz a növekedés. Nem várható gyors, egyik napról a másikra élénkülés, de a *javulás* már mostantól érzékelhetővé válik. Igaz, ezt az emberek még nem érzékelik, ám annak is eljön az ideje. A siker akkor válhat valósággá, ha nem szaladnak el a dolgok, nem lesznek túlzottak a követelések, ha a bérek nem emelkednek jobban, mint a teljesítmények, a munka termelékenysége. Kordában kell tartani azt is, ami nem bér ugyan, de jövedelem lesz belőle. Ezek az újra elosztási rendszerek – oktatás, egészségügyi, szociális ellátás, nyugdíjak – még nem alakultak át, *most folyik* megreformálásuk, illetve a nyugdíjreformot már jóváhagyta a parlament, de sikeres működéséhez még néhány évre szükség van.

– E tömör makrogazdasági áttekintés után milyennek ítélik a szakszervezetek helyzetét és működésük feltételeit?

– Megtörtént a Munka Törvénykönyvének kedvező irányú *módosítása* – emlékeztetett *dr. Czuczi Mihály* –, amely kiegészítette a munkavállalók, a szakszervezeti tisztségviselők jogait, erősítette védettségüket. Ezt mi is támogattuk, megszavaztuk, miként *támogatjuk* a kollektív szerződések megkötését is, mert fontosnak tartjuk azokat a munka világában. A foglalkoztatási törvényből a Munka törvénykönyvébe került át az a passzus, hogy – július elsejétől – a csoportos létszámleépítéskor ki kell kérni a szakszervezetek véleményét. Az eredményesebb érdekvédelemben jelentős tényező a *munkaügyi ellenőrzés* javítása. A munkajogi viták kezelését, a munkaügyi konfliktusok tárgyalásos úton történő megoldását a Döntőbírói Szolgálat bevezetése és működése segíti.

– Ebben a társadalmi rendben – a kapitalista piacgazdaságban – különösen szükség van a szakszervezetekre – hangsúlyozta *Tardos Márton*. – Nemcsak a tőke érdekeit kell megjeleníteni, hanem a munkavállalók érdekeit is. Kell tehát az érdekérvényesítés, csak ennek rendje, formái még nem alakultak ki kellő módon. *Erős szakszervezetekre van szükség* ahhoz, hogy megfelelően érvényesíthessék akaratukat, érdemben és sikeresen tudjanak részt venni a béralkukban.

– Örömmel hallom ezt a véleményt, az ilyesféle biztatást, mert ez a felfogás korábban nem volt jellemző az SZDSZ-re. Az 1991. évi szakszervezet-ellenes parlamenti törvényeket ugyanis – MDF-es és FIDESZ-es képviselőkkel együtt – szabaddemokrata képviselők kezdeményezték és terjesztették elő.

– Mi az MSZOSZ-t bíráltuk, nem általában a szakszervezeteket – szólt közbe *Tardos Márton* –, mi az MSZOSZ pártállami struktúráját kritizáltuk. Mára azonban az MSZOSZ is átalakult, jobb és hatékonyabb érdekvédelmet képes folytatni.

– A szakszervezetek működése Nyugaton is átalakul – kapcsolódott be e gondolatmenetbe *Juhász Pál*. – Itt egy *tanulási folyamatról* van szó, amelyen nekünk is végig kell mennünk. Ennek lényege: egyrészt nem lehetek érdekvédő anélkül, hogy ne lennék lojális az adott céggel, társasággal, vállalattal, másrészt a cégnek, a tulajdonosnak, a munkaadónak is meg kell tanulnia az emberi problémák kezelését, intézését.

Figyelmet érdemel, hogy a családok zömében az egész világon ma már nem pusztán munkavállaló él, hanem vállalkozó is. A munkavállalói és tőkejövedelmek kombinálódnak, az érdekek különböznek. Emiatt a változás miatt az egész világ tanulási folyamatban van. Ilyen szempontból felértékelődnek a magyar szakszervezetek *nemzetközi* kapcsolatai, különösen azokkal az országokkal, amelyeknek cégei Magyarországon működnek.

– Ez a munkanélküliség szempontjából is fontos.

– Valóban, erősítette meg, s egészítette ki gondolatait *Juhász Pál*. Most *Németországban* legnagyobb a munkanélküliség. Angolszász területen kisebb és változatosabb, mivel ott kevésbé merev a munkajogi szabályozás, jobb, rugalmasabb a munkaügyi problémák kezelése. Az ügyek helyi intézése nyugodtabbá teszi a befektetőket, a megállapodások tartalma ugyanis a helyi egyezségeken múlik.

– A jóléti államok átalakulása, leépülése is hozzájárult a munkanélküliséghez – tette hozzá *Tardos Márton*. – Az angolszász modell nem kényszerít ki sok járulékfizetést. Az új nyugdíjrendszer azért is biztató, mert az angolszász rendszer felé mutat. Nem a szociálpolitika nagy elvei döntenek, inkább, a finom, értelmes technikák.

Most, hogy nálunk *vége a restriktív időszaknak*, az állam, a politika arra koncentrálhat, hogy *orvosolja* az emberek egyéni bajait, s érzelmeit, fájdalmait. A gyermekek élelmezésére gondolok például, a fiatalok elhelyezkedésének segítésére, a képzés, a továbbképzés állami támogatására, az idős emberekről történő fokozott gondoskodásra. Ezekben a feladatkörökben jobb kapcsolatra van szükség az állam és a szakszervezetek között is. Megjegyzem: ezekben a gondokban *eddig is* többet lehetett volna már tenni.

– Szeretném folytatni a fentebb megkezdett feladatsort – mondta *dr. Czuczi Mihály*. – A megváltozott munkaképességűekről, a *rokkantak* többszázezres táboráról beszélek; azokról az emberekről, akik lelkileg is sérültek. Velük nem úgy kell(ene) foglalkozni, hogy egy orvosi vizsgálat munkaképesnek nyilvánítja őket, hanem egészségi állapotuknak megfelelő *munkahelyet* kell számukra teremteni. S az ehhez kapott pénzeszközöket pedig rendeltetésszerűen kell felhasználni és célirányosan szükséges beosztani. Ezt azért hangsúlyozom, mert előfordul az ellenkező gyakorlat.

Ide kapcsolnám az *esélyegyenlőségi* törvénytervezetet is. Ennek az lenne a célja, hogy a rokkantakat, a csökkent munkaképességűeket *ugyanolyan* emberként kezeljék, mint az egészségeseket. Ugyanúgy jussanak munkához, mint a többi embertársuk, s ezáltal nem segélyezésre, könyöradományokra szorulnának, hanem megdolgozott bérük után még ők fizetnének járulékot és adót.

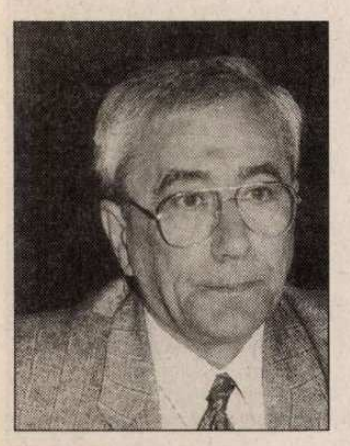

Várkonyi Endre

SZERVEZETTSÉG ÉS PIACGAZDASÁG

Fizetjük a tanulópénzt. Nemcsak az iskolákban, ahol manapság már minden pénzbe, méghozzá sok pénzbe kerül. Mi mindnyájan fizetjük azt, hogy meg kell tanulnunk a demokráciát. S nem utolsó sorban rajtunk múlik, hogy a tanulópénzből minél kevesebb menjen ki a mi zsebünkből.

Eleinte ugyanis úgy képzelték – még az előző kormány idején –, hogy megszűnvén a pártállam, most már szabad a vásár, jött és jön a külföldi tőke, amely megteheti mindazt, amiért saját országukban bizony – finoman szólva – az orrukra koppintanak. Vagyis a dolgozó emberek korlátlan kizsákmányolását.

Bizony, az utóbbi években még mintha az imént leírt szó is amolyan „tabu" lett volna. Valamiféle réges-régi gyakorlathoz kívántak visszatérni, ahhoz, amelyben a tőkés dolgoztat, aztán fizet annyit, amennyit jónak lát, a dolgozó (a munkás, a tisztviselő, az alkalmazott, az értelmiségi, egyre megy) tudomásul veszi, hogy – József Attilával szólva – „kuncog a krajcár: ennyiért) dolgozták, nem épp semmiért". Merthogy a szakszervezetek...

Ez utóbbi szót olvasva-hallva divat volt gúnyolódni. Emlegetni az „átkost", amelyben – nyílt titok – államiak voltak a szakszervezetek, nagyon sok esetben csupán „rábólintási joggal" felruházva. Ha valaki akkor meg merte említeni, hogy helytelen a szakszervezeti vezetőknek a vállalati pénztárból adni a fizetést, olyan eretneknek számított, mintha valaki a templomban akarta volna a nótáját húzatni. Most már elmondhatjuk: valóban nem így kellett volna.

Aztán – ahogyan a már nálunk lenni szokott – átestünk a ló másik oldalára. Mind többen – természetesen azok részéről, akik a nagytőke, vagy egyes tőkések érdekeinek képviseletére esküdtek fel – gúnyos mosollyal szóltak csupán a szakszervezetekről, éppen a fentieket emlegetve. És bizonygatták, hogy arra semmi szükség sincs a „modern világban".

Ismerjük be: sokan hittek nekik. Hiába mondták, ismételgették legidősebb szaktársaik, hogy összefogásban az erő, meg azt, hogy még az „átkos előtti átkosban", vagyis a Horthy-rendszerben is tudtak eredményeket elérni a dolgozók ott, ahol működött – tegyük hozzá: jól működött – a szakszervezet. Akadt ellenérv bőven. Például az, hogy „most másféle világot élünk„, meg hogy „nem szabad a külföldi tőkét elriasztani".

Ami az első ellenérvet illeti –, az színigaz. Tényleg másféle világot élünk. Pontosan olyat, amelyben az embereknek az van és lesz meg, amit megszereznek és kikövetelnek maguknak. (Persze nem arra a rétegre gondolok, amely mindent megteremt magának, nem riadva vissza a tisztességtelen eszközöktől sem.)

Sokkal kevésbé áll helyt a második érv. A legtöbb külföldi tőkés már olyan tapasztalatokkal érkezik ide, amelyeket hazájában szerzett a dolgozók – újabb szóhasználattal: a munkavállalók – szervezettségéről. S azt is tudja, hogy értéket csak együttesen teremthet a tőke és a munka, egyik sem működhet a másik nélkül. Sok országot bejárt emberek állítják, hogy nyugati tájakon meg is követeli számos tőkés a munkavállalók szervezettségét. Márcsak azért is, mert az ő számára biztosíték a szakszervezet, amely – s erre is érdemes odafigyelni – csak a valódi dolgozói érdekeket és csak az arra érdemes embereket védi.

Évtizedekig valamilyen rémnek, embertelen kiszipolyozónak állították be nálunk a tőkés munkáltatót. Az utóbbi években viszont egyes politikusok mintha éppen a szakszervezeteket igyekeznének hasonlóképpen beállítani. Előszeretettel beszélnek szakszervezeti lobbyról, amelynek – szerintünk – az a célja, hogy holmi béremelésekkel, érdekvédelemmel megakadályozza az ország gazdaságának stabilizálását. (Csupán zárójelben érdemes megjegyezni, hogy az így vélekedők a maguk javadalmazását még soha nem tartották túl magasnak, sőt a többszöri emelést sem utasították vissza.)

No, de ezek a hangok lassanként elhalkulnak. Az ok rendkívül egyszerű: közeledik az országgyűlési választások. Márpedig azt jól tudják, hogy a szervezett „munkavállalók" sokan vannak, s az ellenük ágálók aligha számíthatnak annak a sok választópolgárnak a szavazatára.

Bizonyára jelentős mértékben ennek köszönhető, hogy újabban inkább „udvarolni" kezdenek a munkavállalóknak ugyanazok, akik még néhány hónappal korábban nem tartották összeegyeztethetőnek az életszínvonal-emelést a stabilizációval. Vagyis a szakszervezetek megerősödését a piacgazdaság kialakulásával. Pedig a kettő nemhogy nem ellentétes egymással, de feltételezi egyik a másikat.

Mert jó, valódi piacgazdaság – ami nem tévesztendő össze a nálunk sajnos elharapózott vadkapitalizmussal – csakis a tőke és a munka valódi érdekeinek egyeztetésével létezik. Nyugat-Európa erre számlálhatatlanul sok példát szolgáltat.

Erősödnek mostanában a szakszervezetek, sokan belátják, hogy helytelen volt kilépni vagy kimaradni soraikból. No meg azt is, hogy a közeledő választások idején azokat a pártokat kell támogatniuk, amelyek ma és holnap is kiállnak a munkavállalók érdekei mellett. A piacgazdaságért, amely lehet szociális, sőt annak kell lennie.

SZOCIÁLIS, MEG NEM IS

„A modern ember számára a gazdasági biztonság jelenti azt, amit a vár és az árka jelentett a középkor emberének." – írja híres könyvében az ismert amerikai közgazdász, Lester Thurow. A kor aprónak tűnő, ám valódi nagy kérdései valóban ide kötődnek: a foglalkoztatás, a bérezés, a szociális védelem és az egészségügy vitatémái mind-mind milliók léthelyzetét határozzák, határozhatják meg. Nem hiszem, hogy különösebben érdemes lenne számba vennünk azokat az okokat, amelyek miatt a szociális kérdések különösen érzékeny területnek számítanak a kilencvenes évek Magyarországán is. Az alábbiakban inkább arra teszek kísérletet, hogy röviden bemutassam, milyen hatással lehet ezek megoldására, megválaszolására Magyarország uniós közeledése, s talán majdani csatlakozása.

Létezik egy, az akadémiai berkekben is közkedvelt magyarázat a szociális kérdések honi kezelésére. E szerint a rendszerváltozás után – számtalan okból – a magyar politikai elit arra kényszerült, hogy az angolszász szellemiségű irányítás alatt álló nemzetközi szervezetek (IMF, Világbank) receptjeit fogadja el. A „tudományos kapitalizmus" alaptételeinek megfelelően neoliberális, restriktív, monetáris politikát folytasson, s a szociális kérdések kezelésében is inkább Friedmant, mintsem a „jóléti" gondolkodók tanácsait kövesse. Ám – mondja ez az elmélet – mindez csupán az átalakulás utáni első években határozhatta meg Magyarország irányultságát. Hazánk ugyanis nem csupán ezen nemzetközi szervezetek elvárásainak kíván megfelelni, hanem eltökélt célja az európai integráció. S ebben a pillanatban már egy egészen másfajta követelménynek kellene megfelelnie: ez pedig nem más, mint *a kontinentális jóléti államokban magas fokra fejlesztett szociális gondoskodás*. A magyar politikai elit gondolkodásában is tetten érhető ez a vélekedés, amelyek leginkább a „mi szociálisan érzékenyek vagyunk, de most nem lehet, de majd" típusú nyilatkozatokban figyelhetők meg.

De vajon valóban létezik ez a kettős kihívás? Valóban a racionalizálás jegyében nem leépítenünk, hanem inkább fejlesztenünk kell a szociális szektort? Ahogy például Szelényi Iván is fogalmaz: „...nem arról van szó, hogy a posztkommunista Kelet-Európa nem engedheti meg magának a jóléti államot: ellenkezőleg, ha ez a régió fel akar zárkózni Európa centrumához, nem engedheti meg magának, hogy ne kezdjen dinamikus beruházási politikát a humán tőke terén, ne kezdjen hozzá haladéktalanul az új típusú jóléti állam intézményeinek kiépítéséhez".

Ha azonban a „centrum országokból" érkező híreket hallgatjuk, egyre kevésbé egy Egységes Európai Jóléti Állam képe tárul elénk. Mindenkit kényszerítenek az Európai Unió maastrichti kritériumai a költségvetési hiány csökkentésére. Olyan új tagállamok, mint Finnország és Svédország egyszerre emelik a jövedelem-adókulcsokat, s csökkentik a munkanélküli segélyek keretét. Jacques Delors, a Bizottság volt elnöke is úgy fogalmaz, hogy „abszurd dolog arra felelni, hogy az ember szociáldemokrata-e, amikor a szociáldemokrácia feltételei nem jöttek össze". A Die Zeit intelme szerint pedig „biztosan el tudjuk készíteni kevesebb tejszínnel és tojással is a jóléti pudingunkat".

S közben valóban azt láthatjuk, hogy szociális téren sikerült talán a legkevesebbet tenni az egységért. Az Unión belül különböző fejlettségű jóléti rendszereket alkalmazó országok között nagyon nehéz lehet a közelítés.

„Másfelől itt van vagy fél tucat téma – írja Ralf Dahrendorf, a német születésű brit szociológus –, amelyek Európa (és nem csak Európa) polgárainak a körmére égnek, és egyre növekvő mértékben meghatározzák a napi politikát: ilyen a munkanélküliség (és a szociális kirekesztés, a „szegények osztálya" rokon tematikája); a gazdasági versenyképesség; a szociális állam szükséges reformjai, illetve ennek az egyes embert érintő költségei (...). Ebből megérthetjük, miért kérdezik sokan világszerte: mi bújt az EU-ba, hogy még mindig megengedi magának a köldöknézést, miközben életről és halálról van szó."

Még a retorikában sem könnyű eligazodnunk. Az Európai Unió meghatározó képviselői ugyan arról beszélnek, hogy nincs egység szociális, jóléti unió nélkül, ám mindeközben a maastrichti kritériumok betartására szólítanak fel. Egyedül talán csak a statisztikai adatok vitathatatlanok. A munkanélküliek aránya az Európai Unión belül 1996-ban 10,9 százalékos volt, azaz több, mint 18 millió embert kellett a többségében fejlett jóléti rendszerekkel rendelkező országokban valamilyen módon megvédeni.

Azt hiszem, hogy – bár a kérdést, miszerint az EU-csatlakozási folyamat a honi szociálpolitikában is érezteti-e majd a hatását, nem tudjuk egyértelműen megválaszolni – sokat elárulhatnak a valós folyamatokról, megítélésekről az Európai Bizottság által nemrég közzétett magyar országtanulmány „szociális" megállapításai. Már önmagában az is tanulságos, hogy a 111 oldalas elemzésből mindössze két-két és fél oldalon olvashatunk e tárgykörbe tartozó gondolatokat.

„Annak ellenére, hogy Magyarország a magas szintű oktatás régi hagyományaival rendelkezik, az oktatási rendszer jelenleg költségvetési korlátozásnak néz elébe, amely lelassítja a szükséges reformok ütemét." – állapítják meg, majd a vélemény aláhúzza, hogy milyen mély területi különbségek vannak az ország egyes régiói között a jövedelem, illetve a foglalkoztatottság szempontjából. A szakszervezetekről szólva kiemelik, hogy „a szociális párbeszéd jövőbeni biztosítása érdekében több, már létező szakszervezetnek egyesülnie kellene, hogy növeljék a képviseleti bázisukat."

Sokat elárulhatnának a következő tételmondatok, amelyek azonban minden kifejtés nélkül csupán önmagukban árválkodnak az országvéleményben: „további lépések szükségesek a szociális védelem fejlesztésének biztosítására"; „a magyar egészségügyi rendszer fejlesztésre szorul"; „további igazító lépésekre van szükség, különösen a munkavállalói jogok biztosítása, a vállalatfelvásárlás, valamint a kollektív elbocsátások terén".

Végül a vélemény leszögezi: „feltéve, hogy Magyarország folytatja az EK acquis átvétele és alkalmazása érdekében tett erőfeszítéseiket, valószínűleg képes a szociális acquis átvételére középtávon".

Mit jelent mindez pontosan? Milyen elvárásai lesznek az Európai Uniónak? Várhatunk-e pozitív elmozdulást a szociálpolitikában az európai integrációtól, avagy ez már egy egészen más Nyugat-Európa más realitásokkal és más elvárásokkal? – ezek is az egyik, s talán nem is a legkevésbé fontos kérdései az elkövetkező időszaknak.

Török Gábor
ELTE Politikaelméleti Tanszék

KÉT POSTA • KÉT RABLÓ • KÉT LEBUKÁS

Most már végérvényesen bebizonyosodott, hogy veszélyes postásnak lenni. Szinte minden hétre jut egy-két postarablás, kifosztanak kézbesítőket, megtámadják a pénzszállító autókat. Nemrégiben *Mór Baranyai Gábor* alezredes, a berettyóújfalui rendőr-főkapitány is ezt erősítette meg. Május 15-én a Hajdú-Bihar megyei Konyár község kispostáját rabolta ki egy briganti, rá egy hónapra a váncsodi hivatalból vittek el pénzt. Mindkét esetben még aznap elfogták a tetteseket.

Szabóné Tóth Márta május 15-én reggel háromnegyed kilenc előtt pár perccel tett bejelentést a Berettyóújfalui Rendőrkapitányság ügyeletére. Elmondta, hogy egy ismeretlen, szürke bukósisakot viselő férfi bement a postahivatalba és egy pisztolyt szegezett rá, közben pedig pénzt követelt. Az alkalmazott mit tehetett volna, átadta a pénzt, a tettes motorkerékpárján eltűnt Konyár-Sóstó irányába. Az ügyelet azonnal értesítette a Derecskei Rendőrőrsöt, ahonnan azonnal üldözni indult egy járőr. A zsaruk felvették a kapcsolatot Létavértesi Rendőrőrssel és Debreceni Rendőrkapitányság ügyeletével is. Kérték, hogy ellenőrizzék a hosszúpályi, hajdúbagosi és a sárándi térségeket. Időközben megismerték az elkövető személyleírását: kb. 160-170 cm magas, erős testalkatú, sötét ruhát viselő férfi volt, aki egy szkafander formájú bukósisakot viselt. A helyszínen hátrahagyott motorkerékpár nyomon elindulva eljutottak Hajdúbagos közelébe, s ott a földúton követték tovább a nyomokat. Időközben a zsaruk értesítést kaptak kollégáiktól, hogy **Paksi László** zászlós és **Kállai Béla** törzszászlós, sárándi körzeti megbízottak Hajdúbagos és Konyár közötti erdőrészen feltartóztattak egy ETZ–180 tip. motorkerékpárral közlekedő férfit, aki számításba jöhetett, mint elkövető. A motorost azonnal előállították a hajdúbagosi kmb.-irodára.

Közben a forrónyomos csoport a konyári kispostán kihallgatta **Vida József** tanút, majd a hajdúbagosi kmb.-irodára mentek, ahol a tanú nem ismerte fel egyértelműen az elkövetőt, csupán annyit tudott mondani, hogy hasonló magasságú, és testalkatú személyt látott. A motorkerékpárról is csak azt tudta, hogy hasonló lehetett. Egy pillanatra úgy tűnt, hogy megfeneklett a nyomozás, hiszen **G. Sándorra**, a motorosra semmiféle terhelő adatot rábizonyítani még nem lehetett. Azt azonban elmondta, hogy jól ismeri a területet, mert itt szokott libázni. Erre Paksi László és Kállai Béla megkérdezte tőle, miért menekült az erdőbe, mikor őket meglátta. A zavaros válasz miatt ismét kimentek a helyszínre, és alaposan átkutatták a környéket. A dűlőúttól kb. 50 méterre egy erdősbokros részen **Kovács József** főhadnagy egy bekötött nejlonszatyrot talált, amiből előkerült egy fehér rongyba csomagolt .022 CMC sorozattípusú sportpisztoly. A rendőrök azonnal kiküldték a helyszínre a bűnügyi technikusokat és a kutyás rendőröket. Amikor kivitték a helyszínre G. Sándort és megtudta, hogy a fegyvert megtalálták, azonnal „dalolt" és megmutatta a rablott pénz rejtekhelyét is. A pénzt motorkerékpárjának baloldali légszűrő tartódeklijében találták meg.

Egy hónapra rá ugyanilyen bravúros gyorsasággal kapták el a váncsodi postarablót is, tudtam meg **Lingvay Csabától**, a berettyóújfalui kapitányság bűnügyi osztályvezetőjétől. Július 15-én háromnegyed egy után néhány perccel a váncsodi postahivatal vezetője, **Bodnár Margit** izgatottan telefonált a berettyóújfalui rendőrségre. A zsaruk alig értették szavait, hiszen a szegény asszony még mindig a támadás hatása alatt volt. Végül is elmondta, hogy kirabolták. A zsaruk néhány percen belül kiértek a helyszínre, azonnal ellenőrző, áteresztő pontokat létesítettek és a forrónyomos helyszíni csoport, illetve a közrendvédelmi osztály szinte válamennyi szolgálatban levő tagja, valamint a kapitányság vezetői megérkeztek a kispostára. Értesítették a szomszédos kapitányságokat, leadták a személyleírást, már amennyi a rendelkezésre állott. A zsaruk megtudták, hogy fél egy körül egy álarcos férfi betörte a postahivatal csomagkiadó ajtaját, kitörte az ablakot, bemászott és az ott szolgálatot teljesítő hivatalvezető nőt megtámadta. A postás ellenállt. Dulakodtak. A férfi végül földre kényszerítette a nőt, átvitte a csomagkiadóba, kezét-lábát zsineggel összekötötte, és bezárta, majd a pénzzel elmenekült. Bodnár Margit elmondta, hogy dulakodás közben sikerült letépnie a férfi fejéről az álarcot, de csak hátulról látott egy rövid, körben felnyírt hajú cigányt. A zsaruk eleinte csak ennyit tudtak, még azt sem tudták, mennyi pénzt lovasítottak meg. De arra már következtetni tudtak, mivel a postáskisasszony gépkocsi motorzúgást nem hallott, feltehetően falubeli, vagy környékbeli lehetett a támadó. Ez a feltételezés később be is igazolódott. Két cigányt azonnal elő is állítottak. Kiderült,

Bodnár Margit, a váncsodi hivatalvezető: – Nem kapunk veszélyességi pótlékot

hogy ők az elkövetők, illetve az egyik rabolt, a másik hesszelt. 13,50-kor, illetve 14,25-kor elfogták a gyanúsítottakat, ami mindenféleképpen nagy bravúr.

Kiderült, hogy **M. Zoltán** és **M. Csaba** mindketten váncsodiak. A postarablás M. Csaba ötlete volt és már négy hónappal a rablás előtt megállapodott társával, hogy „megcsinálják" a postát. M. Z. nem akart közvetlenül részt venni a rablásban. Félt. Azt mondta, hogy ő csak figyelőszolgálatot lát el. Így is történt. A rablás idején a buszmegállóban állt, ötven méterre a postahivataltól átellenben. A nyomozás során a rendőrök azt is megtudták, hogy 15-én reggel egy házban aludt a két jómadár. M. Cs. megkérdezte haverját: „Na, akkor most megcsináljuk a balhét?" M. Z. beleegyezett, így aztán csak alkalmas időpontra vártak. Délelőtt felderítő útra mentek, megnézték a postás hölgyet, egyedül dolgozik-e. Levelet adtak fel a **Mező** testvéreknek a börtönbe. Fivéreik ugyanis rablásért börtönbüntetésüket töltik. Miután feladták a levelet, elmentek M. Cs. lakására. Csaba magához vette az álarcot, a kesztyűt és a zsineget, ami már jó előre össze volt készítve, ahogy ez precíz rablóknál szokás. 12,30-kor visszamentek a postára, M. Cs. megtámadta a postásnőt. A többit már tudjuk.

A rablás után a Kun Béla utcán menekültek a temető felé, de hál'istennek, látták őket. A temető előtti kukoricáson átvágtak, és egy kis nyárfaerdőben különváltak. Itt kb. 150 méter távolságra egymástól elrejtették a ruhákat, az álarcot, a pénzt.

– Peches és szerencsés is vagyok – fogad Bodnár Margit hivatalvezető Váncsodon, amikor a rablótámadásról kérdezem. – Peches, mert akkor mentem vissza pár hete dolgozni a gyesről, mielőtt megtámadtak, és szerencsés, mert ép bőrrel megúsztam. Amikor a támadóm felemelte a mérlegsúlyt, belém villant, hogy engem is megölnek, mint az elődömet 22 évvel ezelőtt. Ugyanis ugyanebben a csomagkiadó helyiségben gyilkolták meg brutálisan szerencsétlen kolléganőmet. Nekem szerencsém volt, nem ütött meg a súllyal. Soha nem felejtem el azt a napot. Nyugodtan ültem, mint mindig, amikor egyszer csak arra lettem figyelmes hogy nagy robajjal kivágódott a posta bejárati ajtaja. Hihetetlen gyorsan játszódtak le az események. Látszott, hogy a rabló ismeri a helyszínt, mert azonnal a kezelőhelyiségbe vezető ajtóhoz rohant, berúgta annak ablakát úgy, hogy kiszakadt a rigli is. Azonnal beugrott a szobába. Próbáltam megnyomni a riasztót, de már nem volt rá időm, mert megfogta a szék támláját, hátradöntött, le a padlóra. Lepottyantam, de azonnal felugrottam, és dulakodni kezdtünk. Ő mindig a hátam mögé került és próbálta a kezemet lefogni. Én valami úton-módon kiszabadítottam a jobb kezemet, és hátranyúltam. Le tudtam húzni fejéről az álarcot, de nem láthattam, mert ő abban a pillanatban hátat fordított és mindig a szemem elé rakta a kezét, hogy ne lássam. És mondta mindig, hogy ne forduljak meg. De valahogy csak azért sikerült valahogy megfordulnom, hogy láttam a tarkóját. Fekete, felnyírt haja volt és cigány. Még dulakodtunk egy picikét, de erősebb volt, mint én. Végülis sikerült neki hátratekerni mindkét kezemet, akkor a csomagtérbe tuszkolt. Akkor ijedtem meg nagyon, mert eszembe jutott meggyilkolt kolléganőm. A csomagraktárban megkötözött, és azt mondta, hogy feküdjek le. De nem feküdtem le. Mondtam, hogy csak térdepelni tudok. Akkor letérdeltem, és megkötözte a lábamat, utána beragasztotta a számat egy ilyen csomagragasztó szalaggal. Akkor emelte fel a súlyt... Aztán visszatette és csak annyit mondott, hogy „ne kiabálj, ne csinálj semmit, nem lesz semmi baj". Aztán kijött ide a kezelőhelyiségbe, kutatott, akkor szedhette elő a pénzt. Aztán visszajött, és újra elmondta: ne csinálj semmit nem lesz semmi baj, és rámhúzta az ajtót. Amikor hallottam a külső ajtó csapódását, rögtön megpróbáltam kiszabadítani kezemet a zsinegből, ami sikerült is hál'istennek. aztán a csomagraktár ajtaját próbáltam kinyitni, de nehéz volt, mert nem volt belül kilincs. Nagy nehezen megkerestem, kijöttem. Megnyomtam a riasztót. Mondom, hátha valami ügyfél ide betéved. De nem jött be senki. Aztán amikor nem jöttek, hívtam a rendőrséget.

Hátborzongató érzés volt, akkor még a tudatomig sem jutott el, hogy na most, mi történhet velem. Ösztönösen cselekedtem, nem féltem. Nem ijedtem meg a rablótól. Azért védekeztem, mert megtámadott, szerencsére kisebb horzsolásokkal megúsztam. **Remélem, az esetem felhívja a figyelmet a posta vezetőinek, hogy legalább veszélyességi pótlékot kapjunk.**

Udvarhelyi András

1997. július 24-én **dr. Ambrus Vencel,** Hajdú-Bihar megyei rendőrfőkapitány és **Kovács József,** a debreceni postaigazgatóság vezetője dicséretet és pénzjutalmat adott át négy rendőrnek: **Jakab Sándornak, Zsiga Jánosnak, Sárosi Istvánnak** és **Pető Andrásnak,** valamint egy postásnak: **Bodnár Margitnak.**

– Végül is összetett, úgymond teammunka volt – mondja a 29 éves Sárosi István százados, az egyik jutalmazott. – A gyors és sikeres munka nemcsak az én eredményem, hanem a többiekké is. Igazán elégedettek lehetünk, hiszen a váncsodi postarablót két órával az elkövetés után sikerült elkapni. Hat éve vagyok rendőr, ez az egyik legnagyobb sikerem, habár voltak hasonló kaliberű nyomozások is. Például akkor, amikor megölték Berettyóújfaluban, a benzinkút melletti Stop Bisztró tulajdonosát. A brutális gyilkost én vezettem ki. Később belegondoltam, hogy én is póruljárhattam volna, mert 180 cm magas, 105 kilós, drabális alkat volt. Én pedig csak 170 cm-es és 66 kg-os vagyok. Nem is lelkesedett édesanyám az ötletért, hogy rendőr legyek. Azt mondta, valami normális, hétköznapi munkát próbáljak választani, ami kevesebb veszéllyel jár. Egy ideig azt hajtogatta, megvert a jó isten engemet, hogy két rendőrt is adott a családba, ugyanis a sógorom is zsaru. Most már belenyugodott. Végül is látja az eredményét, hogy sikerült az, amit akartam. Gyakran mondogatom neki, zsarunak születni kell. Hogyha az embernek nincs elkötelezettsége erre a hivatásra, akkor nem lehet csinálni. Úgy nem lehet, hogy bejövök az utcáról, és azt mondom, hogy zsaru akarok lenni. Aki szívvel-lélekkel nem akar zsaru lenni, abból sosem lesz.

ERKEL FERENC ZENEISKOLA

Budapest VI. Benczúr u. 27.
Postai és Távközlési Művelődési Alapítvány
Telefon: 322-8483, 321-7334.

A zeneiskola az 1997/98-as tanévben az alábbi szakokra hirdet felvételt:

KLASSZIKUS TANSZAK

Főtárgy: zongora, hegedű, gitár, ének (dal, opera, operett, musical lányoknak 14, fiúknak 16 éves kortól), ének korrepetició.
Kiegészítő szak: szolfézs, zeneirodalom, ének korrepetició.
klasszikus tanszakon
22 év alattiak részére: 1800,– Ft.
22 év felettiek részére: 4000,– Ft
ének korrepetició: 2000,– Ft

JAZZ-TANSZAK

Főtárgy: zongora, gitár, nagybőgő, basszusgitár, szaxofon, klarinét, fuvola (középszinttől(, trombita, harsona, dob, ének, jazz-pop, jazz-rock (zongora, gitár, szaxofon, dob), zeneelmélet, zongora kötelező.
Kiegészítő szak: jazz-elmélet, -hallásfejlesztés, -zeneirodalom, jazz-, pop-, rock zenekari gyakorlat.
A tanulókat felkészítjük a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Jazz-tanszakára.
jazz-tanszakon
22 év alattiak részére: 2500,– Ft
22 év felettiek részére: 4000,– Ft

ÚJ SZAKOK:

jazz-szájharmónika, jazz és klasszikus rézfúvós szak (trombita, kürt, harsona), kiscsoportos (5-6 fős) zenés mozgáskoordinálás ütőhangszerek segítségével (6-10 éves gyerekeknek) zenei aktivitás és kreativitás fejlesztése, zenehallgatás játékosan (6-10 éves gyerekeknek)

Térítési díj egy hónapra:
Kiscsoportos foglalkozás: 1000,– Ft

Beiratkozási díj: 200,– Ft. A térítési díj magában foglalja a kiegészítő szakokat is.
A postai, távközlési, műsorszóró részvénytársaságok dolgozóinak és önálló keresettel nem rendelkező gyermekeiknek 30%-os kedvezményt biztosítunk.

Beiratkozás, felvilágosítás: június 2–30-ig, hétköznap 14–17 óráig, munkanapokon 10–17 óráig.

HOLLÓ, HOL VAGY?

Aki küszködni kénytelen az állandó pillanatnyi időzavarral, előbb-utóbb rákap a háttérrádiózásra. Némi gyakorlással kialakul a szelektív hallás, beprogramozott szavak segítségével csak azok az információk jutnak el a tudatig, amelyekre az embernek szüksége van. Válogatásomban megkülönböztetett helyet foglal el a „posta" szó, így esett, hogy Kulcsár István kitűnő kollegánk programomban egyébként nem szereplő hangja ezzel a betűkombinációval bekapcsolta a tudatomat; amint kimondta, hogy „posta", fülelni kezdtem. A külügyekben nálam bizonyosan jóval tájékozottabb a rádiós neves munkatársa, de azt örömmel nyugtáztam, hogy jegyzete választott tárgyában információi késésben vannak. Jelképként még mindig a hajdan közkedvelt hollóval azonosította a postát, holott az már csak emlék, igaz viszont, hogy a fürge fekete – és megbízható – madár mélyebb értelmet adott mondandójának.

Mert amit szóvá tett, abban, fájdalom, mélységesen igaza van!

Nevezetesen a hétvégi távirat-kézbesítés tempójával hozta összefüggésbe az Arany János álmodta hollót, „aki" egyetlen nap alatt lebonyolította az üzenetváltást Szilágyi Örzsébet és Prágában raboskodó fia, Hunyadi Mátyás között. Ma a korszerű technika minden csodája hiába való: a pénteken Budapesten drága pénzen föladott távirat hétfőnél előbb nem jut el a balatonfüredi címzetthez, mert szünetel a szolgáltatás. Kulcsár István madárváltást javasol: holló helyett gyalogkakukkot. Én úgy gondolom, elegendő volna rövid lelkiismeretvizsgálat után abban dönteni, hogy mi módon lehetne a posta az év 365 napján ügyfelei szolgálatára. Ha nincs jobb ötlet, alkalmazhatnának akár idomított hollókat is, már ha van, akinek fontos a posta renoméja...

(g. é.)

GÁLOSFA

Megverték az igazgatót

Kőhalmi István, a Pécsi Igazgatóság első számú vezetője csúnyán kikapott Pecze Páltól, az itteni szakszervezet első emberétől. Senki ne gondoljon tettlegességre, a ruha egy teniszpartin készült mérték után a gálosfai tanácskozás első napján.

– Nehéz ellenfél a szakszervezet? – kérdeztem Kőhalmi Istvántól.

– A teniszpályán emberemre akadtam a szakszervezet képviselőjében, de a tárgyalóasztalnál mód van az együttműködésre, az érdekek egyeztetésére. A sportban ez nem így van, a pályán ellenfél van és nem partner.

– Ezen a tanácskozáson a létszámgazdálkodást illetően nagyon kritikus volt a szakszervezet. Megalapozott a bírálat?

– A szakszervezet természetes törekvése, hogy minél többen megtarthassák munkahelyüket. Ezt várják el a dolgozók, tehát jogos a kritika, ez így működik. Ellenben gazdálkodási oldalról másképp fest a dolog. Vannak elvárások, amelyeket teljesíteni, és a szakszervezettel tárgyalva képviselnem kell. December közepén megismertük a nagy Posta előterveit, a racionális gazdálkodásra vonatkozó elképzeléseket, ezek később szabályozóként is megjelentek. Időben így gazdálkodtunk a létszámmal, hogy később ne okozzon túl nagy gondot ez a probléma. Előre látható volt, hogy az anyagköltségen, ilyen-olyan közszolgálati díjakon, energián nem tudunk spórolni. Költséggazdálkodási oldalról leginkább a bérekkel tudunk gazdálkodni. Az érdekvédelmi képviseleteket tájékoztattuk kötelezettségeinkről és bizonyos létszámleépítéseket elvégeztünk.

– Elhangzott, hogy az 5 milliárdos költségnek kétharmada bér. Ez sok, vagy kevés?

– A költségek nagy hányada a bér, de ennek oka van. Amíg manuális kezelés folyik a postán, és többnyire emberi erőt igénylő munkavégzés lesz, addig ezt finanszírozni kell, és ennek meg kell teremteni az alapjait. Gépesített nagy cégeknél jóval alacsonyabbak a személyi jellegű és magasabbak az egyéb ráfordítási költségek.

– A szünetben említette, hogy másfél százalékot emelkedett a bértömeg anélkül, hogy egy fillér is kiáramlott volna…

– Ez viszonyítás természetesen. A szabályozó rendszerünkben meghatározták, hogy milyen átlagbérnövekedés következhet be. Forgalomcsökkenés miatt állt elő olyan helyzet, hogy történetesen több kisfizetésű embertől kellett megválnunk. Ugyanakkor a határhoz simuló megyéink forgalmát is befolyásolta a túloldalt zajló háború. Megszűntek a nagy forgalmat jelentő üzemek, vállalatok. Köztudomású, hogy a távközlés miatt a kispostákon 8 órán keresztül nyitva kellett tartani, noha az igazi postai munka 3-4 óra volt. Ez is megszűnt, szükségessé vált az igazi foglalkoztatási idő megállapítása. A tavaly májusban befejeződött folyamat több évvel ezelőtt kezdődött. Dél-Magyarországra a kistelepüléses szerkezet jellemző, több mint 200 olyan postánk van, amelyik 600-as lélekszámú településen működik. Tehát összetett a kérdés, de az eredmény a másfél százalék.

– Biztatta a postásokat, hogy több pénz lesz a zsebükben. Ennek milyen reális esélyei vannak?

– Ha takarékosan gazdálkodunk, több pénz lesz. Nem véletlenül vitatkoztunk a szakszervezettel. Ő akart lenni a bőkezűbb, ezt én is szeretném, de ennek a feltételeit meg kell teremteni. Ha tudunk egy kis jutalmat fizetni, akkor adunk, és már a kezdő 8 órás dolgozóknál is 23-25 ezer forint bruttó bért jelöltünk meg indulásként.

– Nem indokolt a hivatalvezetők és a szakszervezeti vezetők aggodalma, hogy az új dolgozó ezzel a fizetéssel többet kap, mint a régi?

– Gondolom félreértették. A posta minimálbére még most is 21 ezer, úgy kell meghatározni a kezdő bérét, hogy ne okozzon feszültséget a régiek körében. Ez még mindig kevés ahhoz, hogy egy kezdő számára vonzó legyen, de az aggodalmak félreértésen alapulnak.

– Mintegy 200 fővel bővül a létszám. Milyen munkaköröket érint?

– A felvételi szolgálat Budapestre történt centralizálása miatt a forgalom másképp alakult, mint terveztük. A látszólagos forgalomcsökkenés a valóságban növekedés volt, ezért a kézbesítői létszámot kell erősítenünk. Ennek még akkor is örülök, ha ilyen alacsony a bértömeg.

– A szakma prognózisa szerint forgalomcsökkenés várható, aztán kiderül, növekedés volt. Egyesek szerint ezek évente visszatérő tévedések.

– Nem látom igazoltnak, hogy a szakma évente téved. Azt elfogadom, hogy ebben az évben visszafogottabb volt a szakmai megítélés, de az egyre piacosabb munka, a bővülő lehetőségek ránkcáfoltak.

– Ezek szerint forgalomnövekedést jósol?

– A választások előtti időszak, a pártok propaganda anyaga, a NATO csatlakozás mind növeli a forgalmunkat. További piacokat is kell szereznünk. Ha például a cimzetlen nyomtatvány piacából csak 10 százalékot a magunkénak tudhatunk, már növekedésről beszélhetünk, és még folytatódik a lehetőségek sora.

– Mekkora mozgástere van az igazgatónak?

– Van mozgásterem is, de korlátaim is vannak. A szabályozórendszer jelenti a korlátot, ezen belül tudok mozogni. Ezzel kell jól sáfárkodni, s ha mindezt szinkronban tudjuk tartani, nem olyan rossz a helyzet.

– Milyen tanulsága van a gálosfai értekezletnek?

– Ilyenkor a szakmai vezetők is, a szakszervezet is levonja a tanulságokat. Hallottam hasznos dolgokat, és olyat is, amely maradibb gondolkodásra vall. Van aki érzelmi oldalról, van aki racionálisabban közelít a dolgokhoz. Ezeket kell jól vezényelni, és a magunk hasznára fordítani. És most szakmai oldalról mondom: a magunk hasznára fordítom.

Filipsz–Fodor

Aki szól, betörik a fejét?

Ápolt, csinos nő. És kedves, mosolygós. Készségesen áll az újságíró rendelkezésére. Irénkének hívják. A hivatalos titulus: *Pintér Istvánné, Harkány közép-postavezető.* Huszonhét éve postás dolgozó. Hamar – úgy 1975 táján – bekapcsolódott a szakszervezeti munkába. Bizalmi lett Drávaszabolcson. Később szb-elnöknek választották a siklósi körzetben, s ebben a tisztségében tevékenykedett a nyolcvanas évek elejéig, amíg abba nem hagyta. De miért szakadtak el a fonalak, amelyek az érdekvédelmi szervezetekhez fűzték? – kérdeztem.

– Többféle ok játszott közre, megszaporodtak az elkedvetlenítő jelek. Egyre gyakrabban tapasztaltam, hogy észrevételeimet, javaslataimat nem úgy fogadták, ahogy én vártam volna. Mind inkább igazolva láttam, hogy aki szól, annak betörik a fejét, célszerűbb magatartásnak tűnik a „ne szólj szám, nem fáj fejem". Nem volt veszélytelen dolog a tanultak gyakorlati érvényesítése. Előfordult olyan személyi ügy, amelyben meg sem hallgattak. Ezek és az ehhez hasonló feszültségek halmozódása zárta le szakszervezeti tevékenységemet.

Akkor és sajnos, most is, túl hosszú idő telik el ahhoz, hogy a munkavállalók és képviselőik jogos kérései, igényei, felvetései érdemi válaszokat kapjanak és hasznosuljanak. Ezen kellene változtatni. Úgy és olyan irányba, hogy *legyen értelme, haszna a jobbító szándéknak,* és ne az húzza a rövidebbet, aki nevén nevezi az igazságtalanságot, a méltánytalanságot, a negatív jelenségeket.

– Mióta hivatalvezető, s ebben a munkakörében hogyan összegezné a főbb tapasztaltait?

– 1988 óta dolgozom a jelenlegi beosztásban. Kicsit nehéz, mert *gyakoriak a változások* és ennek megfelelően sok az utasítás a szakmai munkában. Egy közép-posta vezetőnek minden szakterületet ki kell szolgálnia, természetesen a hivatal dolgozóival együtt. Személyi problémák is nehezítik a vezető munkáját. Arról van szó, hogy minden munkatárstól meg kell követelni a pontosságot, a minőségi munkát, erre azonban nem mindenki alkalmas. Ez olyan konfliktusforrás, amelyet folyamatosan fel kell oldani.

– Harkány ismert, kedvelt gyógyfürdő. Közel az országhatárhoz. Nemrég fejeződött be a többéves délszláv háború. Nyilván, ennek következményei érződtek és jelen vannak a hétköznapokban is. Mit jelent ez a környezet a postai munka szempontjából?

– A délszláv háború hatása jelen van az életünkben. Ezek olyan jellegűek, amelyek nem teszik lehetetlenné a munkánkat, de figyelmen kívül hagyni sem lehet azokat. A szolgáltatások területén olyanokkal is találkozunk, amelyekkel korábban nem, vagy csak ritkán volt dolgunk. Megnőtt a külföldi csomagok feladása. Több a külföldi utalványkifizetés. Ki kell szolgálnunk az idetelepült menekülteket – horvátokat, szerbeket, bosnyákokat – azzal együtt, hogy más az anyanyelvük, nehéz a kommunikáció. Új feladatként jelentkezik az olyan ügyek postai intézése – hírlapelőfizetés, biztosítás közvetítés –, amelyeket a visszatelepült osztrákok és németek adnak számunkra.

– Úgy tudom, üdültetéssel is foglalkoznak. Kérem, mondjon erről is valamit.

– A Posta üzemeltetésében lévő üdülőről van szó. Eredetileg szakszervezeti üdülőnek indult a nyolcvanas évek elején, jelenleg igazgatási üzemi üdülőként működik. 19 plusz 6 pótágyas, zuhanyozó fülkés szobák vannak, közös konyhával, étkezővel, társalgóval. A korábbi években térítési díj ellenében pihenhettek a dolgozók, amely mellé étkezési bónokat kaptak. Ez évtől kezdve – az üzemi tanács egyetértésével – a Pécsi Postaigazgatóság dolgozói ingyenesen vehetik igénybe a 10 napos turnust, június 6-tól kezdve szeptember 10-ig. Étkezési bónt viszont nem kapnak az üdülésben résztvevők. Szervezünk csereüdülést is a miskolci, a soproni, a Budapest-vidéki igazgatóságokkal, valamint a szegedi TSZB-vel. Az üdülési idény előtt és után oktatási célokra, elmepallérozó tanfolyamok megtartására használjuk az üdülőt.

– Milyen a szolgáltatások fogadtatása?

– Nem panaszkodhatunk. Vendégeink általában elégedetten távoznak.

Kárpáti

Ha a pohár kicsordul

Kőhalmi Gyula, a balatonszentgyörgyi posta feldolgozó üzemének szállítási osztályvezetője évekig szakszervezeti titkárként is dolgozott. Egy titkári értekezleten felállt, és lemondott tisztségéről. Azóta már a szakszervezetnek sem tagja. A történet bizonyára tanulságos, ezért az egykori titkárt az okokról faggattuk.

– A lényeg az – idézi fel az eseményeket Kőhalmi Gyula –, hogy a szakszervezetben én mindig azokért harcoltam, akik a legalacsonyabb fizetési kategóriában vannak. Azt látom, hogy az átlagbérben egyes hivatalok között nagy különbségek vannak és egyes dolgozók bére között is indokolatlan differenciák tapasztalhatók. Sajnos ez országosan is így van. Vannak olyan igazgatóságok, ahol lényegesen többet keresnek, mint nálunk. Az országos titkárin elmondtam a véleményemet, soha nem változott semmi. A kongresszuson ki volt írva: *Együtt egymásért!* Az egész szakszervezeti mozgalomnak ez lenne a lényege, az egymás iránt érzett szolidaritás. A kilenc évi titkárságom alatt éppen ezt a szolidaritást hiányoltam – különösen az utolsó 4-5 évben. A pohár tavaly telt be, amikor minden alkalommal hiába hadakoztam az alacsony keresetűek érdekében. Az idei bérfejlesztéskor a titkárok többsége egyetértett azzal, hogy az ollónak nem szabad tovább nyílnia. Ennek ellenére ismét egy olyan bérfejlesztésre szavaztak, amitől ez az olló tovább nyílt. Én ezt tudomásul vettem, de a szavazás olyan arányú volt, hogy levontam a következtetéseket. Nyilván rosszul értelmeztem az egészet, és ahogy a fociban sem a csapatot küldik el, úgy döntöttem, ezek után nem kívánok értelmetlen szélmalomharcot folytatni. Ezért ott szakszervezeti titkári tevékenységemet azonnal megszüntettem.

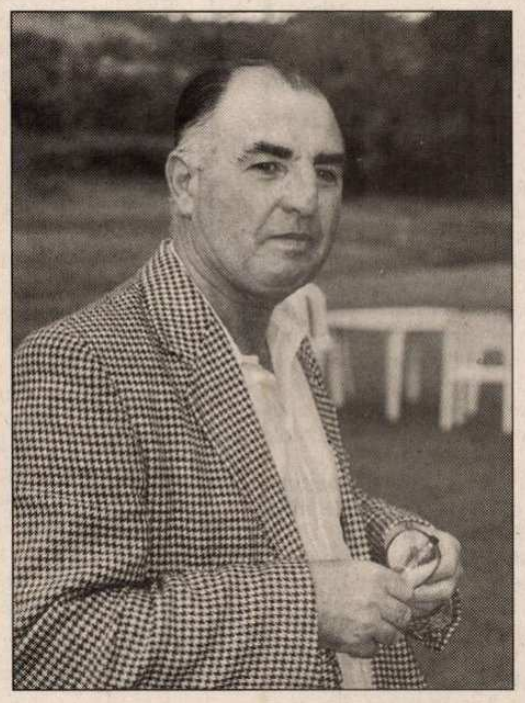

– Ezzel a döntéssel nem hagyta magára a tagságot?

– A dolgozók minden segítséget megkapnak tőlem, az ezzel járó papírmunkát még most is csinálom, hogy ne szenvedjenek hátrányt, hiszen ők nem tehetnek semmiről.

– A szakszervezetből miért lépett ki?

– Egyszerű a magyarázat. Többen próbáltak rábeszélni, hogy változtassam meg az elhatározásomat. Április 16-án kiléptem, s ha már nem vagyok tag, titkár sem lehetek. Hívtak titkárira, de soha nem mentem.

– Most mégis eljött…

– Pecze Palival többször megbeszéltük a történteket, megértette döntésem okait. Nem váltunk el haraggal. Most meghívott, én elfogadtam a meghívást. Mindenkinek joga van ehhez hasonló döntéseket hozni, akár a saját egészsége érdekében is, akár figyelmeztetésként is. Az érdekvédelemre szükség van, de a szolidaritásról nem szabad megfeledkezni. A dolgozóim tudják, mit győzködtem, hogy a szervezettségünk olyan legyen, amilyen volt (98 százalék). Áprilisban én voltam a harminckettedik kilépő, azóta többen is feladták tagságukat. Ez a folyamat megállíthatatlan, mert gyengének mutatkozik az érdekvédelem, és csorbák a szakszervezeti jogosítványok.

– Szakszervezeti vezetőként esetenként a saját testvére ellen kellett harcolnia. Nem volt ez nehéz?

– Az öcsém az igazgatóság vezetője, de ez soha nem volt konfliktus forrása. Én a dolgozók véleményét mondtam, képviseltem az érdekeiket, erre vállaltam kötelezettséget. Külön tudtuk választani a feladatainkat a rokoni kapcsolattól.

– A mai tanácskozásnak milyen tanulságai vannak?

– Sajnos kevesen szólnak hozzá, akkor is némi noszogatás után. Talán gátlásosak, vagy nem eléggé felkészült titkárok, így nem lehet hatékony a munka. Az lehet, hogy a szavazás is véleménynyilvánítás, de a dolgokat párbeszéddel lehet befolyásolni. Van néhány titkár, akinek még nem hallottam a hangját. Akit delegálnak, annak az a dolga, hogy képviselje a munkatársait. Ezt felkészületlenül nem lehet. Ez lehetett az oka annak a szavazásnak is, amitől az utolsó csepp is belecseppent a pohárba – ki is csordult…

– A szakszervezet visszavárja!

– Pecze Pali nagyon kedvesen hívott vissza, de én megfontoltam, ám fájó szívvel döntöttem. Most lenne a 40 éves jubileumom. Szemem előtt leperegtek az elmúlt évek küzdelmei. Alaposan meggondoltam, elhatározásom végleges.

F. Zs.

Megjelent a kötelező magánnyugdíjpénztárakról szóló törvény

Az Országgyűlés még a nyári ülésszak befejezése előtt elfogadta a magánnyugdíjról és magánnyugdíjpénztárakról szóló törvényt és ezzel pontot tett a társadalombiztosítás jövőjével kapcsolatos hosszú hónapok óta tartó vitára. Nem férhet kétség ahhoz, hogy a társadalombiztosítás jelenlegi formájában hosszabb távon finanszírozhatatlan. Az európai mértékkel nézve is aránytalanul magas munkáltatói befizetések a gazdasági növekedés egyik gátját jelentik, ugyanakkor a befizetők számának csökkenése, a behajthatatlan kintlevőségek többszáz milliárd Ft-ra rugó összege, a TB-költségvetés rendszeresen ismétlődő nagy összegű éves hiányai lassan megoldhatatlan helyzetet eredményeztek. A társadalombiztosítás aggasztó helyzete természetesen nemcsak magyar jelenség, egyaránt jellemzi a fejlett nyugati országok jelentős részét éppúgy, mint a kelet európai országokat. Nyilvánvalóan az ezt előidéző okok között nagy különbségek vannak.

Már hosszabb ideje téma a szakemberek között a gyors cselekvés szükségessége, de átfogó koncepcionális változtatásra csak most került sor. Ennek előkészületeként lehet értékelni és feltétlenül ebbe az irányba mutat az önkéntes nyugdíjbiztosító pénztárak létesítését lehetővé tevő 1993. évi törvény megjelenése, mely kedvezményekkel igyekszik ösztönözni az egyéneket a felkészülésre nyugdíjas éveik anyagi biztonságának megteremtése érdekében. Ennek vitathatatlan sikerét mutatja ezen pénztári mozgalom gyors elterjedése, a tagok többszázezres létszáma.

Munkavállalóinkról való gondoskodás keretében került sor tavaly a postai önkéntes nyugdíjbiztosító pénztár rövid idő alatt – jelentős munkáltatói költségvállalás melletti – megalakítására. A kérdés fontosságának érintettek általi felismerését mutatja a több, mint 24.000 fős taglétszám.

A sok vita után elfogadott fent említett törvény révén megvalósul a háromlépcsős nyugdíjrendszer. A törvény még alapos tanulmányozást igényel, hisz még az utolsó pillanatban is számos változtatás elfogadására került sor, így a korábbi tervezetek csak a lényeg megismerését tették lehetővé. A teljes eligazodáshoz szükséges a további végrehajtási rendeletek megjelenése is. Ugyanakkor igen rövid idő áll rendelkezésre a kötelező pénztárt létrehozók számára a pénztár alapításhoz. Mivel a megvalósuló pénztárak a több évtizedes befizetések révén nagy összegeket „halmoznak" fel, már most megindult a versengés a kuncsaftok megszerzésére. Eddig is igen sok megkeresés érkezett a Postavezérigazgatósághoz, a postások tömegeinek „megszerzésére".

Miben foglalhatók össze a korábbiakhoz viszonyítva a legjelentősebb változások? Az elmúlt mintegy negyven évben a társadalombiztosítás kasszájában befizetett összegek gyakorlatilag eltűntek az állami költségvetés dzsungelében és a mindenkori költségvetési hiányok fedezésére szolgáltak. Az egyének nyugdíját – szinte „függetlenül" a befizetés idejétől és összegétől – a mindenkori költségvetési helyzet és a jogszabályi változások határozták meg.

(Folytatás a 7. oldalon.)

Negyvenpercnyi bér

Gálosfa, ez a csendes, zselicségi falu megnyugtatóan hat az idegekre. Bizonyára ennek köszönhető, hogy az itt rendezett területi tikári értekezleten nem szabadultak el az indulatok, pedig a téma húsbavágó. Amiről itt főként szó esett: a pénz és a létszám. *Kovács Ottóné*, aki Tamási negyedosztályú körzeti hivatalában szakszervezeti titkár, többször adott hangot aggodalmainak.

– Most elsősorban a létszámleépítések és a létszámhiány foglalkoztat. Nyár van, szabadságolások kezdődnének, de a helyettesítést nehéz megoldani. Van tartós betegünk is, akinek pótlásáról gondoskodnunk kell. Van olyan dolgozónk, aki 2-3 munkakört lát el napokig, ha kispostai alkalmazottunk megy szabadságra, nehezen megoldható feladat előtt állunk.

– Az igazgató úr bíztatja a postásokat, hogy több pénz lesz a zsebükben. Osztja ezt az optimizmust?

– Nem nagyon. Az idei bérfejlesztés már megtörtént, egyébből miből lenne több pénzünk? A szakmai vezetők forgalomnövekedésre számítanak. Mindig van valami, ami felfuttatja a forgalmat, de Tamási munkanélküliséggel terhelt kisváros, ezért nálunk ez nem érezhető annyira.

A szakmai vezetés tájékoztatójából kifogásolta a normaelszámolás egy pontját...

– Igen, mert igazságtalannak érzem, hogy egy órával növekedjék a munkaideje, ugyanakkor a normák alapján 30-40 percekre kiszámolják a bérét. Ez azt jelenti, hogy most valóban emelés van, de fél év múlva, ha bekövetkezik egy csökkenés, ez a 40 percre járó bér tovább osztódik. Mire erre sor kerül, már senki nem emlékszik arra, hogy nem egy órával emeltünk annak idején. Egyelőre ez függőben maradt, s ha mindenki átgondolta, remélem újra napirendre kerül.

– A zökkenőmentes működéshez mire lenne szükség?

– Senki ne legyen beteg, és senki ne menjen szabadságra! Ez vicc, az viszont komoly, hogy nagyon szűken van kiszámítva a létszám. Alkalmanként sem könnyű felvenni valakit, mert a nyugdíjasokat már megviselte a szolgálat, nem igazán jönnének, mások bizonytalanra, rövid időre nem jelentkeznek.

– Úgy gondolja, hogy a leterheltség és a felelősség nincs arányban a fizetéssel?

– Igen.

– Szó esett a postamesterségekről is. Belevágna?

– Nem. Kereset szempontjából nem látom bíztatónak. A megyeszékhelyen van egy postamester, aki azt mondja, hogy neki bejött, csak minden idejét elveszi a biztosítás, a lakáskassza, stb. Egy 400 lelkes faluban nem tudom hogy lehetne ezt kifizetődően csinálni.

– Nehéz megegyezésre jutni a szakmai vezetőkkel?

– Általában sikerül megegyezni, hol mi engedünk, hogy ők. Sajnos, egyre nagyobb a munkanélküliség és a munkavállalók kiszolgáltatottsága, ezért egyre fontosabbnak érzem a szakszervezet szerepét. Az érdekvédelmi képviseleteknek egy kicsit harcosabbnak is kellene lenniük. A dolog természeténél fogva a szakmai vezetés és a munkavállalók érdekei gyakran ütköznek, de sokszor közös az érdekünk. Szerencsére nálunk van párbeszéd a szakma és a szakszervezet között.

Fodor Zsolt

Még türelmesek

Büszkén mutogatják a debreceni kollégák „kirakatukat"; az 1. hivatal végre felújított, szép épületét, helyiségeit. Ám ami ennél jóval fontosabb: miközben a külső megújult, a belső sem marad mögötte, sem mutatósságban, sem pedig célszerűségben. Ugyanakkor igen sajátos s hasznos kettősséggel, azonban tudathasadás nélkül vezeti a postát, Király Sándor, aki egyszersmind a területi szakszervezet Közgazdasági Bizottság tagja. A vele és a szakszervezeti vezetőkkel folytatott beszélgetésből a jelen jó néhány kedvező vonásáról, s nem egy gondjáról alkothattunk képet.

– Az 1932-ben átadott épület ugyan kezdettől posta volt, ám tavalyig felújítás nélkül működött – mutatja be beszélgetésünk helyszínét Király Sándor, Debrecen 1. postavezetője. A felújítás, átalakítás már sok éve esedékes lett volna, de mindenki úgy tudta, hogy a Kálvin téren vadonatúj posta épül majd. A telek már megvolt, a terveket kétszer átdolgozták, azonban a Postának sok pénze hiányzott az építkezéshez. Eközben nyilvánvaló volt, hogy nem maradhat változatlan, szűkös állapotában a 208 ezer lakosú Debrecen havi 3 milliárdos összforgalmú postája. Nőttön nő felvevő munkahelyeink fogalma: az átalakítás után, tavaly karácsonykor immár 25 felvevő munkahelyünk napi 3-4 ezres ügyfélforgalmat bonyolított le.

– *Leszűkült-e a hivatal tevékenysége az átalakítás alatt?*

– Éppen ezért tartott másfél évig a munka, mert közben folyamatosan működtünk. A tervezőnek sem volt könnyű dolga, hiszen ez műemlék jellegű épület. Huszonkét éve dolgozom itt, de talán nem csak ez mondatja velem: ez az ország legszebb felvételi terme!

– *S az emberek miként fogadták a hosszadalmas kényelmetlenségeket, majd a munkakörülmények változását?*

– Egyetértéssel és rendkívüli türelemmel viselték el a dolgot, habár még a biztonságra, a kezelési szabályokra is különösen oda kellett figyelnünk – válaszol Tóth József, a hivatal dolgozóinak szakszervezeti titkára. – Utólag egyöntetű lett a tetszés. A kezelő helyek gyarapodása mellett már 42 számítógépünk van. A hivatali terület 1000 helyett 1500 négyzetméter. Mára kellemesek lettek az itteni munkakörülmények. Az egyesített kézbesítők munkáját az is könnyíti, aminek a fiókbérlők szintén örülnek: a régi 300 bérlőnk helyett most 800-nak jut hely!

– *Gondtalanabb lett itt az élet?*

– Ezt túlzás lenne állítani – mondja nyomban Király Sándor. – Gondot okoz, hogy nem kapjuk meg a norma 100 százalékát. A vezetés 94 százalékot céloz meg, nehogy túllőjünk a célon. Egyik normakarbantartás a másikat követi, de mondjuk a 10 ezer forintos megjelenésével nem gyorsulhat arányosan a munka, mert mind alaposabban kell ellenőrizni a bankjegyeket.

– *Gyakori panasz, hogy a létszám-előírások feszítettsége folytán túlterheltek, fáradtak az emberek.*

– Negyedévenként kapjuk az éves kereten belüli normatervet – válaszol Király Sándor. – Nálunk lassan visszaáll a normális forgalmi szint, viszont nagyobb gondok vannak a hozzánk tartozó kis településeken, ahol nemrég fejeződött be az utolsó kézikapcsolású telefonközpontok kiváltása. Most 32 posta és 4 postamester tartozik hozzánk, s ahol kicsi a létszám, vagy éppen vegyes munkakörben egyetlen ember van, ott nehéz a rendszeres helyettesítés. Szerencsére a szakszervezet, mint mindig, partner a kis hivatalok vezetőinek elismerésében is. Törekvésünk az, hogy az ilyen vezetők jövedelme közelítsen az ugyanott lévő takarékszövetkezeti fiókvezetőkéhez.

Debrecenben mi szombaton és vasárnap is nyitva tartunk – 6-kor már, 22 órakor még itt kell lenni –, ezért a folyamatos műszakot nem mindenki vállalja a gyesről visszatérők közül. Igaz, utóbb a város 17 másik postájáról sokan visszakívánkoznak ide. Egyébként mi elégedettek lehetünk, mert bár hátránya is van annak, hogy az 1-es az igazgatóság épületében, a leginkább szem előtt van, de ez előnyökkel is jár. Problémáinkat közvetlenül ismerik vezetőink, mivel a legjobbakat tőlünk viszik el. Az igazgató itt volt vezető, s két helyettese szintúgy dolgozott nálunk; jelenleg is van pályakezdő szakemberünk, aki szülőhelyéhez sokkal közelebb találhatott volna magának postai állást, de – nyilvánvalóan egészséges becsvágyból – minket választott. Persze, azért nem tudunk egyformán jól betölteni minden állást: a hírlapkézbesítőknél napi 3-4 órás elfoglaltság mellett nettó alig 2-3 ezerrel több a fizetés, mint a szociális segély. Emiatt hírlapkézbesítőinknek 25-30 százaléka próbaidős.

– *A szakszervezet hogyan értékeli a hangulatot?*

– Jónak – fogalmazza meg Tóth József. – az érintetteknél az zavarja csak a hangulatot, hogy a szakmai vezetés nem tud azonnal határozatlan idejű munkaszerződést kötni...

– Most 22-en vannak szülni – magyarázza a postavezető. – Rangsoroltatom a legjobb határozott idejű szerződéseseket, s nekik biztosan lesz helyük. Ez ösztönzi őket.

– *Mennyire szubjektív e besorolás? Netán a közvetlen főnök szimpátiája dönt?*

– Az túlnyomó részt ki van küszöbölve – felel Király Sándor. – A sorrend négy vezető összesített értékeléséből születik meg, s egyik vezetőnek sem érdeke, hogy gyenge beosztottja legyen.

– A rangsorolás ösztönzés a jobb munkavégzésre – vélekedik a debreceni szakszervezeti titkár. – Harmonikus szakszervezetünk viszonya a gazdasági vezetőkkel: soha nem kellett még elővenni hatásköri értelmezéshez a Munka Törvénykönyvét vagy a Kollektív Szerződést. Felfogásuk segíti a tagtoborzást és – megtartást – ezt mutatja a 75 százalékos, sőt a hírlapkézbesítők nélkül mintegy 90 százalékos szervezettség.

– *Rosszallják-e vajon felettesei ezt a lelkes, a közgazdasági bizottság tagságig terjedő együttműködést a szakszervezettel?* – fordulok Király Sándor postavezetőhöz.

– Néha egyik-másik vezető megkérdezi tőlem: „Hol is dolgozol te?". Egyébként a polgári demokráciákban a tulajdonos profitja érdekében igyekszik alacsonyan tartani a bérköltséget. Ezért szükség van béralkura – amihez szakszervezet kell. Meggyőződésem szerint a munkahelyi vezető védje emberei érdekeit is, hogy közössége jól érezze magát.

– Vitáink vannak az igazgatóval is – törekszik kikerekíteni s tágítani a gondolatot Kónya Lajos SZSZT titkár –, de nem pusztán a látszat kedvéért. Amikor 90-ben újraalakultunk Szabad Szakszervezetek Tanácsa néven, komoly bérügyi tárgyalásaink voltak. Ám nem tartjuk célszerűnek a tagság kifogyásáig tartó, totális konfrontációt. Soksok tárgyalásunk, vitánk volt, amíg a mai bérszintet sikerült kivívni, azonban mindig érveket és számokat kérünk-várunk a vezetőktől. 95-ben így indultak meg létszám és óraszámcsökkentésre irányuló tárgyalásaink, amelyek megteremtették a perspektívát. A mi igazgatóságunkon értelmes, racionális létszámgazdálkodás folyik – közösen. Ha kell, egyénileg is megmagyarázzuk: jobb a 7 vagy 6 órás részmunkaidő – amiből bővülő forgalom mellett ismét lehet 8 órás, mint ha mondjuk 8 dolgozóból 3-nak mennie kell. Mára igazgatóságunkon általános elv, hogy nem kényszerülünk leépíteni, hanem megtartjuk, s nagyobb forgalom esetén növeljük a létszámot.

Újlaki

A király is visszafordult

Nem tudom, van-e Magyarországon valaki, aki ne hallotta volna *Bábolna* nevét. Az Állami Gazdaság a szocialista nagyüzem szép és jó kirakata volt. Burgert Róbert komoly kiállítást hozott össze azokból a másfél négyzetméteres fotókból, amelyeken külföldi hatalmasságokkal parolázik. A falu képét az „idegenforgalomra" való tekintettel úgy alakították ki, hogy akármelyik osztrák falu megirigyelhetné. Azt hinné az ember, itt jutott egy kis pénz a postásra is.

A hivatal vezetője, Nagy László mesélte, hogy legutóbb Bábolnán járt a spanyol uralkodó pár. Hirtelen ötlettől vezérelve betértek a postára valami írást leadni – gondolom faxon –, az ügyfélteret látva sarkonfordultak, és a kombinátból adták le.

– Ennyire azért nem lehet rossza a helyzet!

– Száznyolc éves az épület, tíz négyzetméternyi ügyféltér jut négyezer bábolnaira és az itt működő nagyüzemekre. Saját irodám sosem volt, a kézbesítőkkel vagyok egy szobában.

– Kívülről szép a ház...

– Mert a gazdaság jelképes összegért kifesti, hogy a település képét ne rontsa a posta. Volt szó az átalakításról, de a statikusok megállapították, hogy erről szó sem lehet. A tetőszerkezet is rettenetes állapotú. Napról napra több potyadék hullik, pedig senki nem jár a padláson. Ez a hivatal méltatlan a községhez. Húsz évig ültem az ablaknál – főpénztáros voltam – ahány ajtónyitás volt, annyi pofont kaptam a huzattól.

– Az önkormányzat mit tud segíteni?

– Ők a rendszerváltáskor felajánlották a polgármesteri hivatal egyik szárnyát, de az igazgatóságunk képviselője semmilyen javaslatot nem fogadott el, mert a postának egy fillérje sincs erre. Azóta már kaptunk ígéretet, hogy '98-ra új hivatalunk lesz.

– Ez már bíztató, ugye?

– Most '98-ra ígérik, jövőre majd '99-re, aztán 2000-re, és így tovább. Már nem bízom az ígéretekben.

– Az édesapjától örökölte a hivatalt...?

– Sajnos a szó legszorosabb értelmében. A posta épületében volt a szolgálati lakásunk, itt nőttem fel. Édesapám volt a vezető, édesanyám egyesített felvevő. Édesapám halála után vettem át a hivatalt.

– Gyerekként milyennek látta a postát?

– Azt már akkor is láttam, hogy nagyon kötött, és fegyelmet igénylő munka, mégis vonzott. Apám nagyon precíz ember volt, állandóan ellenőrzött, sokat követelt tőlem. Szakmai szempontból a példaképem.

– Más szempontból nem?

– Túl sok társadalmi feladatot vállalt. Szakszervezet, párt, folyton nyüzsgött. Előre tudtam, ha a tiszti iskolára megyek, nem bírja majd a hivatali és a társadalmi kötelezettségeit teljesíteni. Fel is őrlődött.

– Használt valamit a szakszervezeti tevékenysége?

– Ő hitt benne, ahogy a pártban is, de sem neki, sem a dolgozóinak semmi haszna nem származott belőle.

– Ön nem hisz a szakszervezetben?

– Én hivatalvezető vagyok, itt utasítások vannak, amelyeket be kell tartani. Ha a dolgozóim mind szakszervezeti tagok akarnának lenni, nem gátolnám őket.

– Bábolnán nem fenyegeti munkanélküliség a postást?

– A községben 96 százalékos a foglalkoztatottság, sok a magánlevél, a cégek küldeményei is egyre nőnek. Van dolgunk bőven, nem hinném, hogy belátható időn belül erre gondolnunk kellene.

– Az édesapja sokat dolgozott. Kapott érte valamilyen elismerést?

– Kapott. A halálos ágyán adták át, amikor már biztos volt, hogy nem épül fel...

F.

• **A Postás Szakszervezet Titkárok Országos Tanácsa** 1997. május 28-iki ülésén az etikai bizottságnál eljárást kezdeményezett Meszlényi Ferenc elnökségi tag ellen, aki a Népszabadság hasábjain támadta a Postás Szakszervezet vezetőségét. A határozati javaslatot, melyet a többség támogatott, Mundruczó Kornélnak az 1995-ös kongresszusi határozatok végrehajtásáról szóló beszámolója követte. Ennek végén összegezték 1997. év legfontosabb feladatit; a kollektív szerződések dolgozói vitáját, az együttműködési megállapodást, a II. ütemű bértárgyalások folytatását, a tisztségviselői munkakedvezményt és a Postás Szakszervezeten belüli egység megteremtését.

Az európai szint...

Nagy Frigyes földművelésügyi miniszter a televízió reggeli műsorában a föld-törvény kapcsán felvetődött népszavazáshoz kapcsolódóan jelentette ki, hogy sajnos nálunk a termőföldnek nincs ára. Igenis el kell érni az európai szintet, amely 10-20-szorosa a miénknek.

Az energia szektorban tevékenykedő vállalatok vezetői szintén állandóan az európai árszint elérését szorgalmazzák, mondván, hogy a piaci körülmények, a nyereségszint elérése és így tovább...

Az üzemanyagok árát folyamatosan – olykor hetente – emelő MOL prominens személyiségei természetesen ugyancsak az európai árszintet emlegetik – bár szerintem már régen túlléptünk minden elképzelhető árhatárt.

Az autópályákat üzemeltető cégek emberei szintúgy állandóan tőlünk nyugatabbra mutogatnak, hogy bezzeg az ottani árak. Pedig Európa útjait járva közel s távol nem találni ennyire borsos kilométerdíjat...

A kötelezően fizetendő adó és társadalombiztosítási járulékok terén a világszínvonalat kétszeresen, háromszorosan lépjük túl, egész Európában nem találni ehhez mérhető sarcolást. Még a sokat emlegetett svéd adórendszer sem közelít meg minket, legalábbis az elvonások tekintetében, miközben a jövő évi költségvetési és SZJA szabályokon dolgozó pénzügyminisztériumi zsenik az újabb szigorításokon törik a fejüket.

A belvárosi üzletek kirakatában látható árcédulákat csodálkozva nézve bátran állíthatjuk, itt van Európa, sőt sokszor messze lemaradva kulloghatnak csak utánunk. Eközben az említett üzletek tulajdonosai ugyancsak Európát emlegetik, hogy ott mennyivel könnyebb a boltosok sorsa.

Mindezt nap mint nap saját bőrömön tapasztalva végre egyszer bérből és fizetésből élőként azt szeretném látni és hallani, hogy a parlamentben valamelyik képviselőnk, kormánytagunk, vagy esetleg maga a miniszterelnök jelentse ki hasonló határozottsággal: Igenis el kell érnünk az európai fizetések szintjét. És nemcsak a bankvezérek, a nagyvállalatok menedzserei és a politikusok javadalmazása terén – hiszen ott már évek óta bőven világszínvonalat döntöttünk – hanem a kétkezi munkásoknál, az alkalmazottaknál, a nyugdíjasoknál, vagy a diákok ösztöndíjainál. Mert bármennyire is hihetetlen: ez is hozzátartozik az európai szinthez...

Mayer György

Mi van a felszín alatt?

Körösztös Teréz, a Budapest-vidéki Postaigazgatóság TSZB titkára azért hívott újságírót egy maglódi látogatásra, hogy a helyi postahivatalban tájékozódjunk a *kézbesítők és a hivatalvezető* között keletkezett konfliktusról. Miután a kétórás beszélgetésben meghallgattuk a pro- és kontra véleményeket, arra kértem a TSZB titkárát, hogy a Postás Dolgozó számára összegezzük az elhangzottakat, és adjunk lehetőséget a következtetések levonására, a tanulságok felhasználására. A tisztázó összejövetelen részt vett Tabányi Jenőné, a Maglódi Posta vezetője, valamint Polák Mihály, Vágó Ferenc, Kovács Gyula és (a szerződéses) Schafer György egyesített kézbesítők.

1.

A kézbesítők elmondták, hogy a munkahelyi problémák már régebb óta lappangtak, a viták, a nézeteltérések úgy fél évvel ezelőtt kezdtek felszínre kerülni. Melyek voltak a felvetések a sérelmek, a kérések? Általában az alacsony bérek, a fokozódó leterheltség, de mindenek előtt *a szombati hírlap-kézbesítési díj csökkenése*. Ez volt az olaj a tűzre, az a pont, amely leginkább felborzolta a kedélyeket és növelte a feszültséget a kézbesítők és a postavezető között.

A kézbesítők kezdeményezték, hogy a postavezetővel együtt tegyenek látogatást *Bor Sándor* igazgató úrnál, gondjaik közös megbeszélése céljából. Tabányi Jánosné lemondta a látogatáson való részvételt, de a kézbesítőket fogadta az igazgató. A tanácskozásról elismerően nyilatkoztak a protestáló munkavállalók, mert Bor Sándor részletes tájékoztatást adott a Posta, a BUVI helyzetéről, a változások, a szigorítások indokairól és szükségességéről.

A kézbesítők azt is elmondták, hogy ezután sem tapasztaltak változást, javulást a munkahelyükön, sem a légkörben, sem a munkakörülményekben. A problémák megoldatlansága, a rossz helyzet konzerválódása egyre jobban kikezdte türelmüket, felszínre hozta betegségeiket, és szerencsétlen módon hatból négyen egyszerre jelentették be, hogy betegszabadságra mennek. Ez meg is történt. Ezért a Maglódi Posta arra kényszerült, hogy segítséget kérjen a helyettesítés megoldására. A betegszabadságon lévő kézbesítők tudomására jutott, hogy két kollégájukkal az igazgatóság ellenőrzési osztálya jegyzőkönyvet készített. Arról is kaptak információt, hogy a betegszabadságon lévőkkel szemben valamiféle retorzió készül. Ekkor jutottak arra az elhatározásra, hogy – jóllehet nem voltak szakszervezeti tagok, mégis – *a TSZ-től kérnek segítséget*. Ezért Polák Mihály, Vágó Ferenc, Füleki Sándorné és Schafer György felkereste a TSZB titkárát és az üzemi tanács elnökét.

2.

– Miről és milyen hangulatban folyt a tárgyalás? – kérdeztem Körösztös Terézt.

– Megtiszteltetésnek vettem a kézbesítők bizalmát. Amit elpanaszoltak, azt őszintének és jogosnak éreztem. Mondanivalójuk lényege az volt, hogy a posta vezetője nem érezte át kellőképpen gondjaikat, nem mutatott készséget ezek megoldására arra hivatkozva, hogy az utasításokat végre kell hajtania. A diskurzusban kiderült azonban – amit a kézbesítők is felismertek később –, hogy a postán uralkodó rossz munkahelyi légkör, a veszekedések, civódások csak felszíni tünetek. Következményei a mélyebb problémáknak. Annak, hogy *a posta egész területén alacsonyak a bérek, magasak a követelmények, egyre kvalifikáltabb munkát igényel a szolgáltatások ellátása a folyamatos normaszigorítások mellett. A növekvő elvárásokkal szemben ugyanakkor tovább romlanak a dolgozók élet- és munkakörülményei.*

– A konfliktust kiváltó szombati hírlapbér témában mire jutottak a megbeszélésen?

– Igazgatóságunk területén az egyesített kézbesítőknél az önként vállalt szombati hírlapdíjazást eddig túlórával fizették. Szükségessé vált a díjazás ésszerűsítése a szélsőséges esetek kiszűrése miatt. Darabszorzót fogadott el a szakszervezet, amelyet ugyan alacsonynak tartunk, de arra törekszünk, hogy a következő béremelésnél *növeljük* ezt. A kézbesítők megértették a racionalizálást, de sérelmezték az alacsony szorzót.

– Hogyan alakult a kézbesítők helyzete a továbbiakban?

– Jelezték visszatérési szándékukat a betegszabadságról, erre azonban azt a választ kapták, hogy „pihenjenek csak tovább". Ezért még két hétig szabadságukat töltötték, majd augusztus 11-én jelentkeztek munkára. Megdöbbenve tapasztalták azonban, hogy mindannyiukat idegen kézbesítői járásba helyezték, amelyet sérelmeztek és egy újabb kihívásnak tekintették.

A postavezető viszont úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésre álló rendszeres helyettesekkel sok szabadságnapot tud kiadni, ezért elküldte őket szabadságra. A megcserélt kézbesítői járásokkal kapcsolatban azonban nem látott semmilyen kivetnivalót. Elismerte ugyan, hogy előfordulhat több észrevétel, panasz a lakosság részéről a kézbesítések minőségét illetően.

3.

Ezek után magától adódik a kérdés: ki mire számít, mit akar tenni, hogyan képzeli el a holnapokat a szembesítő, helyszíni találkozás és párbeszéd után?

A *kézbesítők* nem kívánják tovább feszíteni a húrt. Azt szeretnék, hogy normális párbeszéd alakuljon ki a hivatalon belül, és közösen keressenek, találjanak megoldást. Ennek hiányában azonban kénytelenek lesznek felsőbb szervekhez fordulni.

A *postavezető* is megérti a kézbesítők gondjait. Ennek érdekében megteszi azt, amit lehet, de az utasításokat neki továbbra is végre kell hajtani.

A tanulságok? Ki-ki megfogalmazhatja magának. Körösztös Terézzel összhangban, e sorok írója is úgy látja, hogy a fentebb jelzett konfliktusforrások nem csupán maglódi eredetűek, nem elszigetelt jelenségek. Tágabb körűek, jelen vannak *másutt* is. Most még csak Maglódról jött a segélykiáltás, ám várhatóan megszaporodnak a hasonló esetek.

Elsősorban bérproblémákról van szó. Arról, hogy *tisztességtelenül alulértékelt a postai munka*. Túlságosan szétnyílt a postai bérolló: nem szabad megengedni, hogy tovább nyíljon. Elvárjuk a posta vezetőjétől a menedzser-típusú vezetést, ugyanakkor továbbra is az utasításos rendszer dominál. *A normaszigorításokkal tönkretesszük a posták életét*, amikor 94-97 százalékos létszámleállással dolgoztatunk. Az sem javítja a postások közérzetét, hogy – a munkavállalók sorozatos észrevételeivel szemben – nem történnek kedvező irányú változások. A postások helyeslik a postai szolgáltatások bővítését, új piacok keresését, de azt tartják méltányosnak, ha ezzel párhuzamosan megteremtik ezek munkahelyi *feltételeit* is.

Az ilyen felfogás és gyakorlat hozhatja közös nevezőre a munkavállalók és a munkáltatók érdekeit, biztosíthatja az egészséges munkahelyi légkör kialakulását, az elmérgesedett konfliktusok megelőzését. Erősítendő ezért az a törekvés, hogy a munkaadó is tudjon gondolkodni a munkavállaló fejével, és fordítva.

Empátia nélkül nehéz az együttélés, az együttmunkálkodás. A munkavállalóknak is ismerniük kell a társadalmi valóságot – elkerülendők az irreális, demagóg követelések –, de a munkáltatók sem élhetnek vissza a hatalmukkal, nem bújhatnak a paragrafusok mögé, amikor emberi sorsokat érintő családok életét befolyásoló kérdésekben döntenek. S még valami: a maglódi példa arról is szól, azt is üzeni a szervezeteken kívüli dolgozóknak, hogy mire való a szakszervezet.

K. S.

HORDALÉK

• Szigorúan ellenőrzött polgárok

Olvasom, hogy ezentúl évközben is ellenőrizhetik a TB befizetéseket. Tehát leshet rám ellenőrzési és főleg bírságolás szándékkal a rendőr egy bozótból, az APEH-os a pénztárnál, a vagyonőr a boltban, a gorillák egy politikai eseményen, a kommandós a repülőtéren, a közterület-felügyelő a parkolóban (itt a rendőr és a parkoló őre is), az ellenőr a vonaton, a közlekedési felügyelet a műszaki vizsgán, műszaki ellenőr (rendőrrel együtt) az országúton, az önkormányzat, hogy rendeltetésszerűen lakom-e, a vízmű, hogy nem csaltam-e a vízórával, az áramszolgáltató, hogy nem lopom-e a villanyt, és most elfáradtam, pedig két szép példát azért még mutatok. Az általam leolvasott vízórát ellenőrzi a vízmű, amit egy másik napon a TÁVHŐ is ellenőriz, hátha több melegvizet fogyasztottam, mint fizettem. Az egyik Balaton parti település polgármestere ellenőröket (a módszereket illetően besúgókat) vett fel, hogy figyeljék a szobát kiadókat. Éjszaka végigjárják egy jegyzettömbbel az utcákat, felírják az udvarban álló autók rendszámát, így a hivatal jobban tudja, hány napig és milyen nemzetiségű vendége volt Lajos bácsinak, mint ő maga.

Ezek után csak azt mondhatom, nekem nincs üldözési mániám, engem üldöznek!

• Milyen minőségben?

Mindig felkap a sajtó valamilyen botrányt, olyankor a vízcsapból is ez folyik, aztán ejtik a témát, jön újabb. Kinek jut most eszébe a székházbotrány, ki gondol Tocsik Mártára? Most a szexnek van szezonja. Kezdődött Kovaljovval, akit egy kandi kamera meglesett egy szaunában, amint csupaszon párolódik néhány szintén pucér prostituált társaságban. A felvétel nagyon rossz minőségű volt, azt nem tudom, hogyan azonosították a lányokat, talán a titkosszolgálat tisztje ismerte őket közelebbről, de egyben biztos vagyok. A botrányban keveredett fickó mint Kovaljov szereti a nőket, és nem mint miniszter. Ugyanígy magánemberként tapizta a süldőlányokat, vette filmre „sikereit" a sajtóban hírbehozott közéleti ember. A szalagcím, miszerint „Szexbotrányba keveredett a „politikus" azt sugallja, hogy hősünk komoly arccal közli a tizenötéves lánnyal: a Független Magyar Bélyegcakktalanítók és Szivarvágók Pártja nevében! – és határozottan megmarkolja a tomporát.

• Állásfoglalás

A hír megrázó, Jászkiséren két fiatal fiú felakasztotta magát. A rendőrség nem talált olyan körülményt, amely arra utalt, hogy a gyerekeket meggyilkolták volna, így lezárta a nyomozást. A szülők ma sem hiszik, hogy gyermekük öngyilkos lett, kutatják a helyszínt, az apa a kötél csomójáról beszél, és korrupcióval vádolja a hatóságokat. Ezt még megértem, a fájdalom tompítja a realitásérzéket, de a televízió riporterén csodálkozom. A mindent tudók fölényével beszélt a rendőrtisztekről, és igazat adott a vádaskodó szülőknek, végül feltette a kérdést, vajon kinek állt érdekében gyorsan lezárni az ügyet?

Újságíró lévén általában védem a mundér becsületét, de ilyen rondán ritkán keltenek hangulatot a rendőrség ellen. Az újságíró dolga a tájékoztatás, és nem az állásfoglalás. Ez utóbbit rá kell bízni a nézőre, vagy olvasóra.

• Anna, te védett!

Nemrég hajbakapott Balatonfüred és Fonyód polgármestere. A vita tárgya Anna volt. No, nem féltékenységi jelenetről volt szó, hanem Füred első embere védetté akarja nyilvánítani az Anna nevet, mint báli alkalmat. A fonyódi vezető szerint levédhető a Füredi Anna Bál, ettől ő még tarthat Fonyódi Anna Bált. Két dolog jut eszembe. Az első: ilyen jól megy nekünk, hogy a Balaton partján ezen vitatkoznak, amikor helyenként tisztitatlanul megy a szennyvíz a tóba, orvhalászok, prostituáltak és rablásra szakosodott pecsenyesütők édesítik az életet.

A másik: mi lenne, ha minden település lefoglalna magának a naptárból egy nevet, vagy ünnepet. Képzeljék el, hogy az országban egyedül Bakonyborzasztón lehetne szilveszteri bált, vagy Pusztabürgözdön Erzsébet bált tartani. Más település ezeken a napokon engedély kérése és némi jogdíj befizetése után murizhatna csak.

Fodor

Megjelent a kötelező magánnyugdíjpénztárakról szóló törvény

(Folytatás az 5. oldalról.)

Az elmúlt évek és a mostani változtatások célja az egyének bevonása a jövőjéről való gondoskodásba, befizetéseinek egyéni számlán való tartása, melynek révén folyamatosan figyelemmel kísérheti a rendelkezésére álló összeg alakulását. Lehetővé válik számára – megkötöttségekkel – a nyugdíjaskor elérésekor meghatározni az összegyűlt pénz felhasználási formáját, melynek jellemző módja az életfogytig tartó járadék, de korlátokkal lehetőség van a teljes összeg felvételére is. A korábbiakhoz képest az egyik legjelentősebb változást az jelenti, hogy az összeg örökölhető, tehát az érintett maga határozhatja meg a kedvezményezett személyét, halálával a maradék nem vész el. Garanciális szabályként értelmezhető az is, hogy az egyén nevesített számláján lévő összegre sem a pénztár, sem a pénztártag hitelezői nem tarthatnak igényt.

Feltehetően a gyökeresen újszerű és részleteiben csak hosszabb tanulmányozás után megismerhető jogszabályok miatt került a törvénybe egy olyan lehetőség, mely szerint a kötelező magán nyugdíjpénztárba belépők számára egyszeri lehetőség van visszatérni a hagyományos társadalombiztosítás bástyái mögé, 2000. december 31-ig.

A magánpénztárakba való belépés önkéntes lehetőség, a törvény mindössze egy munkavállalói csoport számra teszi kötelezővé a belépést, ez pedig a pályakezdőket jelenti (a törvény szövege szerint: „...az a természetes személy, aki 42. életévének betöltése előtt, első ízben 1998. június 30-át követően válik a Tbj. szerinti biztosítottá).

A nagyléptékű változtatások igazi hatásai csak hosszabb idő elteltével ítélhetők meg, több évtizedre előre nagy biztonsággal meghatározni a változtatások következményeit igen nehéz, de egyrészt vitathatatlan a módosítások elkerülhetetlensége, másrészt pedig a jogalkotó törekedett maximális biztosítékokat beépíteni a törvénybe a befizetések értékállósága, megőrzése, a megalakuló pénztárak problémamentes működése érdekében. Ez várhatóan jelentős többlet adminisztrációt is fog eredményezni, továbbá a pénztárak működési költségeit is növeli. Sok azonosság fedezhető fel az önkéntes pénztárak szervezésével, szervezetével, működésével kapcsolatosan, de lényeges eltérések is mutatkoznak.

Felvetődik a kérdés, hogy kik hozhatnak létre magán nyugdíjpénztárakat? Elsősorban a munkáltatók – így a Magyar Posta Rt. is – továbbá a megyei, fővárosi önkormányzatok, a Nyugdíjbiztosítási Önkormányzat, az önkéntes nyugdíjpénztárak, szakmai kamarák, egyesületek.

A pénztárak létrehozási (alapítási) szabályai hasonlítanak az önkéntes nyugdíjpénztár alapításához. Működési elvei közül az egyik leglényegesebb a szabad pénztárválasztás joga, mely minden pénztári tagot megillet, beleértve a pályakezdőket is, akik esetében a belépés kötelező, de, hogy melyikbe, azt maguk döntik el. A pénztáraknak biztosítaniuk kell azt, hogy éves gazdálkodásuk eredménye mindenki – tehát nemcsak tagjaik – által megismerhető legyen. Ez nyilvánvalóan a szabad pénztárválasztás gyakorlati elősegítését szolgálja. A nagyobb hozam feltehetően vonzani fogja a belépést az eredményesebb pénztárba. A túl gyakori ki- és belépések keretek között tartását szolgálja az az előírás, hogy legalább fél évnek el kell telnie a változtatások között. Az átlépéssel kapcsolatos költségek a tagot terhelik.

Milyen fizetési kötelezettségeket ír elő a törvény a magánpénztárba lépők számra? A tagok tagdíjat (jelenleg nyugdíjjárulékot) fizetnek, mely 1998. január 1-jétől a nyugdíjjárulék alapot képező jövedelem 6%-a, 1999. január 1-jétől 7%-a és 2000. január 1-jétől 8%-a. A tagdíjon túlmenően további 1% nyugdíjjárulék terheli a munkavállalót. Megjegyzést érdemel a törvény azon előírása, mely lehetővé teszi a tagdíj 10%-ra való munkáltatói forrásból való kiegészítését. A munkavállaló is vállalhat természetesen magasabb befizetést. Egyébként a munkavállalók anyagi terhei alapjával nem változnak, nem emelkednek.

Előzetes számítások szerint elsősorban a 47 év alattiak és a legalább havi 50.000 Ft, vagy annál magasabb jövedelemmel rendelkezők esetében érdemes a belépést megfontolni.

A törvény idén szeptember 1-jével való hatályba lépése a Magyar Posta Rt. részére is feltette a továbblépéssel kapcsolatos kérdést. Több lehetőség között választhatunk. Lehetséges az önálló pénztár alapítása, melynél építhetünk az önkéntes nyugdíjpénztár létrehozása során szerzett tapasztalatokra, ismeretekre is.

Megoldást jelenthet a postások orientálása tőkeerős és nagy múltú cégek által alapított magánpénztárak felé, melyekben garanciát látunk a postások pénzének, befizetéseinek hatékony „fialtatására". Mivel semmiféle kötelezettségünk nincs pénztár alapítására, számításba jöhet a teljes mértékben szabad pénztárválasztás érvényesülése is.

A kérdés fontosságának tudatában, gyakorlatilag a törvény megjelenésével egyidejűleg megtárgyalta a Posta vezetése a továbblépés kérdését (augusztus 19-én Ügyvezetői Értekezlet).Elvi állásfoglalása szerint megtesszük az első lépéseket postai magánnyugdíjpénztár alapítása iránt. Mivel az alapítás kérdésében a törvény bizonyos taglétszám meglétét feltételezi, felmérést végzünk a postások belépési szándékainak megismerésére.

Ennek érdekében valamennyi postás munkavállalót meg kívánunk szólítani, tájékoztatjuk Őket a pénztár várható létrehozásáról és nyilatkozatra kérjük fel belépésüket illetően. Nyilvánvalóan a kérdés újszerűségét, az ismeretek hézagosságát, a gyökeresen újszerűtől való kezdeti idegenkedést figyelembe véve nem számolhatunk az önkéntes pénztárhoz hasonló felfutással. Hatni fog munkavállalóinkra az a nagy kampány is, amit a nagy pénztáralapítók hamarosan elkezdenek.

Jelenleg tehát az informálás, tájékoztatás és tájékozódás szakaszában vagyunk, de igen rövid idő alatt meg kell tenni az alapítás előkészületeit is. Élni kívánunk a továbbiakban is a postásokhoz eljutó kommunikációs lehetőségekkel és törekszünk arra, hogy mind jobban eligazodjanak a társadalombiztosítás sokszor bizony áttekinthetetlen szabályai közt és elősegítsük a számukra a jelenlegi lehetőségek között legkedvezőbb megoldás kiválasztását.

Dr. Razgha József

„TÚLJUTOTTUNK A SŰRŰJÉN...”

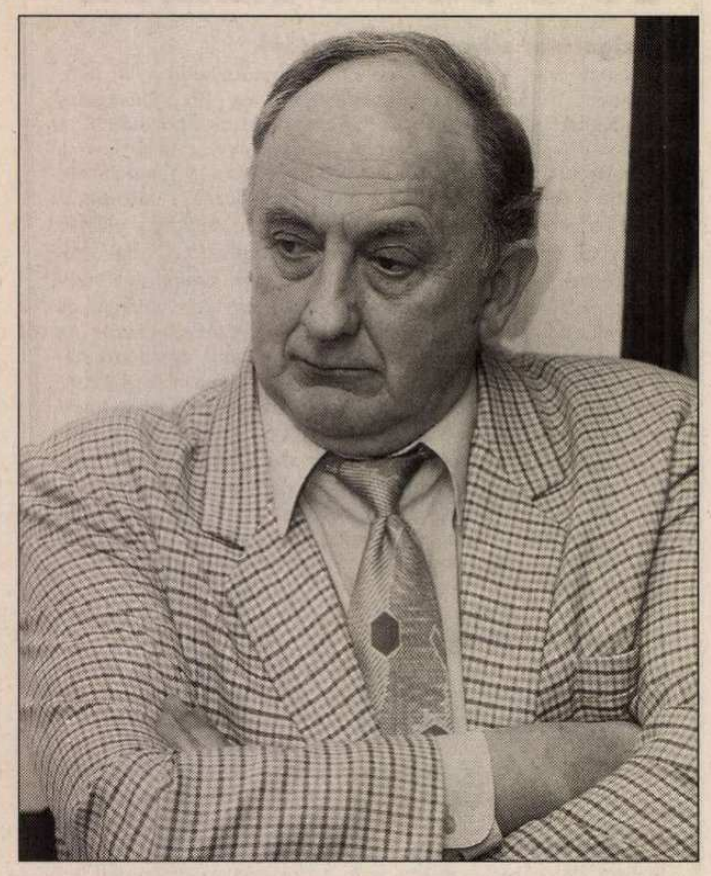

A Posta hat évvel ezelőtt szétválása nehéz feladat elé állította az utódvállalatokat. A Matávnak, az Antenna Hungáriának, és a Magyar Postának energiát, pénzt, időt nem kímélve ki kellett alakítania saját arculatát. Az akkor elindult folyamat első eredményei a Postánál 1993-94. fordulóján jelentkeztek, amikor egy nyilvános, meghívásos pályázat alapján elkészültek a külső arculati elemek mintapéldányai. Az azóta eltelt három évben minden posta külsejét sikerült megújítani. A munka azonban, melyről Mezőfi László, a sajtó- és reklámosztály vezetője beszélt, ezzel még korántsem fejeződött be.

– Az arculati munka számos tevékenységet rejt magában, grafikai alapelemekkel, levelezési és ügyviteli nyomtatványokkal, különböző tájékoztató feliratokkal, járművekkel, egyenruhákkal, a posták külső arculatával és belső rendezésével kell foglalkoznunk. Elődeink még 1990-ben keresték meg a Group Design angol arculatfejlesztő céget, amely megtervezte a Posta ma már mindenhol látható jelképét és a Posta színeit. Azt akartuk, hogy a folytatást ne külföldi, hanem magyar cég készítse, így az alapok lerakása után a magyar adaptálást és végrehajtást, illetve a további részlettervezéseket a H-ArtDirectors cégre bíztuk. Nem fordultunk rossz partnerhez, hiszen e cég hírnevét a Mol, a Malév, és a Matáv arculati tervei is öregbítik. Azóta is ezzel a csapattal együtt alakítjuk, formáljuk a postai arculatot, megítélésem szerint eredményesen. A nyomdai termékek versenyében tavaly, a tervezésre és a kivitelezésre is, egy-egy Gutenberg díjjal jutalmaztak bennünket.

– Mik a kézzelfogható eredmények?

– Óriási lépésnek tartom, hogy több éves előkészítő munka után februárra sikerült elkészítenünk a Posta Arculati kézikönyvét, amelyben összegeztük például, hogy mely betűtípusokat használhatjuk, a Posta jelképe milyen formában, milyen háttérrel, milyen színeken ábrázolható, a tájékoztató feliratok, kiadványok hogyan nézzenek ki, milyen szabályok szerint fessük a gépjárműveket, levélszekrényeket. Eddig öt fejezetet jelentettünk meg, és most dolgozunk a legnehezebben, a postai felvevőterek belső arculatának kialakításán.

– Mi a jelenlegi helyzet a postahivatalokon belül?

– Óriási a káosz, mindenki a felvevőablak üvegén akarja hirdetni magát, vaskesztyű kell a rendcsináláshoz. Remélem, 6-8 hónap alatt színvonalas környezetet tudunk teremteni a postákon belül is, legalábbis elméletileg és néhány mintapostán. Mind a 3200 felvevőhelyünk belső terének kialakítása több éves, és többszáz millió forintos munka lesz.

– És milyen a posták külseje?

– Idén tavasszal fejeztük be a postahivatalok külső rendbetételét, ami azt jelenti, hogy több mint 3200 posta öltözött új jelképekbe. Mindenütt fent van a fríz: az eresz alatti piros-zöld szalagtábla, vagy az új jelképpel ellátott pajzs, netán az információs táblánk, amely nemcsak a nyitvatartási időt, és a bentlévő szolgáltatásokat jelzi, hanem azt is megmondja, hogy a zárvatartási idő alatt hol található a legközelebbi nyitvalévő postahivatal. A nagypostákon mind a három arculati elemet elhelyeztük, és azóta nem engedek meg semmilyen idegen hirdetést a postai falakon, még a tűzfalakon sem. Minden reklámtáblát leszedettem, hiszen a vezérigazgatói utasítás szerint a postahivatalokban lévő szolgáltatást csak a mi információs tábláinkon lehet jelezni. Ennek persze a különböző bankok és biztosítótársaságok nemigen örülnek, mert azt reklámozzák, hogy 3200 helyen ott vannak. Mi vagyunk ott, és őket csak beengedtük.

– Mit fejez ki a Posta új jelképe?

– A zöld szín a hagyományőrzést, a piros a modernséget testesíti meg. Benne van a múltunk, a stilizált korona, ott van a postakürt, ami mindig is a Posta jelképe volt, hiszen a régi időkben, amikor lovas kocsival szállították a postai küldeményeket, sőt az utasokat is, a kocsis ezzel jelezte érkezését. A jelkép alatti felirat talpas, feszes, fegyelmezett betűtípus, ami azt fejezi ki, hogy a Posta nemcsak a stilizált koronával, és a játékos kürttel érez rokonságot, hanem a fegyelmezett munkával is.

– Mennyi pénzébe kerül a Magyar Postának ez a megújulási folyamat?

– Az első években sok tízmilliót költöttünk, azóta egyre kevesebbet, de még ebben az évben is több mint tízmillió forintba kerülnek az arculati munkák. Idén az is növeli a kiadásokat, hogy végre elkezdtük gyártani a Postás Bálintunkat, ami legó minőségű figura 15 illetve 6 centiméteres kivitelben. Szeptember elején kezdik el gyártani a 400 ezer bábut, és jövő év végére vállalták a legyártását.

– Miért van szükség Bálintra?

– Amikor a hetvenes években a Posta bevezette az irányítószám rendszert, a hollót választották elődeink az irányítószám-kampány segítőjeként. A holló később úgy csúszott át a köztudatba, hogy ez a Posta jelképe. Pedig ez sosem volt a Magyar Posta jelképe, csakis az irányítószám-kampányé. Ezért szeretnénk most a köztudatba jelképként ezt a kedves figurát: Postás Bálintot becsempészni. Bálint meg fog jelenni különböző formákban, csomagokkal, pénzküldeményekkel, levelekkel.

– Mit jelképez Postás Bálint?

– Ő egy komoly figura, aki optimista, szolgálatkész, nem becézhető, hiszen a Bálintnak nincs beceneve, éppezért megállja a helyét a Posta jelképeként. Arculatmunkáink közt ez az egyik legnagyobb kiadásunk, a különböző kampányok, hirdetések, kiadványok mellett. Az utóbbiak között előkelő helyet foglal el a Posta Magazin, a Hírlevél, és a Postaügyi Értesítő.

– Mi indokolja, hogy a Posta ennyire reklámozza magát?

– Megváltoztak a piaci körülmények. szolgáltatásainknak mintegy kétharmada most már versenyhelyzetben dolgozik. Szükségünk van tehát nemcsak külső, hanem belső reklámra is. A postás dolgozók Postához való lojalitását, azonosulását kell erősítenünk, mert hiába reklámozunk mi a legszebb szlogenekkel, ha a felvevő, a kézbesítő és a többiek nem érzik át ugyanezt. Persze nekünk könnyebb átérezni a magasabb fizetésünkért, ezt tudom. Azzal viszont tisztában kell lennem, és a hasonló beosztású kollegáimnak is, hogy a több mint tízezer kézbesítő, a többezer felvevő, és sok ezer gépkocsivezető teszik azzá a Postát, ami.

– Mikorra fejeződik be az arculatváltás?

– Reményeim szerint még ebben az évezredben. Túljutottunk a sűrűjén. De én tudom, hogy ez az évezred 2000. december 31-én ér véget. Ezt még szeretném megérni, végigvinni, hogy kellemes érzésekkel mehessek nyugdíjba, akkor már több mint negyven év postai szolgálat után.

Rácz András

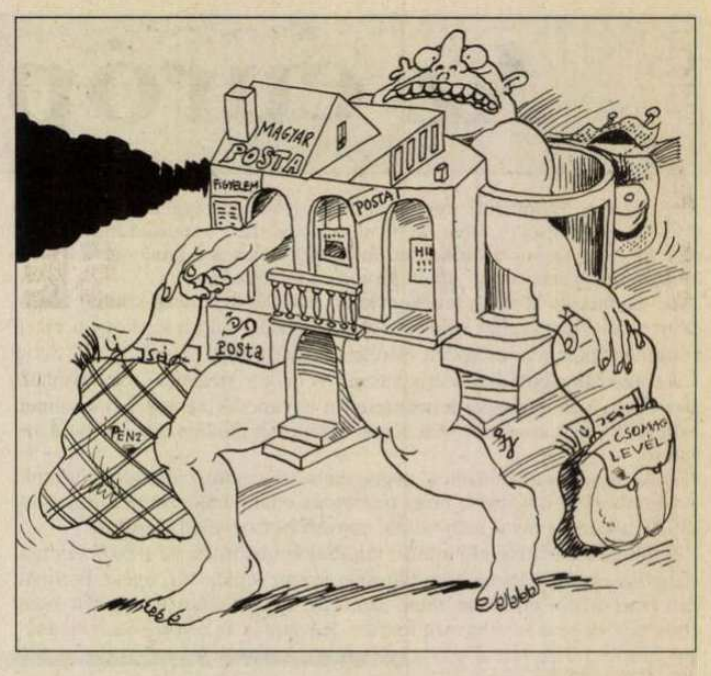

HÍREK

● A Postás Szakszerzet 1997-es költségvetésének negyedik változatában is szerepelnek azok a hibák, amelyeket már az első változatnál is kifogásolt a testület – állapította meg a Postás Szakszervezet 1997. július 17-iki ülése. Hiányoznak belőle azok a javaslatok is, melyeket az elnökség többször igényelt. A helyzet megoldására egy új típusú költségvetés elkészítésének érdekében három tagú bizottságot alakítottak Mundruczó Kornél, Horváth Éva és Pecze Pál részvételével. Szóba került a görög csereút körül kialakult bonyodalom is. Tizenegy jelentkező kivételével mindenki visszamondta a száznégyezer forintos utat, ami 1,6 millió forintos veszteséget jelenthet a szakszervezetnek. Meszlényi Ferenc tevékenységével kapcsolatban az elnökség egyhangúlag úgy határozott, hogy javasolja elnökségi tagtársuk a Választmánynak nevezett szervezetpolitikai, vagyonmegosztási, szerkesztő bizottságból való visszahívását, valamint MSZOSZ delegálása megszüntetésének előkészítését, mely utóbbi a Titkárok Országos Tanácsának hatáskörébe tartozik. Végül a szegedi TSZB állásfoglalását kommentálták és kemény kritikával illették a szakszervezeti bizottságot.

● Az elnök felelősségét és a szegedi TSZB állásfoglalásának igazát hangsúlyozta a Postás Szakszervezet 1997. július 30-iki ülésén Maróti László, a szegedi TSZB képviseletében. Ezután az Elnökség szavazással határozta el magát a szegediek állásfoglalásától.

● Meszlényi Ferenc rendkívüli kongresszus összehívását kezdeményezte, a Postás Szakszervezet Választmányának 1997. július 30-iki ülésén. A Választmány azonban napirendi pontjai közé sem vette fel a javaslatot. Meszlényi továbbá megvádolta a Szerkesztő Bizottságot, amelynek tagsági tisztéből azokban a percekben mentették fel, hogy cenzúrázzák a Postás Dolgozót.

POSTALEHETŐSÉGEK

Ha egy kamasz elgondolkodik, milyen hivatást válasszon, és megfordul a fejében, hogy netán postás is lehetne, vajon mit tud erről a munkáról, amely egyben életforma is?

Ismeri-e a szakmával járó előnyöket és nehézségeket? A kérdés ugyanis így tevődik fel, van-e jövője és megéri-e anyagilag is? Kérdéseinkre *Főris Ferencné* gazdasági vezérigazgató-helyettes válaszol.

– *Jelent-e komoly perspektívát a szakma a fiataloknak?*

– Vidéken, kisebb településeken e pályaválasztás természetes. A postás köztiszteletben áll, mindenki ismeri és szereti. Szinte családtagnak számít. De így van ez a nagyobb városokban és Budapesten is, az erkölcsi elismertség tehát vitathatatlan. A fizetések és a juttatások felől nézve ugyancsak elmondható, hogy megéri postásnak lenni. Az sem elhanyagolható, hogy a postai állás biztonságérzetet ad, stabil piaccal rendelkezik, mégpedig – ma még – védett piaccal, hiszen a szolgáltatásunk jelentős részben állami monopólium.

– *Eszerint nincsenek vetélytársak?*

– Néhány költségvetési szerv maga intézi a levelezését, hogy a technika, informatika fejlődésével járó szolgáltatásokat, mint amilyen a telebank és telefax, ne is említsük.

– *Létezik tehát versenyhelyzet, a postások félthetik az állásukat?*

– Nem kell félteniük, hiszen a Posta nem hátrál meg az üzleti kihívásokkal szemben. Versenyképesek maradunk, törekszünk rá, hogy üzleti partnereink igényeit felismerjük és kiszolgáljuk. Az ügyfelek meggondolják, hogyan intézhetik olcsóbban, és pontosabban levelezésüket. Ugyanakkor az extra igények elől sem hátrálunk meg.

– *Ki lehet kézbesítő, és ki felvevő postás?*

– Kézbesítő lehet, aki a nyolc általánost elvégezte. Először belső postai szakképzést kapnak. A kezelői, vagy kézbesítői tanfolyam mellett gyakorlati oktatásban is részt kell venniük. Saját járatot csak szakképzett kézbesítő kaphat, aki megismerte a területét és a Posta szolgáltatásait. Ez oktatási rendszerünk első lépcsőfoka.

Akiket felvevő postásként alkalmazunk és érettségizettek, segédtiszti postaforgalmi belső tanfolyamon képezzük ki. De széles szakközépiskolai hálózat is van, onnan már az érettségivel „kész postásokat” kapunk.

A postaigazgatóságok helyben képzik az utánpótlást. Munkaerő hiány nincs. Azoknak, akik hozzánk kerülnek, nem kell tartaniuk attól, hogy megrekednek egy pozícióban. Itt továbbtanulhatnak, emelkedhetnek a „szamárlétrán”, ez csupán ambíció kérdése.

– *Szolgálati lakások?*

– A vidéki kis postáknál megmaradtak, s ezek jogilag semmiben sem különböznek az önkormányzati lakásoktól. Amennyiben szerződéses kis postákról van szó, lehetséges a lakások kedvezményes kivásárlása.

– *Hogyan köthetők szerződések e kis posták működtetésére?*

– Pályázni lehet és az előny természetesen azoké, akik már postások. A nyertesek egyéb vállalkozásokba is foghatnak.

– *Hogyan lehet továbblépni a postai szamárlétrán?*

– A pálya során elérhető a postatiszti képzettség. Erre elsősorban 30 év alatti fiatalokat bátorítunk, de nem kizáró ok a 40 év se. A nappali tagozatos képzés a fővárosban történik, a levelező képzés vidéken is folyik. A nappali tagozaton 100-120 postatiszt végez évente. De 1997 szeptemberétől, az új tanterv kidolgozása miatt, egy évig szünetel a postatiszti-képzés. Ám 1998-tól kezdve minden átalakul, üzleti szellemben neveljük hallgatóinkat. Jelentősen megváltozik a tantárgyak köre, anyaga és aránya is. Az üzleti, menedzseri szemléletű képzés a korábbi egy év helyett félévre szűkül, hiszen sok felesleges anyag – a postaforgalmi tanfolyam ismétlő részei – kikerülnek a tantervből.

– *Nem félnek attól, hogy az ifjú postásokat elhívják más üzletágak?*

– Ez nem zárható ki, ám a Posta nem zárkózhat be. Az elvándorlás oka lehet, ha egy cég nem fizeti meg az alkalmazottait. Már egyre inkább versenyképes a Posta. Főpénztárosaink, hivatalvezetőink például megkereshetnek 150-180 ezer forintot is. A jól képzett tehetséges fiatalok előtt nyitva áll az út a legfelsőbb szintekig.

– *Mennyibe kerül a tiszti kiképzés?*

– Egy millióba. A postatiszti képzés során új lehetőség is nyílik: a kredit pontrendszer. Ez olyan átvezető módszer, amely a felsőszintű állami továbbtanulást segítheti elő. Aki szorgosan gyűjti a pontokat, az a szakközépiskolában a 6-ik év végeztével egyenesen a főiskola 3-ik évfolyamára iratkozhat be.

– *A szociális juttatások?*

– Nincs okunk a szégyenkezésre, hiszen többet nyújthatunk, mint az átlagos magyar vállalatok, társaságok. Dolgozóink két hetet üdülhetnek, s ha az illető családos, a nyaralása a főszezonra eshet. De a kézbesítők, járatos postások és felvevők munkaruháját is említeni kell, ahogy az ebéd-hozzájárulást is.

– *Nyelvtanulás? Számítógépes ismeretek?*

– Néhány területen, így a pénzváltóknál kötelező az idegen nyelv alapfokú ismerete. Aki tanulni akar, megteheti, mert indokolt esetben a tanfolyam költségeinek 70 százalékát a Posta állja. A nyelvpótlék a közép- vagy felsőfokú vizsga esetén az alapfizetés 10-15 százaléka.

Ami a számítógépes ismereteket illeti, céltanfolyamok működnek, és a postatisztképzésnél beiskolázási feltétel lesz a komputer alapismerete.

Ménes Attila

CSAPZOTT LAPOK

A HAJÓS KÖSZÖNTÉSE

Amikor Erika és Bella névnapjával az utolsó nyári napot is letépjük a konyhai falinaptárról, és ismét megérkezik az első r-betűs hónap, hogy aztán a szép májusig elkísérjen bennünket hűvös, és tartózkodó testvéreivel, szinte öntudatlanul emelem le szobám könyvespolcáról Krúdy Gyula valamely könyvét. Krúdy írásai olyanok, mint az erős patikaszer: azonnal, és hosszantartóan hatnak, olvasásuk öröméhez azonban vitathatatlanul párosul egy kis szomorúságba oltott melankólia is. Persze Szindbád kalandjait követve minden okunk meglehet a szomorúságra: Krúdy Gyula írásai ugyanis egy emberibb, tartalmasabb élet lehetőségéről tudósítanak.

Olyan világba engednek bepillantást, amelyben még más súlya volt a szónak, amelyben a vendéglősök becsületbeli ügynek tekintették, hogy ne csak a főztjük íze, de az ára is konyhájukhoz bilincselje a szaftos pörköltök, különféle szárnyasok, és a valóban friss sörök szerelmeseit. Egy olyan világ vendégei lehetünk Krúdy írásait lapozgatva, amelyben a maival semmiképpen sem összemérhető kapcsolat hatotta át a férfiak és a nők életét. A házasságok valóban egy életre szóltak, és ha valaki mégis megszöktette a férje mellett hervadozó szépasszonyt, arról egy egész vármegye beszélt...

Ma reggel, amint munkába indulva kiléptem a házunk kapuján, a kert fái között gomolygó párából hirtelen, mint egy finom parfüm, megérintett az Ősz illata. Szerencse, hogy a külvárosban lakom, s így nem ért utol a városi emberek érzékszervi amputációja: a belvárosban élők ugyanis egy idő után szinte tökéletesen elveszítik a szaglásukat, és csak töményebb, vagy enyhébb benzingőzt képesek érzékelni. A Nap sugarai is olyan szögben fektették el az árnyékomat, mintha egy eleven napóra pálcája lennék, s feladatom szerint az Ősz megérkeztéről kellene tudósítanom. Egy pillanatra megálltam, és behunytam a szemem: igen, mintha a sarok mögül egy postakocsi kerekeinek zörgését hozná a reggeli szél. De a lovak patái alig érintik az aszfaltot, és a bakon ülő férfiú kezében is inkább csak amolyan felesleges kelléknek tűnik a hosszú szárú ostor. Megjött az Ősz, és vele együtt megérkezett Szindbád is, hogy újra segítsen leltárba venni mindazt, amivel az elmúlt évtizedekben szegényebb lett az életünk. A hajós történetei ritkán Tavasszal, annál inkább Ősszel és Télen szövődtek, amikor hosszú dunyhákat ereget maga fölé a távoli kisvárosba tartó mozdony. Egy csöndes városkába futott többnyire az út, ahol ibolyaszemű postáskisasszony, korán megözvegyült iparosné, vagy álmodozó kasszirnő várta Szindbádot, hogy egy csillagfényes, hideg éjszakán magával vigye a fővárosi élet mozgalmas kulisszái közé.

Vajon miért vonzódott annyira Szindbád a postakocsikhoz, és a vidéki postahivatalok szomorú kisasszonyaihoz? Talán azért, mert a posta azokban a múltba süppedt időkben a megbízhatóság csúcspontját jelentette. A hajós, aki büszke volt arra, hogy mindig idejében eltávozott, s így sohasem ült ásítást fojtogató nő közelében, leginkább a postakocsik sarkában láthatatlanul meghúzódva szeretett utazni. Milyen jó lenne vele tartani! Mondjuk valahová a Poprád mellé, az eldugott Medve fogadóba, ahol Szindbád az alkonyattal az ablaknál szeretett üldögélni, elmerengve a nőkről, akiknek a kedvére tehetett kalandos élete során. „Szindbád halottaiban – mint láthatatlan utas a postakocsis mellett, akinek csókot, búcsút intenek a városvégi fogadónál a nőszemélyek, amint trombitaszóval elhajt, az álmatlanok kibámulnak a függöny mellől, midőn éjszaka idegen városkák hepehupás kövezetén döngenek a kerekek, mintha üres borospincékkel volna aláaknázva az úttest – bejárta mindazon helyeket, ahol egykor boldog, vagy boldogtalan volt..."

A hajós emlékeinek felidézése a ránk váró őszi éjszakákon nem haszontalan időtöltés. Krúdy Gyula munkáit olvasgatva olyan tapasztalatok birtokosaivá válhatunk, amelyek személyes megszerzését megtagadta tőlünk a haladásnak gúnyolt elsivárosodás. És alkalmunk nyílhat arra is, hogy megfogadjuk az öregedő Szindbád tanácsait. „Nézzük csak meg a horoszkópot, hogy mit mutat a további időre nézve! Az embernek az én koromban már a hasznos időbeosztásra kell főként törekedni, nem bámészkodhatik hiába vörös cipős, taktusra lépkedő hölgy után a Mókus utcában, aki egy fiatalembert vezet a karján, ugyanezért merészel kacérkodni az idősebb úriemberekkel; de nem ácsoroghat cél nélkül ablak alatt sem, a függöny mögül babuskálva hangzó női énekre leselkedve. Soha annyi igazsága nem volt a közmondásnak, hogy: minden percnek leszakaszd virágát, mint éppen az én időmben. Nem szabad a szívet felesleges izgalmaknak kitenni, hiábavalósággal fárasztani a fantáziát, elérhetetlen nőkkel sétálgatni, regényes gondolataikat követni, belemenni nőies ábrándozásokba, érzelgésekbe, hosszan tartó viszonyokba. Lehetőleg gyorsan le kell bonyolítani a hátralévő üzleteket!"

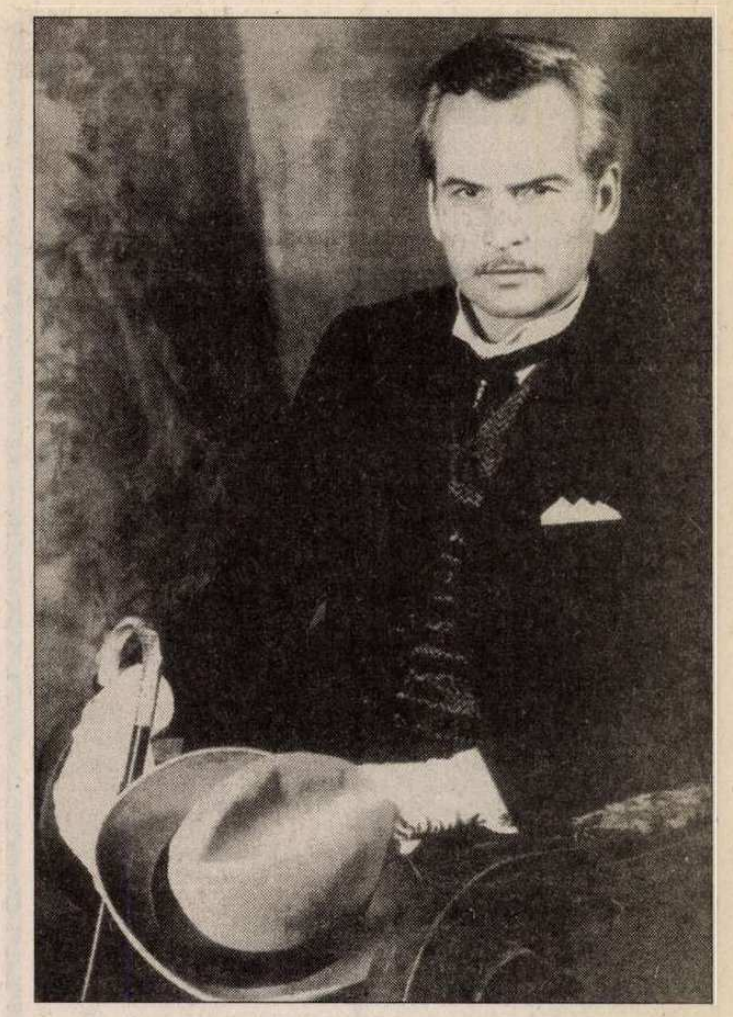

Hagyjuk most néhány napig a televíziót. Próbáljuk meg természeti lényként, teljes lényünkkel fogadni az évszakváltozást. Szippantsunk nagyokat a fűszeres illatú, csípős hajnali levegőből, álljunk meg az ezerszínűvé változó lombsátor alatt, próbáljuk meg az elmúlás hónapjainak segítségével számba venni életünk eseményeit. Mindazt, ami megtörtént velünk, és azt is, ami nem. És közben olvassunk Krúdy Gyulát. Az sem baj, ha közben eszünkbe jut Szindbád intelme: „A regényolvasmányok a betegek, a lábtörőttek, a szenvedő nők részére valók. Az egészséges emberek maguk csinálják a regényeket." Hátha kedvet kapunk hozzá mi, magunk is!

Fábián L. Gyula

TALLÓZÓ

1957. szeptember

RITKA ÉVFORDULÓ

Augusztus 28-án ünnepelte 50 éves fennállását a Postás Szimfonikus Zenekar. Az ünnepi műsorban az Állami Operaház kitűnő művészei az opera-operettirodalom örökbecsű dallamait tolmácsolták, a jubiláló zenekar pedig, méltóan az eseményhez, felejthetetlen előadásban részesítette a postás dolgozókat. A hangversenyt Eördögh János, Vasadi Balogh Lajos és Zombori Henrik kitűnő hozzáértéssel vezényelték.

Hangverseny után a Postás Szakszervezet ünnepi vacsorát rendezett a zenekar tagjai részére, és több régi zenekari dolgozót jutalomban részesített. De nem feledkeztek meg a zenekar nyugdíjas tagjairól sem, meghívták azokat is, akik ott voltak a zenekar születésénél és azóta is meleg szeretettel ragaszkodnak a postás zenekarhoz.

Büszkék vagyunk a félszázados fennállását ünneplő Postás Szimfonikus Zenekarra és sok sikert kívánunk további működésükhöz.

1967. szeptember

AKIK UTOLJÁRA HALLOTTÁK STELLA ADORJÁNT

– Halló, itt *Stella Adorján*. Nagyon kérem, vegyenek fel egy táviratot. A szöveg: beteg vagyok... rosszul vagyok... kérem, mielőbb...

Bélavári Ferencné, a Központi Távíróhivatal felvevője ezután már csak egy hörgést hallott, s a telefon néma maradt. A felvevő jelentette *Bacsó Rezsőnének*, a távirat-közvetítő csoportvezetőjének az esetet, aki azonnal intézkedett: felhívta a tudakozót, megtudta, hogy a Semmelweis utca 8. sz. alatt kinek is van telefonja. Így derült ki, hogy Stella Adoján lakása zárva volt. Értesítette a mentőket, akik a lakást feltörték. A telefonkészülék és földre esett kagyló mellett holtan feküdt az író, újságíró, színpadi szerző, a 70 éves Stella Adorján. Szívroham ölte meg.

E néhány utolsó szó a távirat szövegében bizonyára irodalomtörténeti dokumentum marad, s az is, hogy két postás dolgozó nő, hivatali kötelességén túl emberségről, szeretetről is tanúbizonyságot adott.

Dr. Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter Bacsó Rezsőnét és Bélavári Ferencnét miniszteri dicséretben részesítette.

1977. SZEPTEMBER

A Postás Dolgozó kérdése:

Mit várnak a nyugdíjba menők több évtizedes szolgálat után?

Idézetek az egész oldalas összeállításból.

„Minden vezetőnek rá kellene szánnia magát arra, hogy az emberekkel 55., illetve 60. életévük betöltése előtt leüljön egy kis beszélgetésre. Meg kellene kérdezni tőlük – még a kevésbé jól dolgozóktól is –, mi a szándékuk, elmennek-e, vagy szeretnének-e még maradni; ha igen, meddig? Ennek a gyakorlatnak a postai vezetőknél különösen érvényesülnie kellene, hiszen köztudomású, hogy munkaerőhelyzetünk nem nevezhető rózsásnak. Nagyon sok területen létszámhiánnyal küszködnek. És mégis! Mégis nem egy helyen megkeserítik a nyugdíj előtt állók utolsó hónapjait, éreztetik velük, hogy „a mór megtette kötelességét..." Pedig nem kellene más, csak valamivel több emberség. Éljék bele magukat annak a helyzetébe, aki úgy érzi, hogy hosszú évekig, évtizedekig mindent megtett, hogy hasznos tagja legyen társadalmuknak. Az is volt, csak éppen akkor, amikor elérkezett oda, hogy élvezhesse munkássága gyümölcsét, még egy köszönő szót, egy baráti kézszorítást sem kap."

„Nem egészen értem, miért nem akarnak nevükkel szerepelni a lapban azok, akiknek ugyancsak vannak sérelmeik, megkapták ugyan a jubileumi jutalmat, de még néhány év hiányzik a nyugdíjkorhatár eléréséig. Mitől félnek? Hiszen védett korban vannak, semmi hátrány nem érheti őket! Vagy mégis? A bérfejlesztésnél, premizálásnál, jutalmazásnál, a kitüntetésre való felterjesztésnél „megfeledkezhetnek" róla? Elképzelhető. Mint ahogy minden valószínűség szerint ezért kérte az a két hírlapárus szaktársnő is a nevének mellőzését, akiknél érdeklődtem a 6-os elosztóban uralkodó légkörről. Ők is elmarasztalólag nyilatkoztak mondván, alig várják, hogy betöltsék 55. évüket, egy nappal sem maradnak tovább."

AHOVÁ ÉRDEMES ELMENNI: PÁLHÁZA

A „0" kilométerkőtől 254 km-re, az ország északkeleti részén a zempléni hegyekkel körülölelve, a katolikus és a református templom között félúton áll 1968 óta, az 1990-ben felújított hófehér vakolatú pálházai postahivatal.

A virágos, fehér függönyös ablakokon túl, a felvételi teremben a salter mögött három mosolygós, csinos, zöld postás egyenblúzt és hozzá színeiben harmonizáló színes, egyforma szoknyát viselő hölgy szolgálja ki az ügyfeleket.

– Nem is tudtam, hogy kibővítették az egyenruha szabályzatot, és a salter mögött ülők ilyen szép egyenszoknyát kapnak – teszem meg elismerő megjegyzésemet Fortunyák Józsefnénének, Gabikának, a pálházai postahivatal vezetőjének.

– Az ügyfelek dicsérő szavaira azt válaszoljuk: Igen! – De az igazság, te is tudod nem ez. Nők vagyunk, szeretünk a munkahelyünkön is csinosak lenni. Mindig egyszerre megyünk olyan szoknyát, nadrágot vásárolni, amit a hivatalban hordunk. Szívesen viselünk egyformát, ha már a blúzunk azonos, összetartozásunkat a szoknyával miért ne mutatnánk? A postára betérők is dicsérnek bennünket, s ez be kell vallanunk: jól esik!

– Mi szívesen vállaljuk azt, hogy egymáshoz és a postához tartozunk – kapcsolódik a beszélgetésünkbe Bacsinszky Zoltánné, Zsuzsa és Bacsó Béláné, Margitka is. – Van egyforma fekete nadrágunk, barna szoknyánk a másik blúzhoz. Amikor másikat veszünk fel, azt előre megbeszéljük.

– Mióta vagytok együtt, illetve ki mióta postás?

– Itt Pálházán 11 éve, de együtt több mint 50 éves postai múltat tudhatunk magunknak. Ha hozzáteszem azt is, hogy édesanyám Perkupán volt hivatalvezető – veszi át a szót Gabika – és 12 éves koromban „hivatalosan" helyettesítettem őt, akkor bizony régóta postás vagyok.

– Hányan dolgoztok a pálházai postán?

– Három tiszt és 5 kézbesítő, ebből kettő a faluban, három pedig a hozzánk tartozó 8 településen. Pálházának 1300 lakosa van, a nyolc településnek összesen 3300. Tehát 4600 lakost kell ellátnunk.

– Ez nagyon sok! Egy postai dolgozóra – ha a statisztikai átlagot nézem majdnem 600 ember jut. Jól le vagytok terhelve!

– Nagy a forgalmunk. Nem is szívesen jönnek Pálházára helyettesíteni. Mi már ismerjük az ittenieket, tudjuk ki helyett kell kitölteni a feladóvevényt, kinek a levelét kell helyesen megcímeznünk, hogy a címzett megkapja.

– Egy falu életéről, az emberek gondolkodásáról sokat elárulnak az olyan adatok, mint a TV előfizetők száma, a hírlapforgalom és az hogy milyen napi-, illetve képeslapokra fizetnek elő az itteniek.

– A jelenlegi TV előfizetők száma 318. Ahogyan emelkedik a TV díja, úgy csökkennek a

díjfizetők. Nyilatkoznak, hogy szétszedték a készüléket, rokkantsági papírt hoznak. Igazolják, hogy betöltötték a hetvenedik évüket és egyedül élnek, illetve azt hogy házastársukkal önálló háztartásban élnek és az egyikük hetven másikuk hatvan éven felüli. A hírlapelőfizetők száma az elmúlt hónapban 795 volt, ebből a napilap előfizető mindössze 100, hírlapforgalmunk pedig meghaladja az 55 000,–Ft-ot. A falu képzeletbeli hetilap toplistáját a Kiskegyed, a Meglepetés, a Szép otthon és a rejtvény újságok vezetik.

– Arra is kíváncsi vagyok milyen a postahivatal és a Postás Szakszervezet egymáshoz való viszonya?

– A válasz egyszerű: Jó! – mondja Gabika. – Én vagyok a sátoraljaújhelyi körzet szakszervezeti bizottsági titkára. A Miskolci Területi Szakszervezeti Bizottsághoz tartozunk.

– Az utóbbi időben elég sokan kiléptek a Postás Szakszervezetből.

– Nálunk, a hivatalban nem, de a körzetemben igen. Az az 1%, amit levonnak a fizetésünkből – legyünk őszinték – annak ellenére, hogy sokan erre hivatkozva léptek ki, nem olyan nagy összeg. Nekünk viszont ebből kellene gazdálkodnunk, fizetni a kirándulásokat, a segélyeket. Sajnos napjainkban a szakszervet lassan segélyszervezetté alakul át. Kb. 3 éve a szakszervezeti tagoknak van egy önsegélyző csoportja, mely 30 nap betegség után táppénz kiegészítést ad, halál esetén temetési hozzájárulást. Mivel az utazás is drága a szakszervezeti gyűlések egybevonják a kishivatali tanácskozásokkal, így a problémák megbeszélésére kevés idő marad. Visszatérve a gondokra: sok minden elvesztette korábbi vonzerejét, így az üdültetés, a fizetésemelés – még ha szakszervezet harcolja is ki a több pénzt, az elvégzett munka és nem a szakszervezeti tagság az alapja a dolgozó bérének. Megszűnt a tagsági igazolvány felmutatása melletti kedvezményes étkezési lehetőség, a szakszervezeti vasúti kedvezmény. Nincs már sok különbség abban, hogy valaki szakszervezeti tag, vagy sem. Nálunk azért úgy érzem az elmúlt időszakban két olyan eset történt, amikor valóban a szakszervezet segített. Az egyik egy peres ügy volt, ahol a Szakszervezet jogsegély szolgálatának köszönhetően egyik munkatársunk megnyerte a pert, amiért ügyvédnek kemény ezreseket kellett volna kifizetnie. A másik pedig az, hogy lakáskölcsönök megadásánál van beleszólási joga a szakszervezetnek.

– Aki ebbe a kishivatalba betér, a feléje áradó kedvességtől, attól a néhány jó szótól amivel ti itt nem fukarkodtok, szinte már megnyugszik. Erre is szükségük van az embereknek. Búcsúzóul azt kívánom, ez a kellemes postahivatali légkör örökre maradjon meg.

R. M.

JÓ, HA TUDJA...

●●● hogy a Postás Művelődési Központ, a „Benczúr" (Budapest, Benczúr utca 27. Tel.: 321-7334) a szeptemberben kezdődő 1997/98-as kulturális évadban is meghirdeti különböző tanfolyamait, rendezvényeit, klubfoglalkozásait, kirándulásait, melyeket a postai dolgozók kedvezményesen vehetnek igénybe.

●●● hogy 1997/98-ban, immár hetedik éve jelenik meg több mint 2000 szállás, vendéglátóhely címével, telefonszámával, térképmellékletével a Hungary Info. A Hotelinfo Kft. (Budapest, Váci utca 78–80. Tel.: 266-3741) „Magyarország szállás és vendéglátóhelyeinek katalógusa" című kiadványa a szállodák, panziók, kempingek, éttermek mellett fényképpel és rövid ismertetéssel bemutatja Magyarország – nála nyilvántartott – gyógyfürdőit, nevezetes építményeit és létesítményeit, valamint múzeumait. A katalógusban a Postai és Távközlési Múzeumi Alapítvány valamennyi múzeuma és kiállítóhelye megtalálható.

●●● hogy a nem megfelelő táplálkozás eredménye: az agy a legkisebb stressznél felmondja a szolgálatot. Bebizonyított tény, hogy a különböző agyi tevékenységekhez más és más ételek szükségesek. Így a tanuláshoz: tojás, tej, zab, lenolaj, makrélahal. A bennük lévő lecitin javítja az emlékezőtehetséget. A gondolkodáshoz a savanyú káposzta, hal, dió, mogyoró, búzacsíra ajánlott. Ezek olyan vitaminokat tartalmaznak, amelyek az agysejtek gyorsaságát négyszeresére növeli. A kitartó figyeléshez a leveles zöldség, saláta, zöldfűszerek szükségesek, mivel segítenek oxigént tárolni az agynak. Szeptembertől ezeknek a tanuló ifjúság feltételen hasznát látná, ha beépítenénk otthoni étrendünkbe.

●●● hogy a Magyar Posta Rt. Debreceni Igazgatóságának üzemeltetésében 1996. március 1-jétől egész évben működik a hajdúszoboszlói Postás Üdülő (Hajdúszoboszló, Kölcsey F. u. 38. Tel.: 52/362-026). A barátságos vendégház földszintjén a recepció, a társalgó, a teakonyha, az étkező található, míg az emeleten és a tetőtéri lakószinten 5-5 szoba található erkéllyel, külön fürdőszobával. A lakószobák színes televízióval, rádióval, hűtőszekrénnyel felszereltek, telefonnal és házi mozicsatornával kiépítettek. A nagycsaládosok részére szintenként két-két összenyitható szoba van. A Gyógyfürdőtől kb. 10 perc távolságra lévő Postás Üdülő vendégszobaként és fizetővendéglátóhelyként működik.

●●● hogy a hosszabb ideig tartó csendes esők ősszel elég gyakoriak. A népi megfigyelések szerint az eső bekövetkezése előtt a távoli helyekről való látás és hallás ellentétesen alakul. Gyanús és esőt jelent az, ha a távoli fényeket rosszul látjuk, ellenben a távoli hangok szokatlanul jól hallhatók. Biztosan bekövetkeznek az őszi esők, ha a légnyomás – a barométer szerint – tartósan csökken.

Rákóczi Margit

Legnagyobb természeti kincsünk a tehetség!

Beszélgetés dr. Czeizel Endre genetikussal

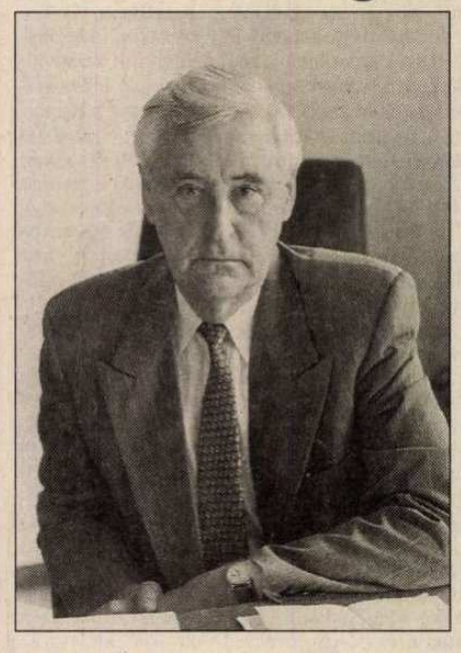

Dr. Czeizel Endre mindig aggódva, szeretettel beszél a genetikai tehetség gondozásáról. Így csak az tud lelkesedni, aki valóban hivatásának tekinti szakmáját. Legutóbb például az Új Pedagógiai Szemlében jelent meg egy kitűnő tanulmánya, *Az érték bennünk van* címmel. Azért jöttem, hogy erről az írásáról beszélgessünk.

– A Tanár úr azt írja, hogy nem igaz, amikor azt mondják, hogy az igazi tehetség minden körülmények között felszínre tör. George Bernard Shaw, a kitűnő Nobel-díjas angol író ezzel szemben azt állítja, hogy a zseni éppen azért zseni, mert megteremti magának az alkotáshoz szükséges környezetet. Mi erről a véleménye?

– Nagyon szellemes Bernard Shaw mondása, csak éppen féligazság, hiszen csak azokról beszél, akik képesek voltak megvalósítani önmagukat, azokról nem szól, akik környezeti ártalmak miatt elvesztek. Nagy kérdés az, hogy hányan nem voltak képesek kibontakoztatni zsenialitásukat. Ez az én nagy gondom. Próbáltam igazolni a genetika törvényszerűségeivel, hogy az emberiség egységes faj, és a különböző népességeken belül relatíve 5 százalék mondható tehetségesnek, 1 ezreléke mondható nagyon tehetségesnek. Ha mérjük a szellemi teljesítményt, akkor azt látjuk, hogy 100 IQ az átlag, 130 IQ felett tehetségről beszélünk 145 IQ felett nagyon tehetségesről, 160 IQ felett szupertehetségesről, 175 IQ felett pedig géniuszról! Szándékosan használom a géniusz szót, mert a zseni kifejezést már lejáratták. Ahhoz, hogy valaki géniusz legyen, sok összetevőre van szükség. Nem elég, hogy valaki értelmes legyen, valamiben, valami speciális mentális adottságában is különlegesnek kell lennie, mint például Bartók volt a zenében. Kreatívnak kell lennie, mert ha csak ismétli azt, amit mások már megcsináltak, az még nem zsenialitás. Zseniális az, aki újít, új utakat nyit: új világokat fedez föl. Feltétel még a motiváció, ami biztosítja az energiát, az akaratot, a kitartást vagyis ami lehetővé teszi, hogy meg is tudja valósítani elképzeléseit. Ez a négy feltétel adja az esélyt. Itt van az én problémám, mert a genetika szabályai szerint a zsenialitásnak minden népben egyformán kellene előfordulnia. Ugyanakkor, ha megnézem a magyar kultúrtörténetet – az 1700 és 1950 közötti időszakot vizsgáltuk –, akkor az derül ki, hogy Magyarországon tizenévenként kb. 10 géniusznak kellett volna születnie. Ugyanakkor például 1850–1859 között csak 3, de 1880–1890 között 37. Hogy is van ez? Az nem létezik, hogy ilyen rövid idő alatt megváltozott volna egy nép genetikai adottsága, hogy kilenczer annyi zseni szülessen, mint 40-50 évvel korábban.

– Tehát ezért nincsen Bernard Shaw-nak igaza?

– Ezért is. A genetika törvényei és a társadalmi törvények együtt cáfolják őt. Tanulmányomban éppen arra hívom fel a figyelmet, hogy észreveszik-e, hagyják-e, segítik-e a géniuszokat, hogy a társadalom érdekében valóra váltsák magukat. Ez ugyanis elsősorban a társadalomtól függ és szerintem az, hogy mi most ilyen rosszul állunk, ez döntően arra vezethető vissza, hogy az utolsó 50-100 évben ebben az országban nem helyeztünk súlyt arra, *hogy a legnagyobb természeti kincsünk, az emberi tehetség felszínre törjön.* Mindig az történt, hogyha valaki nagyon kivételes egyéniség volt, az inkább gyanús, veszélyes volt, kilógott a sorból. Mivel a kontra-szelekció érvényesült, ezért az igazi értékeken kívüli dolgok döntöttek, például a párthűség. Nem az számított, hogy valakinek milyenek a képességei. Közismert, hogy a középszerű emberek nemigen tudták elviselni a kivételes embereket és „helyre" tették őket.

– De ha megnézzük Magyarországon a géniuszok földrajzi szóródását, akkor is nagy különbségeket találunk. Miért van az, hogy a Felvidéken több, az Alföldön kevesebb?

– Ennek nyilván az az oka, hogy a törökdúlás nemcsak az embereket pusztította el, hanem az infrastruktúrát és az iskolarendszert is, míg a Felvidéken fennmaradt a gazdag polgárság, meg az iskolarendszer, és a hagyományok. Ahhoz pedig, hogy a tehetség kibontakozzon, szükséges a megfelelő család, iskola és társadalmi környezet. De nemcsak Magyarországon találunk különbségeket. A nemzetközi összehasonlítás adatai is figyelmeztetőek. Vizsgálataink szerint egymillió lakosra Ausztriában 3,4, Svájcban 3,3 géniusz jut. Sajnos Magyarországon csak a 15.-17. helyen áll, igaz előkelő társaságban Spanyolországgal, meg Hollandiával. Tehát nem vagyunk az élbolyban. Amiből nem az következik, hogy a magyar kevésbé tehetséges nép, mint az osztrák vagy a svájci, hanem az, hogy Mohács óta nem volt olyan társadalmi légkör, amely kedvezett volna a tehetségeseknek, a géniuszoknak. És itt megint utalhatok Bernard Shawra. Ha igaza lenne, akkor nem volna időbeli, területi és nemzeti eltérés. Arról már nem is szólva, hogy a nemek között is van különbség. De nem genetikailag, hiszen a férfiak és a nők között eredendően ugyanannyi a zseni, mégis a férfizsenik teszik ki az összes 97 százalékát, a női zsenik csak 3 százalékot. Különösen igaz volt ez a XIX. illetve a XX. század elejéig, amikor a nők átlag 11 gyermeket szültek. A 11 gyermek mellett hiába volt valaki nagyon tehetséges.

Ezt a tanulmányt éppen azért írtam meg, mert figyelmeztetni akartam. Ez az ország szegény olajban, energiában, aranyban, éppen ezért kellene végre megérteni, hogy *legértékesebb természeti kincsünk az emberi tehetség!* És nagyon át kellene gondolnunk, hogy ezt a természeti kincset miként tudjuk védeni, mert ennek az országnak a sorsát nem a politikusok fogják eldönteni a XXI. században, hanem a kivételes tehetségű tudósok, és gazdasági szakemberek. Amerika sikerének éppen ez a titka. A kegyetlen verseny, a győzzön a jobbik gyakorlata rákényszerítette a társadalmat a tehetség védelmére. Furcsa dolog, hogy Magyarországon az értelmi fogyatékosoknak külön iskolahálózatuk van, míg a géniuszoknak nincs! Nem az a baj, hogy a fogyatékosoknak van iskolarendszerük, ez jó, hiszen a társadalomnak meg kell védenie a gyengéket, de a társadalomnak az is érdeke, hogy a tehetséget felszínre hozza, *ez gazdasági érdeke is.* Nem döbbenet az, hogy a másik végletnek, a géniuszoknak nincs iskolarendszere, nincs pedagógusképzése, külön költségvetése? Pedig minden szakember tudja, hogy a kivételes gyermek ugyanúgy eltér az átlagtól, mint a szellemileg elmaradott! Igenis ők mások, és ezt a másságot ha nem vesszük figyelembe, akkor a tehetséget, a tehetség karakterisztikumait öljük ki.

– Mit tehet a család a tehetség felszínre hozásában?

– Nagyon fontos, hogy a családokban ne csak egy, hanem legalább két gyermek szülessen! Pszichológusok már régóta kimutatták, hogy az egykék hátrányos helyzetű gyermekek. Ha egy gyermeknek nincs testvére, akkor szellemi fejlődése is visszamarad. És itt szólnom kell a magyar értelmiség felelősségéről is. Tudniillik ki lesz értelmiségi? Nyilván, aki nagyobb tehetséget kapott, és az értelmiségi azért lett értelmiségi, mert tehetségesebb, könnyebben tud tanulni, mint a 8 osztályt végzettek gyermekei. Nem véletlen, az Egyesült Államokban és Nyugat-Európában az értelmiségi gyermekek száma magasabb, *mert ott értelmiséginek lenni küldetés,* például kell mutatni a többieknek. Sajnos Magyarországon az értelmiség nem mutat példát. Nem érzi felelősségét. Önpusztítóan él. Cigaretta, alkohol, kövérség, alacsony gyermekszám... Nyugatabbra viszont az értelmiség valóban példát mutat.

– Tehát fontos, hogy intézményesen segítsük a tehetségek kibontakozását. Hiszen minden szülő saját gyermekét tartja a legszebbnek, legokosabbnak. A szülői szubjektivitást hogyan lehet kontrollálni?

– Többek között ezért hozta létre a Magyar Tehetséggondozó Társaság az úgynevezett tehetséggondozó központokat. Az egyik Budapesten a Vas utcában működik. Vezetője Varga Bernadett. Az a feladatuk, hogyha a szülő tehetséget vél felfedezni gyermekében, ezt mérésekkel igazolják, és ha valóban tehetséges, megfelelő területre irányítsák!

– Az iskoláról meglehetősen lesújtó véleménye van.

– Csak az iskolarendszerről. Nagyon becsülöm a pedagógusokat, róluk nagyon jó a véleményem, hiszen látom, a Magyar Tehetséggondozó Társaságban tevékenykedő pedagógusok áldozatkészségét, lelkesedését is. Eddig főleg a tehetséggondozás két modelljét. Az egyik, hogy a kivételes tehetségű gyermekek számára külön iskolákat hoztak létre. ilyet csináltak pl. Novoszibirszkben, ahol valóban felneveltek atomtudósokat, politikusokat. A másik modell az, hogy ezek a tehetségek az iskolán belül maradjanak, de azon belül különítsék el őket.

Udvarhelyi Bálint

Teknős Erzsébet

MAJOM

1908. február 2.–1909. január 21.
1920. január 21.–1921 február 7.
1932. február 6.–1933. január 24.
1944. január 25.–1945. február 11.
1956. február 11.–1957. január 29.
1968. január 29.–1969. február 15.
1980. február 16.–1981. február 3.
1992. február 3.–1993. január 21.

SORS: A fantázia jegyében született életművész. Rendkívüli, zseniális szellem, olykor a tisztességtelen eszközöket is felhasználó leleményesség szimbóluma. Életelve: mindenek felett tetszeni. Képes elbűvölni, elképeszteni, tévútra vezetni másokat. Az élet játék számára, a sors csapásaival gyorsan megbírkózik, mindig képes újrakezdeni. Független, dinamikus, ambiciózus, eredeti egyéniség. Tiszteletreméltó szakmai karriert fut be, mert nem ismer lehetetlent. Szerencsés, vidám, optimista alkat sokféle tehetséggel és olthatatlan tudásvággyal megáldva. Nyájas modorával könnyedén megnyeri az embereket, miközben ravasz, agyafúrt, minden lehetőséget megragad a nyerészkedésre, ellenségei legyőzésére. Élénk társadalmi és társasági életet él, szereti a változatosságot, ő a társaság középpontja, tréfamestere. Szereti a pénz által biztosított függetlenséget. Gyermekkora problémamentes. Ifjúkora izgalmakkal teli, igyekszik korán önállósulni. A felnőttkora sikeres, bár kockázatos vállalkozásai gyakran zavarokat okozhatnak. Öregkorára többnyire egyedül marad.
JELLEM: Változó, kettős jellemű, kiegyensúlyozatlan hangulatember. Sohasem fedi fel igazi arcát, mindig többnek szeretne látszani. Nagy az önbizalma, túlságosan is bízik saját képességeiben és nem törődik másokkal. Legérzékenyebb pontja a hiúsága. Ragyogó értelmi képességekkel rendelkezik: jó megfigyelő, gyors felfogású, nyitott, szabad szellem, logikus gondolkodású, rendkívüli a memóriája és gazdag a képzelete. Kíváncsi, érdeklődése sokirányú, ami gyakran szétszórtsághoz vehet. Hiányzik belőle a kitartás és koncentrációs készség, de jó tervező és szervező, kiváló a problémamegoldó képessége s ez átsegíti a nehézségeken. Fő erőssége a párbeszéd, szeret vitatkozni, tanácsokat adni, remek a rábeszélő készsége. Nagyon sok barátja van, akiknek szívesen segít, bár szolgálatkészsége is gyakran taktika, mégsem lehet rá haragudni. Saját ügyeiben titkolózó és nagyon önfejű. Örökifjú, friss, szívélyes és jó modorú, elkápráztatóan szellemes. Szeret reflektorfényben tündökölni. A változatosság élteti, többféle foglalkozásba is belekóstol, vállalkozó, minden helyzetben feltalálja magát. Szenvedélyeinek rabja, lelkes, rajongó, érzelmei gyorsan fellángolnak, majd elhamvadnak. Józansága és erősen kritikus természete miatt érzelmi élete problematikus, nehezen találja meg a boldogságot. A hódítás mestere, a flört az éltető eleme, hűtlen típus. Olyan társra van szüksége, aki meghagyja mozgásszabadságát, szerelmét pedig kellő távolságtartással ébren tudja tartani. Ritkán családias érzelmű, a házasság kötelezettsége terhes számára. Ha mégis megházasodik, vidám vele az élet, gondoskodó, házias, vendégszerető, házastársához hűséges. Gyermekeit imádja, és szeretettel ösztönzi, segíti őket. Ideális partnere lehet a Patkány, Sárkány, Disznó és Kecske, azonban a Ló, Kakas, Tigris jegyében születetteket idegesíti pajkossága.
ELŐREJELZÉS: Változatos, érdekes, eredményes esztendő ez a Majom számára. Karrierjében jó ütemben haladhat előre, amiért kitartóan, keményen meg kell dolgoznia és megfontoltan kell cselekednie. Eddigi eredményei biztosabbá tétele érdekében nagyobb kötelezettséget kell vállalnia. Az új feladatok, kihívások ugyan próbára teszik, de ösztönzőleg hatnak arra, hogy bővítse ismereteit és szaktudását. Eredményes csak akkor lesz, ha szervezetten és módszeresen dolgozik és másokkal szorosan együttműködik. Pénzügyei jól alakulnak, óvatosságra van szüksége, kerülje a kockázatot. A családi és társasági élete zsúfolt és zajos. Kellő időt és figyelmet kell szentelnie a hozzátartozóira, az ő nézeteiket, érzelmeiket is szem előtt kell tartania. Ez az év megalapozza a következő évek sikeres kiugrását.

Erő, ész, türelem

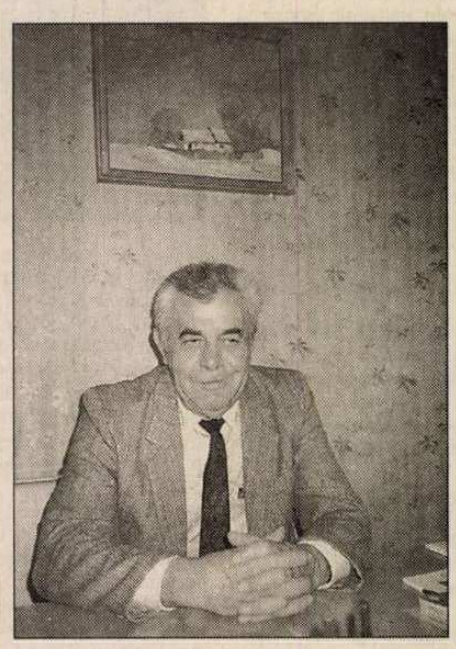

Ülök az 1990-ben felújított, kulturált, kellemes hangulatú *kisteleki* postahivatal hivatalvezetői irodájában, szemben velem: Majoros István hivatalvezető. Azóta ismerem, amikor az 1980-as évek elején elkezdte kutatni Kistelek postatörténetét, mely az 1838-ra nyúlik vissza, arra az időre amikor a Pestről Temesvárra illetve Nagyszebenbe közlekedő gyorskocsi járatot beindították és ez Kisteleken keresztül hetente négyszer közlekedett. Kutatómunkájának „gyümölcse" önálló fejezete az 1991-ben Szegeden megjelent: Kistelek története a kezdetektől 1970-ig címet viselő 781 oldalas könyvnek. Tudom, hogy szereti Kisteleket, és szereti a Postát, de azt nem tudom hogyan milyen úton jutott el a kisteleki hivatalvezetőségig illetve e helytörténeti könyv megjelentetéséig.

– Be kell vallanom, nem postásnak készültem. A közeli tanyán éltem gyermekkoromat, de szüleim háza itt volt Kisteleken. A család neve már az 1779-es összírásban szerepel. Hajdani általános iskolai osztályfőnököm segítségével bekerültem Hódmezővásárhelyre a Mezőgazdasági Technikumba. Mezőgazdászként néhány órát dolgoztam mindössze.

– Tehát megvált a családi hagyománytól, a földtől és más megélhetési lehetőség után nézett?

– Igen! Egy barátom ajánlatára jelentkeztem postásnak. 1958. augusztus 11-gyel kerültem a postára, segédtiszti hallgatónak, Szegedre. A segédtiszti elvégzése után Szeged 1 felvételi részében dolgoztam. 1963-ban jelentkeztem a tisztire. A sors véletlenje, hogy éppen ebben az időben vásárolta meg édesanyám a postával kertszomszédos házat, hogy ne legyen majd messze nekem a posta. Pedig akkor még szó sem volt arról, hogy hazajövök. A tisztit jó eredménnyel végeztem el, a csomagfelvételhez kerültem. Itt ismerkedtem meg Bálint Sándorral.

– A Szeged és Szeged környéki népélet kutatójával?

– Ez nagyon érdekes történet: Szeged 1 csomagfelvételénél dolgoztam. Késő délutánonként a Móra Ferenc Múzeumtól gyakran jött egy kékköpenyes, vékony, alacsony termetű idős úr csomagot feladni. Azt hittem a múzeum altisztje. Egyik ilyen csendes délután látom, hogy megint jön. Leteszem a könyvet amit éppen olvastam – ha nem volt forgalom általában olvastam –, és akarom átvenni tőle a feladásra szánt csomagot. Ő ránézett a könyvemre és megkérdezte: Maga Rózsa Sándort olvas? Hogy tetszik? Én akkor elmondtam neki, hogy nekem nem a legjobb véleményem van Rúzsa Sándor – így „ú"-val, ahogy errefelé mondják – alföldi tevékenységéről, mert én hallottam az öregektől, hogy a szegény emberrel is kegyetlen volt. A mi családunkat is gyakran meglátogatta, és szorgos őseimet bizony megrabolta. Az öreg az „ú" betűnél felkapta a fejét. Úgy éreztem tetszett neki amit mondtam, egyet is értett velem. Hát így ismerkedtünk meg, sokat beszélgettünk. Később, tudtam meg hogy ő Bálint Sándor néprajzkutató, volt egyetemi tanár.

– Térjünk vissza a postához. Szegedről merre tovább?

– 1966-ban megnősültem, közben a jogi egyetemre jártam, amit hamarosan félbehagytam. Család, egyetem, három műszak – ez így együtt egy kicsit sok volt!

– Három műszak? Melyik postahivatalban?

– A Szeged 2-ben voltam rovataló. 1968. júliusának egyik délutánján, amikor a vezérigazgatóságtól jöttek ellenőrzésre, Piroska István – aki a tisztin tanított – meglátta, hogy tiszti végzettséggel ott a 2-ben segédtiszti munkát látok el. Feltehetően ezt számon kérte akkori vezetőimtől, mert másnap behivattak és hamarosan áthelyeztek Dorozsmára hivatalvezetőnek. Jó tanposta volt ez nekem. Akkor már tudtam, hogy 69-ben nyugdíjba megy a kisteleki postahivatal vezetője. Megpályáztam a helyét. 1969. február 21-én kineveztek a kisteleki postahivatal vezetőjének.

– Lehet valaki próféta a saját hazájában?

– Huszonkilenc évesen kerültem vissza. Kezdetben valóban kétkedéssel fogadtak az itteniek. Később azonban csak előnyöm volt abból, hogy idevalósi vagyok. Előttem sűrűn váltakoztak a vezetők.

– Az Ópusztaszerre, Szegedre utazó el sem tudja kerülni Kisteleket, a főút a postahivatal előtt megy el. Én is láttam hogyan alakult át a régi hivatal, melynek fotóját itt irodája falán őrzi, és láttam azt is ahogyan megépült a II. világháborús emlékmű a templom mellett, az I. világháborús és az orosz emlékmű közelében. Azt beszélik, hogy nagy része volt ebben Majoros Istvánnak.

R. M.

„MÉG SZERETNÉM KINEVETNI A VILÁGOT...”

INTERJÚ A 70 ÉVES TAKÁCS TIBORRAL

– Hetven évesen szép korszakot zársz le. Irigylésre méltóan fiatalos maradtál. Folyamatosan alkotsz ma is. Honnan ez az erő?

– Az írás nem más, mint az emberben lévő mesélőkedv papírravetése. Olyan mint a szerelem. A szép, izgalmas élményt meg kell osztani másokkal, nekem az olvasókkal. Az író sose magának ír. Ha nem jelennének meg írásaim, minek írnék? Egyetlen kivétel van: a vers! A költészet a lélek magánjátéka. Nem minden vers kívánkozik a nagy nyilvánosság elé, vagy legalábbis nem a megírás pillanatában. Példa erre az Örök csónak c. verseskötetem. Ez a 24. könyvem.

– Az alkotás nálad folyamatos. Mennyit dolgozol?

– A lelkiismeret hajnali ötkor ébreszt. A szövegszerkesztőhöz ülök s reggel fél nyolcig írok. A folyamatos íráshoz tartozik, hogy 1982-től naplót vezetek. Ez nekem olyan, mint futónak a napi edzés. Elsődleges cél a naplónál az őszinteség. Ha regénybe kezdek, mindennap írom, a novellát meg egyvégtében szoktam papírra vetni. Elkezdem és befejezem. Akkor szeretek írni, ha süt a nap. Lámpafénynél sose írok. A napfényt szeretem, az Oroszlán-jegyében születtem!

– Ezek szerint hiszel a gének öröklődésében! Mesélj szüleidről.

– Az édesanyám sajnos, alig volt 71 éves, mikor meghalt. Édesapám 82 múlt. Oroszlán szülők Oroszlán gyermeke vagyok! Azok a gének munkálnak bennem, amiket a szüleimtől örököltem... Édesanyámtól a lélek rezdülését, amitől költő lettem egészen fiatalon, édesapámtól a szorgalmat s a kitartást. Az oroszlánság egyet jelent az örök optimizmussal, noha nagyon könnyen elkeseredem, de a legvadabb szomorúságom is csak egy-két napig tart.

– Hol publikálsz rendszeresen?

– Folyóiratokban, heti- és napilapokban. Szeretem az irodalmi tárca műfaját, szeretek magamról, szüleimről, unokáimról mesélni az olvasóknak. Az év első felében sok írásom jelent meg az Édes Anyanyelvünk, az Új Horizont, a Lyukasóra, az Ezredvég, a Szeged c. folyóiratokban, tárcáim közölte a Népszava, a Kiáltás. A Vasas c. lapban vártörténet-sorozatom jelentik meg folyamatosan. Állandó rovatom van a Postás Dolgozóban.

– Politikus, közéleti írónak tartod magad?

– A magyar irodalom – a múltban is, a jelenben is – összefonódott a politikával. Aki ma ír, egyúttal politizál is. A magatartásával, írásaival, jelenlétével a lapokban. De hála Istennek, az ún. direkt-politizálás ideje régen elmúlt. Ám minden írás hitvallás. Az enyém arról szól: szeretem az embereket, a magyar múltat, (ezért is írtam oly sok történelmi regényt!). Szeretem a jelent, de a napi politika taszít. Mi, magyar írók és olvasók – tele vagyunk bizonytalansággal a jövőt illetően. Összeomlott a könyvkiadás, nem szívderítő ma írónak lenni!

– Hetvenévesen elégedett vagy a teljesítményeddel? Vagy többre lettél volna képes?

– Ha azt nézem, hogy megjelent 24 könyvem, akkor igent kellene mondanom! De ha azt nézem, hogy a könyvkiadás összeomlása miatt nem jelent meg négy, kiadásra előkészített regényem, akkor nem vagyok elégedett.

– Milyen élményeket őrzöl a szívedben?

– Gyönyörű gyerekkoromat, amiről mindhalálig tudok írni. A véletlenek mindig jófelé sodorták életemet. Optimizmusom megkímélt a kibírhatatlan kudarcoktól. Őrzöm a gyűjtés fantasztikus csodáját, a lakásmúzeumomat mindenki megcsodálja, benne szobrok, festmények, fafaragások, szőttesek, Miska kancsók, a legújabb: a hetvenedik! –, bokályok, butellák sokasága! És van egy gyönyörű matyószobám. Fantasztikus utazásaim sorát is őrzöm: 46 országba jutottam el, Koreától Angliáig, Norvégiától Izraelig, Egyiptomtól Algériáig. Nagy élményeim közé sorolom, hogy végigutazhattam Szicíliát, örökké visszavágyom Luganóba, Londonban nagyon tudnék élni...

– De te leginkább a történelmi múltban szerettél élni.

– Igen, kedvemre végigbarangoltam a magyar történelmet: voltam Mikes, Rákóczi Ferenc, Bercsényi, Széchy Mária, Wesselényi Ferenc, de eljátszottam az Aranypávák az asszonyok c. regényemben Balassi Bálint szerepét, ott voltam Buda 1686-os visszavívásánál, a 48–49-es csatamezőket is végigjártam regényeimben, sőt, a tatárjárásról is írtam. Belebújtam Türr István alakjába, én voltam Klapka, Szemere Bertalan! Nem tagadom, ezek voltak az én legkedvesebb utazásaim!

– Vágysz még valahová?

– Mexikóba, Írországba, Izland szigetére. De ezek már a be nem teljesülő álmok: se pénz, se posztó. De ha sok pénzhez jutnék, könyvkiadót alapítanék és kiadnám meg nem jelent könyveim mellett barátaim köteteit is. És kinevetném a világot!

– Milyen tervek vannak előtted?

– Jövőre a Zrínyi Kiadó tervezi a Casanova legszebb éjszakája c. regényem megjelentetését. S egy esztendeje rákaptam a mai témájú novellák írására. Hamarosan Tangó a Kék Huszárban címmel jelenik meg novelláskötetem, s készülőben van egy új verskötetem is.

* *

Baranyi Ferenc:

TAKÁCS TIBOR HETVENKEDÉSÉRE

„Visz, visz az Örök csónakom,
vajon hová sodor?
Átvisz a túlsó partra
engem, valamikor?”

És ha átvisz, akkor mi van?
Te a túlparton sem pihensz meg,
gondot okozol untalan
a boltra fáradt isteneknek,
nem lesz a boldogok hada
képes – de maga Szent Péter se –
rászoktatni majd téged a
szelíd unalmú égi rendre.

Moldvay, Koncz és Kovalik
várja ott fenn, hogy újra négyen
találjatok ki valamit
az üdvözült semmittevésben,
de egyelőre ne siess
hozzájuk, hisz még itt a földön
vagy kitalálni köteles
valamit, mert új vízözön jön.

Maradj továbbra is velünk,
kell még derék legény a gáton,
ki jól evezni sose szűnt
s úrrá lett minden áradáson –
éltessen Isten, csónakos!
Mi az a rongyos hetven év? Te
még ne a túlpartra hajózz,
hanem egy ember- fényű révbe.

* *

HOLLANDIAI HANGULATOK

ZÁSZLÓCSKÁK A SAJTKOCKÁKON

Kitűnő érzés a külföldi utazásra készülődés izgalma. Ennél csak az a jobb, amikor megérkezése után az ember összeveti helyszíni tapasztalatait az olvasottakkal, a hallottakkal, kiegészíti és továbbgondolja azokat személyes élményei szerint, majd elraktározza és közkinccsé teszi mindazt, amit magába szívott.

Hollandiát *sokféleképpen* jellemzik. Nevezik tulipánországnak, a sajtok hazájának, a csatornák, a gátak, a vizek országának, a kerékpárosok országának. Mondják Németalföldnek is, de azt a hollandok – történelmi tapasztalataik alapján – nem szeretik. Ők hollandok, hazájuk *Hollandia*, kérik tehát, így nevezzék őket. Hogy a fenti jelzők közül melyik illik leginkább Hollandiára? Mindegyik együtt, valamennyi, és az említetteken kívül még sok minden más. Ezek összessége teszi azt a gazdag történelmű, a tengerrel sokat viaskodó egykori gyarmattartó birodalmat, a jelenlegi kis országot, de gazdasági nagyhatalmat, fejlett civilizációt.

SZÍNEK, ILLATOK, VIRÁGOK

– Hogy mit jelent Hollandiában a *virág*, elég csak az ezzel kapcsolatos szavakat idézni: virágtermelés, virágkertészet, virágpiac, virágbörze, virágkiállítás, virágnagyhatalom. Mind ennek valóságáról Keökenhof városka parkerdejében győződhettünk meg a legszemléletesebben. Már az odavezető úton feltűnnek a piros, sárga, lila földsávok, a tulipánmezők, a virágtáblák. Bent a parkban, egyedülálló, szemvidítő látványosság tárul elénk. Harminchektárnyi területen nagy műgonddal kialakított *virágfesztivál* az ősfák lombjai alatt és az erdei tisztásokon, a leborotvált zöld pázsiton. A lágyhajlatú sétautak mentén pompáznak a tulipánok, a jácintok, nárciszok, krókuszok, hortenziák, a lilán virító kígyófüvek. A tágas pavilonokban pedig a virágkötészet remekei, az ikebanacsodák, a fantáziadús kompozíciók. Egyszerre gyönyörködhetünk a liliomokból, orchideákból, kálákból alkotott csokrokban és a mögöttes falon elhelyezett festményekben. A járdák két oldalán szobrok, térplasztikák, csobogó patakok, habzó vízesések, a pihenőhelyeken kávézók, a gyermekeknek játszóterek, kisállatkert. A tiszta, üdítő levegőn, az illatos környezetben nézelődő, nyugodt derűvel áramló közönséget nézve e lélekfrissítő program egyszersmind életmódüzenetként is hat.

VÍZTÜKÖR-DÁRIDÓ

– A virágbőség elválaszthatatlan a csapadékos időjárástól, a sok víztől, az állandó nedvességtől. A mindenfelől fénylő-csillogó víztükör ugyanolyan szerves tartozéka a holland tájnak, mint a virág. Ezt láttuk Edamban, Volendamban, Markenben – ahol korábban tenger volt és másutt is. Az „Észak Velencéjének” elkeresztelt *Amszterdam* neve is innen származik: a vizek, a csatornák városa. Itt tettünk – egy női hajóskapitány által vezérelt – éjszakába nyúló sétahajózást az egyik este. A vízibusz asztalain piros-fehér-kék, nemzetiszínű zászlócskákkal díszített sajtkockák, sósmogyoró, dió, pirított mandula és könnyű dél-afrikai borok. Ahogy siklottunk a sötét vízen, a kivilágított partok között, élvezettel hallgattuk az idegenvezető információit: jobbra az Opera modern épülete, utána a Kolumbusz hajórajából felújított modell, balra egy ház, ebben lakott Napóleon, amott a másikban Anna Frank írta világhíres naplóját, kétoldalt lakóhajók sorakoztak ugyanúgy, mint Párizsban a Szajnán. Emelkedett hangulatban érkeztünk a hajóút végére, s amikor gyülekeztünk autóbuszunk körül, akkor vettük észre hazainduló hajóskapitányunkat, a mosolygós ifjú hölgyet, aki búcsút intve felpattant a korláttól eloldott kerékpárjára és elhajtott vele az amszterdami éjszakába.

MINDEN MŰKÖDIK

– Ezt láttuk az amszterdami skanzenben is. Azt, hogy forognak a nyugállományba küldött, nagy szitakötőkhöz hasonló szélmalmok kerekei, jómódú családok lakják a korabeli, felújított, karbantartott házakat, ápolják tenyérnyi kertjeiket, a sütödében friss péksüteményt vásárolhat a látogató. Végignézhetjük, hogyan készül a sajt, megkóstolhatjuk a sokféle finomságot akkor is, ha a bőséges ízlelgetés után nem vettünk semmit sem.

Madurodamban, e bájos *miniatűr mesevárosban*, ahol a méterarányos törpefák társaságában maketten láthatjuk az ország híres épületeit, katedrálisait, ugyancsak minden él és mozog. Gurul a repülőgép a kifutópályán, úszik a hajó a vízen, robognak a vasúti szerelvények, teljes a forgalom a többsávos autópályán, száguldanak a motorcsónakok és a vízisíelők a tengerparton – különösen akkor, ha bedobjuk a szükséges centeket és guldeneket a perselybe. Az Ajax stadionjában telt ház van a lelátókon, láthatjuk a narancssárga mezben felsorakozó holland labdarúgó válogatottat és a kékmezes ellenfelüket a zöld gyepen, s közben felhangzik a nemzeti himnusz. Ezt követi a szurkolók lelkes üdvrivalgása, s kezdődhet a meccs. Annyira élethű a kép, hogy azt várja a néző, a makettjátékosok mindjárt elkezdenek focizni.

HARANGOK

– Rengeteg a *kerékpár*. Az egész országot behálózzák a jól kiépített kerékpárutak. A közlekedésben első a biciklis, a második a gyalogos és őt követi az autós.

Kedveltek a *harangok*, a harangjátékok. Itt készítik egész Európa számára a kisharangokat. Több helyen szívesen hallgattuk megejtően szép hangjukat az órajelzések előtt. Különösen tetszett a Delftben, ebben a Hága és Rotterdam között elhelyezkedő, porcelánjairól híres, patinás kisvárosban szóló, csilingelő bim-bamozás akkor, amikor önfeledten nézegettük az egykori piactér reneszánsz kereskedőházait.

Érdekes, hogy a lakóházak többségének ablakaiból hiányoznak a függönyök, azt sugallva, hogy lakóiknak nincsenek titkolnivalóik. Így aztán a külföldi turistának nehéz ellenállnia, hogy ne kukucskáljon be a szobákba, milyenek a bútorok, hogyan élnek a házbeliek. Feltűnő, hogy az ablakok tele vannak különféle mütyürökkel, giccses tárgyakkal, gipsz kakasokkal, gipsztörpékkel. Virág viszont kevés van az ablakokban, miként a köztereken is. Ez éppoly *furcsa* a virágországban, mint az, hogy a jelentős tejtermelő Hollandiában a sokféle tejkészítmény – sajt, kefir, joghurt – mellett nincs túró és tejföl.

Edamban megbámultunk egy régi, *ferde* házat. Azért építették ferdére, hajóskapitány tulajdonosa kedvéért, hogy a házban is a hajón érezze magát. Ugyanitt áll a *hóhér háza* is, egybeépítve ikertestvérével, a bíró otthonával. Velük átellenben, a tér sarkában pedig az ítélet-végrehajtás színhelye. Markenben *piros-fehér-zöld* épületek vonták magukra tekintetünket. Piros cserepes volt a tetejük, zöld az oldaluk, fehér csíkokkal és fehér ablakkerettel. Errefelé, Volendamban látni fekete és lila házakat is. Itt esett meg velem, hogy a kikötő – turistáktól hemzsegő – bevásárló utcájában betévedtem egy olyan népművészeti boltba, ahol éppen vetkőztek és öltöztek a nők. Levetették a rajtuk lévő ruhadarabokat és belebújtak a mutatós volendami népviseletbe, hogy emlékfotót készítsenek magukról. Voltak, akik már sorban álltak a fényképész előtt, s voltak olyan fiatal – német, angol, japán – hölgyek, akik bugyiban hajladoztak, és forgolódtak egy vétlen, hímnemű magyar vándor előtt.

TISZTASÁG, REND

– Folytathatnám az emlékezetes élményeket, történeteket, a közérdekű felismeréseket. Megemlíthetném például, hogy népes a *kocogók* tábora, sok a sportpálya. Nincs por. Tisztább a levegő, mint nálunk, ápoltabb a környezet, *tiszták* a közterek, az illemhelyek. Nem látni széttört padokat, megcsonkított utcabútorokat, bár a nagyobb városokban, pályaudvarok környékén, csatornák mentén fellelhető a szemetelés, a falfirkálás. Elmesélhetném, hogyan faragják a klumpát a holland mesterek. Elmondhatnám, milyen érzés volt a rosszlányok utcájában őgyelegni, a piros lámpás házak, az örömtanyák kirakataiban ülő néger prostikkal szemezni, kacérkodni. S mennyivel másfajta élményt jelentett Rembrandt és Van Gogh képei előtt állni és elmerengeni művészi teljesítményük nagyságán, vagy élvezettel fürkészni turistacsoportunk hölgytagjainak sóvár arcát a gyémántcsiszoló bemutatótermeiben. Tudathatnám, hogy ezen a vidéken is található egy Hoorn nevű kisváros (két o-val) és kilenc lyukú híd is van az amszterdami csatornákon.

Közreadhatnám a titkot, miért narancssárga a holland labdarúgó válogatott meze, milyen eredménnyel végződött a homokszobrászok versenye a hágai tengerparton. Tájékoztathatnék arról, melyik amszterdami utcában található a Szexmúzeum és a középkori kínzóeszközök kiállítása. Leírhatnám, hogyan néz ki egy aranyszínű ruhába öltöztetett élő szobor (pantomim művész) és miként gyűjti be mutatványaiért a pénzt a virágpiacon, miért szednek belépőket, s miként teázgatnak a holland templomokban, milyen a *Nemzetközi Bíróság* hágai épülete közelről, ahol Bős–Nagymaros magyar–szlovák perét tárgyalják.

Eltűnődhetnék azon, hogyan lehet összeegyeztetni a hollandok lassúságát, kényelmességét erős munkatempójukkal, minőségigényükkel, imponáló teljesítményeikkel. Ilyen kérdésekre sem lenne fölösleges választ kapni; miért nem tapasztalni ott olyan *ingerültséget* és türelmetlenséget, mint nálunk, mi az oka annak, hogy a gazdaság nem jár együtt olyan kivagyisággal, akkora flanccal és gőggel, mint mifelénk?

Mind erről – és más megfigyelésekről – lenne még mit beszélni, ám ahogy a hollandiai utazás is befejeződött egyszer, úgy az utijegyzetet is abba kell hagyni valahol.

Kárpáti Sándor

HŰSÉGRŐL, HŰTLENSÉGRŐL A HŰSÉG VÁROSÁBÓL

A 35. Országos Postás és Távközlési Természetbarát Találkozó második napján a tájékozódási túraverseny nyolcadik állomásánál vettük kézbe az első tesztlapot, amelyen a Sopronban kötelező kérdés is szerepelt: mikor kapta a hűség városa címet az ország nyugati kapuja? (Csak a gyengébbek kedvéért: 1922-ben.) A 72 rajthoz álló csapat majd mindegyike tudta a választ.

A háromnapos turistafieszta azonban nyitva hagyott néhány kérdést, amelyekre a feleletet a postásoknak kell meglelniük. Lehetőleg már a 36. rendezvényig.

A régi barátok iránti hűség hozta, az augusztus végi hőség kísérte Sopronba a természetjárókat az ország négy sarkából. Sokan családostul érkeztek, ki vonattal, ki busszal, ki autóval. Az egyik sátorban hált, a másik faházban, de szó szerint felhőtlen volt a hétvége a félezernyi vendég számára. A Lővér Kemping ezúttal kizárólag a találkozót szolgálta.

Megható volt a soproniak gondoskodó szeretete, mindent remekül csináltak a házigazdák, lettek légyen matávosok, postások, vagy egyszerű, cégen kívüli természetbarát segítők. A túraversenyt választók – mintegy háromszázan – változatos terepen, hol a külvárosban, hol a környező erdőkben kutatták az ellenőrző pontokat, a többiek pedig a környék nevezetességeit látogatták meg – Nagycenket, Fertődöt, Fertőrákost, a Fertőtavi Nemzeti Parkot –, s aki útlevelet is hozott magával, átruccant Rusztra és Kismartonba.

Dr. Horváth István, aki a Soproni Postaigazgatóság és a Postás Szakszervezet részéről biztosította a feltételeket az esemény sikeréhez (egyszersmind lapunk szerkesztő bizottságának is tagja), örömmel mondhatta, a résztvevők negyven százaléka postás dolgozó, illetve nyugdíjas. A költségeket is létszámarányosan viselik a felek. Viszont a versenyben induló 72 csapatból csupán nyolc a postás! És ennek egyikünk sem örült annyira. Sőt, ha szigorúak vagyunk, csak hat és fél, mert a fővárosi nagyegyesület, a PMSE közös „cég", s a Nagykanizsai Postás SE-t is

három nem postás, de régi klubtag képviselte, ám ez csak később derült ki, midőn negyedikként hozzájuk csapódva e sorok írója is végigjárta a pályát, hiszen csak a 4 fős csapatokat értékeltél. (Sajnos, az ismerkedés – ugyanis a rajthelyen az indulás előtt egy perccel léptünk „koalícióra" – alaposan befolyásolta a tavalyelőtti győztesek eredményességét, a figyelemmegosztás miatt az első állomást 5 perc helyett háromnegyed óra alatt leltük meg. Később már fergeteges tempóval is csak faragni tudtunk hátrányunkon, de eltüntetni nem sikerült. A starthoz képest nem olyan rossz az a 17. hely.) Mégsem volt haszontalan közös vándorlásunk hegyen-völgyön át.

Kiderült ugyanis, olyannyira szívügye e három nem postás úriembernek a postások rendezvénye, hogy az évtizedes barátság minden évben visszahozza őket az OPTTT-re. Évek óta sürgetik az egységes versenyszabályokat a hajdani tájfutók, hogy elejét vehessék a meg-megújuló vitáknak a verseny előtt és után. De Gálos Antal, Strausz Attila és Ferenc még a találkozók történetének feldolgozásával is foglalkoznak.

Nekik fontos. A saját pénzükön is. A matávos kollégáknak szintén az, elvégre 64 csapatot delegáltak. Horváth Istvánnal egyetértve Szarka György, a PMSE elnökhelyettese is úgy véli, az információáramlással vannak gondok a postaszerveknél, no meg a szakszervezeti kollégák házatáján.

Egykoron ezres nagyságrendű eseménynek számított az OPTTT. A hűség városa szeretettel fogadta a természethez, a közös kikapcsolódáshoz hűségeseket, ám hiába várta a hűtleneket. A hűségesek – a szegedi és a miskolci igazgatóság egy-egy kvartettje, a budapesti járműtelep és az ajkai 1-es hivatal két-két gárdája a már említetteken túl – maximális elismerést érdemelnek. Külön kiemelendő a debreceniek teljesítménye, hisz ők mentették meg a postások becsületét. A győztes Budapesti Távközlési Igazgatóság legjobb csapata mögött a második helyet vívták ki. A vándorserleget, amelyet a minőséget a létszámmal legjobban ötvöző egység nyerhet el, ezúttal a Miskolci TIG vitte haza. Vajon mikor kerül a postásokhoz a kupa?

Szabó Jenő

• DIÁKSPORT A RÓNA UTCÁBAN

A közelmúltban a Puskás Tivadar Távközlési Technikum, egy hónappal később a Gervay Mihály Postaforgalmi Szakközépiskola tartotta éves sportnapját a zuglói sporttelepen. Valamennyi évfolyamnak villámbajnokságot rendeztek az itt űzhető sportágak mindegyikében. Igazi tömegmegmozdulás volt e két napon, amin ezernél is többen szerepeltek.

• DOWNHILL ÚJRA

Nemrégiben került sor a kerékpárok és a lejtők megszállottjainak második bajnoki futamára. Pilisvörösváron ismét Boér Júlia győzött. Később Csillebérc Világ Kupa-fordulónak adott otthont, ahol a mi lányaink is szépen helytálltak, de összetett eredményük nem lesz az év végén, mert nincs pénz öt kontinensen át utaztatni őket a Forma–1-hez hasonló versenyrendszerben.

BÉLYEGSAROK HETVENÉVES A BÉLYEGNAP

A magyar filatelisták ünnepe megérte öregkorát. A német hagyományokon alapuló nemzeti bélyegnap mással nem is bizonyíthatná jobban életrevalóságát, a gyűjtőtársadalom és a szakma megbecsülését.

A Magyar Posta az idei alkalomra a 27+5 Ft-os bélyegen a Csonka-féle levélgyűjtő motoros triciklit mutatja be. Amikor a postaigazgatóság 1900-ban elérkezettnek látta az időt háromkerekű levélgyűjtő motoros járművek beállítására, pályázatot hirdetett azok beszerzésére. A Csonka János által tervezett triciklivel a Ganz is pályázott, amelyeket a posta 1900. november 19-én már üzembe is helyezett.

Az 55+5 Ft-os bélyeg az első kísérleti ajánlottlevél-felvevő automatát ábrázolja. az 1906. évi 17. sz. rendelet a következőképpen szólt: „A Budapest 4. sz. (központi) és Budapest 6. sz. (gyár-utczai) posta- és távirdahivataloknál f. évi május hó 1-től kezdve egyelőre a belföldre, Ausztriába, Bosznia-Herczegovinába és Németországba szóló ajánlott küldemények felvételére kísérletképpen egy-egy önműködő gépszekrény (automata) állíttatik fel."

A 90+30 Ft-os blokkon az 1905. május 15-én elkészült első postaautó látható, amit Csonka János tervezett, aki 1902-ben kapott megbízást a postától, amelynek akkori vezetői felismerték, hogy az autóé a jövő.

A szeptember 19-én megjelenő feláras bélyegnapi sort és blokkot Kertész Dániel grafikusművész tervezte. A sorozat 250 ezer, a blokk 70 ezer számozott példányban a Pénzjegynyomdában készült.

Verrasztó Gábor

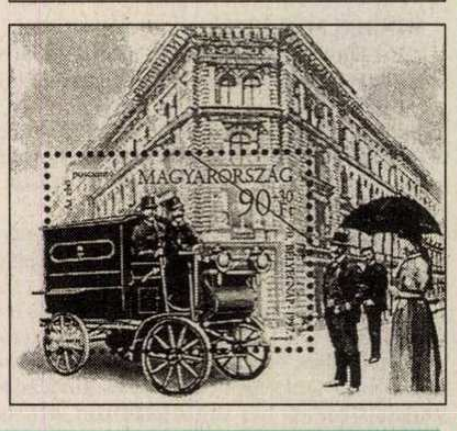

A BIBLIÁBÓL IDÉZZÜK

1	2	3	4	5		6	■	7	8		9	10	11	12
13					■	14	15			■	16			
17			■	18	19					20	■	21		
22		■	23						■	24	25			
26		27		28			■	29	30					
31						■	32					■		■
	■	33			■	34					■	35		36
37	38			■	39					■	40			
41			■	42					■	43			■	
44	45	■	46					■	47				48	
49		50					■	51						
52					■	53	54					■		■
55					56				57		■	58		59
60				■	61				■	62	63			
								64				65		

Pál apostol Korinthusbeliekhez írott levelének talán a legismertebb részéből vett idézetünk befejezését megtalálják rejtvényünk függ. l. és vizsz. 55. számú soraiban. Az írásmódon ne csodálkozzanak, törekedve a pontosságra egy Károli Gáspár által fordított régi kiadású bibliát használtunk forrásul."Ha embereknek, vagy Angyaloknak nyelveken szólnék is, a szeretet pedig nincsen én bennem, olylyá lettem,..."

Vízszintes: 1. Kószál. 7. Magasabbra helyez. 13. Pl. a bor, bizalmasan. 14. Táplál. 16. Szikes mocsarak madara. 17. Így kezdődik a nirvána (!) 18. Nem sötét. 21. 1900 római számmal. 22. Némán töri (!) 23. Rövid prémes kabát. 24. Régi női név. 26. Ellentétes értelmű szavak. 29. Féken tart. 31. Varrógépmárka. 32. Kis motoros robogó. 33. Kissé megkavart Ági (!) 34. Grízes. 35. Csónakgerinc. 37. Haszonra tesz szert. 39. Súlypát. 40. Jugoszláv államfő volt. 41. Gyalu, a hangzói nélkül. 42. Becézett Nórát. 43. Lassulni kezd (!) 44. Pőre egynemű betűi. 46. Vízpart mellett gyakori. 47. Nemes ló. 49. A legkiválóbbak csoportja. 51. Méh teszi a virággal. 52. Emelt szintű rakodóhely. 53. Alig tud mozdulni. 55. Az idézet második része. 57. Buli közepe (!) 58. ... Roy. 60. Végtelen zálog (!) 61. Autómárka. 62. Hitszegő. 64. Figura a magyar kártyában. 65. Történelmi időszak.

Függőleges: 1. Az idézet első része. 2. Másik helyre másolni. 3. Egy vonalban álló betűkre mondjuk. 4. ZK. 5. Koffeintartalmú ital (–') 6. Találom. 7. Erős nyomással körülfog. 8. Ez – oroszul. 9. Tova. 10. Utánoz. 11. Csellel rávesz valamire. 12. Vékony fémlap. 15. Gorsium romjairól ismert település. 19. Összevissza kiír (!) 20. Vonatfajta a személy és a gyors között. 23. Kemény szárnyfedőjű rovar. 25. Lehetőség. 27. Karmester is teszi (ford.) 28. Negró nagyobbik fele (!) 30. Főpap. 32. Mária népies beceneve. 34. Őröl (–') 35. Könnyezve elér valamit. 36. Lovacskázik. 38. Azonos mássalhangzók. 39. Az ütőhangszer (ford.) 40. Arat. 42. Déligyümölcs – fordítva. 43. Gyáva rejtőzködés. 45. Vizessé válás az esőben. 46. Tömött, gömbölyű bojt. (ford.) 47. Délamerikai állam. 48. Szőnyegtisztító állvány. 50. Vilma kevert betűi. 51. Nagy robbanószerkezet. 53. Locsolócső. 54. ZOA 56. A masni közepe (!) 58. Rukkolni kezd (!) 59. Ez lesz a mustból. 63. Görög betű.

Bilek István

NYÁRIDŐBEN

Akarom mondani: Summer Time... hiszen haladni kell a korral, amit amiul lehet mondani, azt célszerű amiul, nehogy kedves errejáró külföldi turistáink zavarba jöjjenek s Magyarországon – esetleg – magyar szavakat hallván, kénytelen legyenek megjegyezni: – Micsoda barbár ország!...ezek itten a saját hazájukban, képesek magyarul beszélni...! Na, ide se jövünk többet...

Még mielőtt udvariatlankodásomért megszidna a kedves olvasó, sietek bevallani, hogy a dohogásért Kosztolányi a felelős, ő méltatlankodott így a harmincas években s hogy mennyire lehetett igaza akkor, azt nem tudhatjuk, de hogy a mai időkben még mindig magvas észrevétel lehetne, azt – gondolom – a média nap mint nap visszaigazolja.

No de, ez itten egy sakkrovat és nem nyelvőrködés...térjünk csak vissza a sakktáblához, és tessék csak figyelni.

Tehát Szammertájm: komolykodás helyett – például, az hogy mi ujság a Spanyol megnyitás nyílt változatában mostanság... – egy szórakoztató kis kétlépéses feladványt van szerencsém bemutatni most Önöknek a kánikulában. Egy kis csodát, amit leginkább nyaralás közben élvezhet-

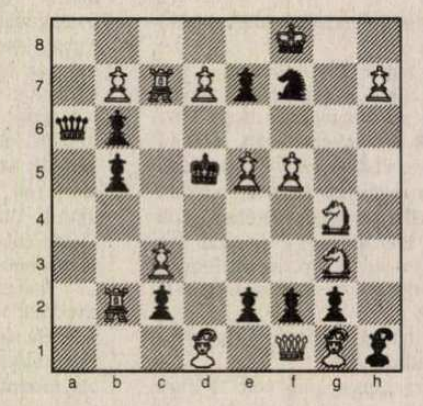

nek majd, akár sikerült a görög szigetekre kiruccanniok, akár valahol honunkban pihenik ki fáradalmaikat a kedves sakktársak.

Molnár Árpád remekműve került a kezembe – világrekordjainak egyike... – s most, hogy a komputerek nagyfejedelme csúnyán leszámolt Császárunkkal, jól esik leírnom, hogy ilyen feladványt a büd... (pardon!) sohasem lesz képes összeeszkábálni semmilyen IBM-Szörny – akárhány dollármilliárdot is szánnak majd rá az „illetékes IBM-elvtársak". Hm. úgy látszik hangulatba jöttem: mi ez?! Az antiimperialista propaganda mérgező utóhatása...??

Nézzük csak a beígért termést:

MOLNÁR ÁRPÁD, Szöghy 70 éves verseny, I. díj Matt két lépésben.

Az átváltozások gazdagsága – nyolc átváltozás nem semmi! – lenyűgöző. Ha lenne egy utazási irodám, a görög szigeteket ezzel a művel ajánlanám: Korfut, Rodoszt, Krétát...ésatöbbit, ésatöbbit – ahogy a kulcslépés **1. h8V** [utazás tetszés szerint: repülővel, autóval (bocsánat Dezső úr: társas-gépkocsival...) vagy vonattal] és hogy hová óhajtunk majd letelepedni egy hétre, az a válaszainktól függhet;

a.) **1. – gxf1H 2. Vxh1** matt b.) **1. – f xg1F 2. Vf3** matt c.) **1. – exd1H 2. Vd3** matt d.) **1. – e1V 2. Vd3** matt és miután vezérünkkel mattoltunk : Kréta szigete a favoritunk, de nézzük csak tovább: **e.) 1. – cxd1H 2. Bd2** matt f.) **1. – c1V 2.Fb3** matt g.) **1. – exf1H 2.Ff3** matt mely esetekben Korfu vagy Rodosz a kedvezményezett... s aztán, ha netán h.) **1. – Va8+** jutna eszükbe akkor **2. bxaF** vagy Vezér – és Athén, természetesen.

Hát , kérem ez volt NyárIdő-ajánlatom, minő kár, hogy valóban nincs egy Utazási Irodám – mert ajánlataim és feladványaimat lennének kénytelen...

Jó nyaralást!

SLÁGERTOP

1. **HIP HOP BOYZ: MEGBÁNTOTTAK**
2. **BACKSTREET BOYS: EVERYBODY**
3. **D. J. BOBO: IT'S MY LIFE**
4. **CHILLI FEAT. CARRAPICHO: TIC TIC TAC**
5. **RICKY MARTIN: MARIA**
6. **CARPE DIEM: VÉGE VAN MÁR A 7-NEK**
7. **HAND IN HAND FOR CHILDREN: CHILDREN NEEN A HELPING HANO**
8. **SPICE VIRLS: WHO DO YOU THINK YOU ARE**
9. **BELUNI: SAMBA DE JANEIRO**
10. **GARCA: BAMBOLEO**

Zvara Krisztina összeállítása

Szeptember elején jelent meg kétmillió példányban a 26+100 Ft-os feláras bélyeg. A bélyegek 100 Ft-jait az árvízkárosultak kapják.

POSTÁS DOLGOZÓ
A Postás Szakszervezet lapja
Szerkesztőség: 1146 Budapest, Cházár András u. 13.
Felelős szerkesztő: *Udvarhelyi András*
Helyettes szerkesztő: *Fodor Zsolt Barnabás*
Telefon: 343-8777
Kiadja a Postás Szakszervezet
1146 Budapest, Cházár András u. 13.
Levélcím: 1406 Budapest, Postafiók 14.
Felelős kiadó: *Mundruczó Kornél* elnök
Előfizetési díj egy évre 120 forint
97-586. Szikra Lapnyomda Rt., Budapest
Internet: www.lang.hu/szikra.nyomda/
E-mail: szikra@mail.datanet.hu
Felelős vezető: *Lendvai Lászlóné* vezérigazgató
ISSN 0866-1766